

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΣΧΟΛΗ Ν.Ο.Π.Ε.
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ Α΄ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ: 2011

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
της Βαρβάρας Ηλία Φλέσσα
A.M. 1174

ΤΙΤΛΟΣ

**<< Η ευθύνη του εγγυητή επί μειώσεως της οφειλής ή
απαλλαγής του πρωτοφειλέτη >>**

Επιβλέποντες

Λέκτορας κ. Μπέτζιου- Κάμτσιου Κωνσταντίνα

Ομ. Καθηγητής κ. Ιωάννης Σπυριδάκης

Λέκτορας κ. Οικονομίδου - Πούλου Ελισάβετ

Αθήνα , 2014

Copyright © , **ΒΑΡΒΑΡΑ ΦΛΕΣΣΑ** ,2014

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
Αρμεν	Αρμενόπουλος
ΑρχΝ	Αρχεΐον Νομολογίας
ΑχαΝομ	Αχαΐκή Νομολογία
βλ.	Βλέπε
Γνμδ.	Γνωμοδότηση
εδ.	Εδάφιο
Ειρ.	Ειρηνοδικείο
Εισηγ.Εκθ.	Εισηγητική Έκθεση
Εκδ.	Έκδοση
ΕλλΔνη	Ελληνική Δικαιοσύνη
ΕΕμπΔ	Επιθεώρηση Εμπορικού
ΕΝαυτΔικ	Επιθεώρηση Ναυτικού Δικαίου
ΕπισκΕμπΔ	Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου
επ.	Επόμενα
Ερμ	Ερμηνεία
Εφ	Εφετείο
ΕΦΑΔ	Εφαρμογές Αστικού Δικαίου
ΚΠολΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
Μον	Μονομελές
ν.	Νόμος
ΝΔικ	Νέον Δίκαιον
ΝοΒ	Νομικό Βήμα
Ολ	Ολομέλεια
ο.π.	όπως παραπάνω
ΠτΚ	Πτωχευτικός Κώδικας
Πολ	Πολυμελές
π.χ.	Παραδείγματος χάριν
σ.	Σελίδα
τιμητ. τομ.	Τιμητικός Τόμος
ΧρΙΔ	Χρονικά Ιδιωτικού Δικαίου

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ	7
§1 . Έννοια και οικονομική σημασία της εγγύησης	7
§ 2. Η αρχή του παρεπόμενου χαρακτήρα της οφειλής από την εγγύηση	10
§ 3. Η αρχή της επικουρικότητας της ευθύνης του εγγυητή	13
§4. Αστικός ή εμπορικός χαρακτήρας της εγγύησης.....	14
ΕΝΝΟΜΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΓΓΥΗΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΙΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΦΕΙΛΕΤΗ ΣΤΟ Ν. 3869/2010	16
§1 Εισαγωγικά	16
§2 Προϋποθέσεις υπαγωγής του εγγυητή στο ν. 3869/2010.....	20
2.1 Έλλειψη πτωχευτικής ικανότητας.....	20
2.2. Μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών	27
α) Μόνιμη αδυναμία	27
β) Ως προς το ληξιπρόθεσμο των οφειλών	28
2.3 Μη δόλια περιέλευση σε αδυναμία πληρωμών	31
2.4 Ανάλυση της απαίτησης πριν από το τελευταίο έτος	32
§3. Δικαίωμα αναγωγής	34
3.1. Ειδικά η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου	36
§4 Βασιμότητα του λόγου ανακοπής για αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως σε βάρος των εγγυητών ;.....	40
Η ΕΓΓΥΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ.....	43
§1. Προ – πτωχευτικές διαδικασίες συνδιαλλαγής και εξυγίανσης και εγγύηση.....	43
1.1.Σκοπός των προ – πτωχευτικών διαδικασιών συνδιαλλαγής και εξυγίανσης.....	43
1.2. Η λήψη προληπτικών μέτρων υπέρ των εγγυητών στο πλαίσιο των διαδικασιών συνδιαλλαγής και εξυγίανσης.....	44
α) στη διαδικασία συνδιαλλαγής	44
β) στη διαδικασία εξυγίανσης	47
1.3. Αποτελέσματα επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης για εγγυητές	50
§2. ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΠΡΩΤΟΦΕΙΛΕΤΗ	55
§3.ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΤΗΣ	59
§4. Η Ειδική Εκκαθάριση του άρθρου 106 ια ΠτΚ	64
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	70

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παροχή πιστώσεων για σκοπούς επενδυτικούς, παραγωγικούς αλλά και καταναλωτικούς με βάση την προσδοκία ευνοϊκότερου μέλλοντος, δημιουργήθηκε σε μία εποχή όπου η διαχείριση της πιστωτικής επέκτασης από τα πιστωτικά ιδρύματα ήταν ανεξέλεγκτη. Πλέον, η έλλειψη ρευστότητας και η ανασφάλεια στις συναλλαγές, η υπερχρέωση των πολιτών και η αδυναμία να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους τείνει να γίνει μάλλον ο κανόνας και όχι η εξαίρεση.

Ενόψει του κινδύνου της αφερεγγυότητας του οφειλέτη ο δανειστής επιδιώκει ευλόγως τη λήψη επαρκών εξασφαλίσεων προκειμένου να απομειωθεί ο περιουσιακός κίνδυνος από την αδυναμία εκπλήρωσης του αντισυμβαλλομένου του. Η πολλαπλότητα των μορφών εξασφάλισης των απαιτήσεων του δανειστή θέτει πρωτίστως το ζήτημα της επιλογής του καταλληλότερου και αποτελεσματικότερου εξ' αυτών επί τη βάση τόσο αφηρημένων¹ όσο και συγκεκριμένων κριτηρίων². Όσον αφορά δε το νομικό κίνδυνο που συνδέεται με τις χορηγηθησόμενες εξασφαλίσεις, αφορά μεταξύ άλλων στη νομική μεταχείρισή τους σε περίπτωση που ο οφειλέτης υπαχθεί στο νομικό καθεστώς της εμπορικής (Πτωχευτικός Κώδικας) ή αστικής (ν. 3869/2010) αφερεγγυότητας. Ο δανειστής που δεν φρόντισε εγκαίρως να διασφαλίσει τα συμφέροντά του, δεν μπορεί να μέμφεται την έννομη τάξη ως ατελή και αναποτελεσματική³.

Σε αυτή την ισορροπία συσχετισμών, ιδιαίτερα στην τραπεζική πρακτική, ενόψει της αθρόας προσφοράς δανείων, κυρίως καταναλωτικών και τραπεζικών πιστώσεων, αναδείχθηκε η λειτουργία του θεσμού της εγγύησης (άρθρα 847 – 870 ΑΚ) ως μέσου εξασφάλισης των απαιτήσεων του δανειστή. Στην έννομη σχέση που δημιουργείται από τη σύμβαση εγγύησης μετέχουν τρία πρόσωπα: ο δανειστής, ο οφειλέτης και ο εγγυητής. Μεταξύ των προσώπων αυτών δημιουργείται μία σχέση τριπολική, όπου ο εγγυητής αναλαμβάνει την υποχρέωση απέναντι στο

¹ όπως ο χαρακτήρας της χορηγούμενης ασφάλειας ως προσωπικής ή εμπράγματης, το είδος της παρεχόμενης δι' αυτής προστασίας, η ευχέρεια της περαιτέρω διαθέσεως της εξασφάλισης, ο βαθμός της εξαρτήσεως της χορηγούμενης ασφάλειας από την εξέλιξη της κύριας ενοχής

² όπως το είδος της προς εξασφάλιση απαίτησης, η πιστοληπτική ικανότητα του συγκεκριμένου οφειλέτη, το οικονομικό περιβάλλον

³ βλ. Δημήτρης Σπυράκος, Οι κανόνες για την είσπραξη των απαιτήσεων στο πεδίο έντασης κοινωνικής δικαιοσύνης και ανάγκης αποφυγής συστημικών κινδύνων, σε << Η είσπραξη των εμπορικών απαιτήσεων >>, 20ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2011, σελ. 233 επ.

δανειστή του πρωτοφειλέτη να εκπληρώσει την παροχή του τελευταίου , αν αυτός παραλείπει να το κάνει.

Από νωρίς βέβαια διαγνώσθηκε ο κίνδυνος υπερχρέωσης που ενέχει η τραπεζική πίστωση και η χορήγηση δανείων σε συνδυασμό με τις επιθετικές πρακτικές προώθησης των πιστώσεων , τα δυσανάλογα υψηλά επιτόκια ⁴ και τα οξυμένα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα της ανεργίας και του υψηλού κόστους διαβίωσης⁵. Η είσπραξη των απαιτήσεων οδήγησε πολλάκις τους οφειλέτες σε οικονομικά και προσωπικά αδιέξοδα⁶. Ενόψει των ανωτέρω τέθηκε επιβεβλημένη η νομική αντιμετώπιση της υπερχρέωσης των δανειοληπτών , κυρίως με το Ν. 3869/2010 περί << πτώχευσης των ιδιωτών>> , όπως συχνά λέγεται⁷.

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η παρουσίαση της έννομης θέσης του εγγυητή σε περίπτωση υπαγωγής του πρωτοφειλέτη σε προπτωχευτικές ή πτωχευτικές διαδικασίες εξυγίανσης , στην πτώχευση αλλά και στην στο ν. 3869/2010 περί << Ρύθμισης των οφειλών των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων>>. Προς τούτο , κρίνεται σκόπιμη η σκιαγράφηση βασικών αρχών της σύμβασης εγγύησης , προκειμένου να προσεγγίσουμε την εγγύηση μέσα από τις διατάξεις του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) και του ν. 3869/2010 (υπερχρεωμένα νοικοκυριά).

⁴ βλ. Κλαβανίδου Δέσποινα , Καταναλωτικά δάνεια , Δογματική Θεώρηση και Συναφή Πρακτικά Ζητήματα , Εκδ. Σάκκουλα Θεσσαλονίκη 1997 σελ. 41 επ. , 170 επ.

⁵ Βλ. Σπυριδάκης Ιωάννης , << Πρόγραμμα διευκολύνσεως ενήμερων δανειοληπτών . Συστηματική και κατ' άρθρο ερμηνεία του νόμου 4161/2013 Κεφάλαιο Α' , υποδείγματα>> , Εκδ. Αντ.Σάκκουλα Αθήνα Κομοτηνή ,2013 , σελ. 3 επ.

⁶ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση Νόμου 3869/2010 σε ΚΝοΒ 2010 , σελ. 1899

⁷ βλ. Σταθόπουλος , << Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων >> σε ΧρηΔικ 2011 , σελ. 181επ.

Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ

§1 . Έννοια και οικονομική σημασία της εγγύησης

Σύμφωνα με το άρθρο 847 ΑΚ , η εγγύηση είναι σύμβαση δυνάμει της οποίας ο εγγυητής αναλαμβάνει απέναντι στον δανειστή την ευθύνη ότι θα καταβληθεί η οφειλή . Με τη σύμβαση της εγγύησης , δηλαδή , ένα τρίτο πρόσωπο (ο εγγυητής) , αναλαμβάνει την υποχρέωση να εκπληρώσει ο ίδιος την οφειλόμενη παροχή , αν δεν την καταβάλει ο αρχικός οφειλέτης⁸. Η ενοχή του εγγυητή προϋποθέτει πάντοτε την ύπαρξη κύριας οφειλής⁹ τρίτου προσώπου . Η εγγύηση αποτελεί τριτοπρόσωπη σχέση ανάμεσα στο δανειστή , στον πρωτοφειλέτη και τον εγγυητή η οποία αναλύεται περαιτέρω στις αντίστοιχες διμερείς σχέσεις (πρωτοφειλέτης – δανειστής , πρωτοφειλέτης – εγγυητής , δανειστής – εγγυητής). Μέσω της συνομολόγησης της σύμβασης εγγύησης , ο εγγυητής θέτει στη διάθεση του πρωτοφειλέτη τη δική του φερεγγυότητα , η οποία υποκαθιστά ή συμπληρώνει το έλλειμμα φερεγγυότητας του οφειλέτη ¹⁰, παίζοντας καθοριστικό ρόλο στην απόφαση του δανειστή για τη σύναψη της σύμβασης και τους όρους της. Ο οικονομικός και δικαιοπρακτικός σκοπός της εγγύησης συνίσταται δηλαδή στην ενίσχυση και εξασφάλιση μίας άλλης (κύριας) κατ' αρχήν αλλότριας οφειλής ¹¹. Ο εγγυητής μετατρέπεται σε οφειλέτη του δανειστή και ενέχεται έναντί του με ολόκληρη την περιουσία του .

Η σύμβαση της εγγύησης είναι ετεροβαρής¹² , συναινετική , αφηρημένη και αιτιώδης. *Ετεροβαρής* , καθότι κύρια υποχρέωση προς παροχή αναλαμβάνει μόνο ο ένας συμβαλλόμενος (ο εγγυητής) χωρίς να επιβαρύνεται με καμία υποχρέωση ο δανειστής¹³. Αν ωστόσο υπεισέρχεται το

⁸ βλ. ΑΠ 843/2011 σε ΧριΔ. 2012 , σελ. 180 επ. , Βαθρακοκοίλη σε ΕρμΑΚ , άρθρα 847 αρ. 2

⁹ Η κύρια παροχή μπορεί να είναι χρηματική ή και οποιουδήποτε άλλου είδους , καθώς επίσης δύναται να αφορά μελλοντική απαίτηση ή απαίτηση υπό αναβλητική ή διαλυτική αίρεση (άρθρο 848 ΑΚ) , βλ. ΑΠ 1855/2009 σε ΧριΔ 2010 , σελ. 27 επ. , ΑΠ 1857/2009 σε ΔΕΕ 2010 σελ. 54 επ.

¹⁰ βλ. Β. Οικονομοπούλου σε Αστικός Κώδικας , Ερμηνεία – Σχόλια – Νομολογία Ιωάννη Καράκωστα , εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2009 , σελ. 518 επ.

¹¹ βλ. Γεωργιάδη Απόστολο , << Η εξασφάλιση των πιστώσεων >> , Εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας , Δίκαιο και Οικονομία 2008 , σελ. 17 επ. , Σπυριδάκη << Η ελευθέρωση του εγγυητή κατ' ΑΚ 862 και 863 >> σε ΝΔικ 1973 σελ. 151 , Ζέπο ΕρμΑΚ Εισαγ. 847 – 870 αρ. 21

¹² βλ. ΑΠ 843/2011 σε ΧριΔ 2012 σελ. 180 επ. , ΕφΑθ 3825/2011 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΕφΘεσ139/2010 σε ΧριΔ 2011 σελ. 676 επ. , Οικονομοπούλου ο.π. σελ. 519 άρθρο 847 αρ. 4

¹³ Βέβαια ο δανειστής εξακολουθεί να βαρύνεται με την υποχρέωση ενημέρωσης υπέρ του εγγυητή , απόρροια της αρχής της καλής πίστης (άρθρο 288ΑΚ) που εφαρμόζεται και στις ετεροβαρείς συμβάσεις , βλ. Τουντόπουλος , <<Υποχρέωση του δανειστή προς ενημέρωση του εγγυητή>> σε ΔΕΕ 2008 σελ. 513επ.

στοιχείο της αμοιβής για τον εγγυητή (λ.χ. όπως συμβαίνει με τις τράπεζες οι οποίες παρέχουν εγγύηση μόνο έναντι ανταλλάγματος που θα τους καταβάλλει ο δανειστής) , η εγγύηση μεταπίπτει σε αμφοτεροβαρή σύμβαση. *Συναινετική* , αφού απαιτείται η σύμπτωση της βούλησης των μερών (εγγυητή και δανειστή) ότι ο ένας παρέχει την εγγύηση , ενώ ο άλλος την αποδέχεται¹⁴. *Αφηρημένη* , με την έννοια ότι η αιτία της (η μεταξύ του πρωτοφειλέτη και του εγγυητή έννομη σχέση – σχέση κάλυψης¹⁵) , ένεκα της οποίας ο εγγυητής υπόσχεται στον δανειστή ότι , αν χρειαστεί , θα εκπληρώσει ο ίδιος την υποχρέωση του πρωτοφειλέτη , δεν ασκεί καμία επιρροή στο κύρος της σύμβασης της εγγύησης¹⁶. *Αιτιώδης* , τέλος , αφού η ιδιότητα του παρεπόμενου έναντι της κύριας απαίτησης συνιστά βασικό στοιχείο του χαρακτήρα της εγγυητικής ευθύνης.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι η εγγύηση είναι προσωπική ασφάλεια , μέσω της οποίας ο δανειστής επιτυγχάνει να μεταθέσει τον κίνδυνο της αφερεγγυότητας του οφειλέτη του από τους δικούς του ώμους σε έναν τρίτο πρόσωπο , τον εγγυητή. Βέβαια , αυτό αποτελεί και το βασικό μειονέκτημα των προσωπικών ασφαλειών , δηλαδή ότι ο βαθμός εξασφάλισης που παρέχεται στον δανειστή αποτελεί συνάρτηση της κατά κανόνα ρευστής και κυμαινόμενης φερεγγυότητας του εγγυητή¹⁷. Δεν απομεινύεται ωστόσο η οικονομική της σημασία, καθώς λόγω του

¹⁴ Βλ. Οικονομοπούλου ο.π. σελ. 519 << μόνο η δήλωση του εγγυητή ότι εγγυάται το χρέος και η υπογραφή εκ μέρους του επί του σχετικού εγγράφου δεν τον υποχρεώνει , εφόσον αυτή του η δήλωση δεν γίνει αποδεκτή από τον δανειστή ρητώς ή σιωπηρώς . Η διάταξη του άρθρου 192 ΑΚ ορίζει το πότε η σύμβαση θεωρείται συντελεσθείσα >>. Καταρτίζεται δε μεταξύ του εγγυητή και του δανειστή χωρίς να απαιτείται η σύμπραξη ή η συναίνεση του πρωτοφειλέτη Βλ. σχετ. ΑΠ 1500/2008 σε ΝοΒ 2009 , σελ. 848 επ, ΕφΠειρ 430/2009 σε ΔΕΕ 2009 σελ. 1247 επ. / ΕφΑθ 339/2001 σε ΑρχΝ 2001 σελ. 187 επ.

¹⁵ Η σχέση κάλυψης μπορεί να είναι εντολή , σύμβαση έργου , διοίκηση αλλοτρίων , δωρεά κλπ . και από αυτήν εξαρτάται η δυνατότητα ή μη αναγωγής του εγγυητή κατά του πρωτοφειλέτη στην περίπτωση που ο εγγυητής ικανοποίησε τον δανειστή.

¹⁶ βλ. ΕφΑθ. 7880/1996 σε ΕλλΔνη 1997 σελ. 893 επ. / Γεωργιάδη ο.π. σελ. 20 επ. << Συνέπεια του αφηρημένου χαρακτήρα της εγγύησης , υπό την παραπάνω έννοια , είναι ότι ο εγγυητής δεν μπορεί να αντλήσει ενστάσεις απέναντι στον δανειστή από τη νομική σχέση του με τον οφειλέτη , όπως π.χ. να αρνηθεί την εκπλήρωση της υποχρέωσής του επειδή είναι άκυρη η σύμβαση που τον συνδέει με τον οφειλέτη>> ή ότι εξαπατήθηκε από τον πρωτοφειλέτη κατά την κατάρτιση της σύμβασης . Έχει νομολογηθεί πως η τυχόν παύση της ιδιότητας του εγγυητή ως μετόχου ή ως συνεργάτη της πρωτοφειλέτριας εταιρείας δεν επιδρά στην εγγυητική του ευθύνη , η οποία διατηρείται ακέραια βλ. σχετικά ΕφΛαρ 800/2003 σε Δικογραφία 2004 , σελ. 270 επ.

¹⁷ για τα πλεονεκτήματα των εμπραγμάτων ασφαλειών έναντι της εγγύησης βλ. Γεωργιάδη ο.π. σελ. 18επ. << Μόνο στην εμπράγματη ασφάλεια ο πιστοδότης αποκτά το αποκλειστικό δικαίωμα αξιοποίησης συγκεκριμένων περιουσιακών αντικειμένων του ασφαλειοδότη , ώστε να μπορεί να αποκλείσει τρίτους από τη διεκδίκηση αυτών των εξασφαλιστικών αγαθών , ακόμα και στην περίπτωση της πτώχευσης >>, ομοίως Καραγκουνίδης σε ΣΕΑΚ , εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας Δίκαιο και Οικονομία 2010 σελ. 1625

ελάχιστου κόστους για την κατάρτισή της , είναι ευρύτατα διαδεδομένη στη συναλλακτική πρακτική. Ενδεικτική είναι η παροχή εγγύησης εκ μέρους των εταίρων , μετόχων , διαχειριστών , διευθύνοντων συμβούλων για χρέη της εταιρείας τους , καθιστάμενοι συνυπεύθυνοι έναντι του δανειστή για τις πιστώσεις που παρέχει στην ΑΕ ή στην ΕΠΕ¹⁸ . Δυνάμει δε ειδικών διατάξεων , το Ελληνικό Δημόσιο παρέχει εγγυήσεις υπέρ των ιδιωτικών επιχειρήσεων (βιομηχανιών , βιοτεχνιών κ.λ.π.) για τη λήψη χρηματοδότησης από πιστωτικά ιδρύματα με σκοπό την κάλυψη ρυθμιζόμενων από το νόμο οφειλών κ.λ.π.¹⁹ . Συχνή δε είναι και η παροχή εγγύησης από πιστωτικά ιδρύματα για πελάτες τους έναντι τρίτων²⁰.

Ο δε εγγυητής αναλαμβάνει την εξασφάλιση μιας ξένης προς αυτόν οφειλής κατά κανόνα αφίλοκερδώς , εκκινώντας από φίλαλλα και αλτρουιστικά κίνητρα²¹. Συνήθης είναι η εγγύηση μεταξύ μελών της οικογένειας , όπως λ.χ. όταν η μητέρα εγγυάται για να δανειοδοτηθεί η επιχείρηση του γιου της²² ή μεταξύ συζύγων²³ . Ο εγγυητής δηλαδή εισφέρει την φερεγγυότητά του στη διάθεση του πρωτοφειλέτη , προκειμένου να ενισχυθεί η πιστοληπτική και εν γένει οικονομική αξιοπιστία του τελευταίου.

¹⁸ βλ. ΑΠ 200/2007 σε ΔΕΕ 2007 σελ. 702 επ.

¹⁹ βλ. άρθρο 16 ν. 2227/1994 , ΑΠ 82/2008 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΑΠ 1206/2006 σε ΕΕμπΔ. 2006 σελ. 644 , ΑΠ 1000/2006 σε ΧρΙδ 2006 , σελ. 898 επ. , ΜΠρΘεσ6691/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , Χριστιανοπούλου Ελευθερία << Ένσταση διζήσεως και εγγύηση του Δημοσίου για την τραπεζική χρηματοδότηση επιχειρήσεων >> σε ΔΕΕ 2012 , σελ. 107 επ.

²⁰ βλ. Γεωργιάδη , ο.π. σελ. 19 << στο εξωτερικό τέτοιες εγγυήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων αναλαμβάνονται συχνά και έναντι τελωνειακών και εφοριακών υπηρεσιών ή έναντι δικαστηρίων ή διαδίκων (τελωνειακές , φορολογικές και δικαστικές εγγυήσεις)>>.

²¹ βλ. Θεοδωρόπουλος , Η εγγύηση κατά τον ισχύοντα ΑΚ , εκδ. Σάκκουλα 1953 ,σελ. 34 επ.

²² βλ. ΕιρΑθ 184/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ όπου η αιτούσα την υπαγωγή της στην διαδικασία του νόμου 3869/2010 ήταν 86 ετών και είχε συμβληθεί ως εγγυήτρια ενός επαγγελματικού δανείου , ύψους 550.000,00 ΕΥΡΩ που έλαβε ο γιος της και το οποίο αποτελούσε και τη μοναδική οφειλή της .

²³ βλ. ενδεικτικά ΕιρΚαβ 213/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , όπου οι αιτούντες την υπαγωγή τους στον νόμο 3869/2010 ήταν ζεύγος συνταξιούχων οι οποίοι είχαν συμβληθεί έκαστος ως εγγυητής του άλλου σε συμβάσεις προσωπικών δανείων προκειμένου να αντιμετωπίσουν προβλήματα υγείας και την κάλυψη των δαπανών σπουδών των παιδιών τους .

§ 2. Η αρχή του παρεπόμενου χαρακτήρα της οφειλής από την εγγύηση

Παρεπόμενα δικαιώματα είναι τα δικαιώματα εκείνα που τελούν σε σχέση εξάρτησης προς την κύρια απαίτηση και εξυπηρετούν το σκοπό της είτε ισχυροποιώντας την είτε επεκτείνοντας το περιεχόμενό της είτε διευκολύνοντας την πραγματοποίησή της ²⁴. Αναπόσπαστο γνώρισμα του παρεπόμενου δικαιώματος είναι ότι ιδρύεται και λειτουργεί , όχι αυθύπαρκτα και αυτοτελώς ,αλλά μόνο με σύνδεση με κάποιο κύριο δικαίωμα , το οποίο ενισχύει ή διευρύνει.

Το σημαντικότερο εννοιολογικό γνώρισμα της εγγύησης είναι ο παρεπόμενος χαρακτήρας της . Το στοιχείο του παρεπόμενου αφορά τη φύση της σύνδεσης ανάμεσα στην (εξασφαλιστική) έννομη σχέση της εγγύησης και στην (εξασφαλιζόμενη) έννομη σχέση πρωτοφειλέτη και δανειστή (σχέση αξίας) . Η εξάρτηση αυτή εκδηλώνεται κατά τη σύσταση της ενοχής (ΑΚ 850) , κατά τη λειτουργία της (ΑΚ 851) και κατά την απόσβεσή της (ΑΚ 864). Η μία υποχρέωση , η κύρια , είναι αυτή που προσδιορίζει την νομική τύχη της άλλης , της παρεπόμενης υποχρέωσης.

Η ευθύνη του εγγυητή είναι επιβοηθητική της κύριας ευθύνης · κύριος υπεύθυνος έναντι του δανειστή είναι ο πρωτοφειλέτης. Παραίτηση από τον παρεπόμενο χαρακτήρα της εγγύησης ή τυχόν συμβατική συμφωνία περί μη ευθύνης του εγγυητή κατά τρόπο παρεπόμενο δεν νοείται . Η έλλειψη της εξάρτησης από την κύρια ενοχή δηλοί την μη ύπαρξη εγγύησης , αλλά άλλης μορφής εξασφαλιστική σύμβαση , λ.χ. εγγυοδοτική σύμβαση²⁵.

Ο παρεπόμενος χαρακτήρας της εγγυητικής ευθύνης διαφαίνεται από το σύνολο των διατάξεων του Αστικού Κώδικα που ρυθμίζουν την εγγύηση και συνεπάγεται ειδικότερες ρυθμίσεις :

- Η εγγύηση προϋποθέτει έγκυρη κύρια οφειλή (ΑΚ 850)²⁶.

²⁴ βλ. ΑΠ 1633/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , Παπαστερίου Δημήτριος , Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2009 , σελ. 212επ .

²⁵ Βλ. ΑΠ 880/2013 σε ΧρΙδ 2013 σελ. 725 επ. << Η εγγυοδοτική σύμβαση και η εγγύηση διαφέρουν κατά το ότι στην εγγυοδοτική μεν σύμβαση των μερών είναι η υποχρέωση του εγγυοδότη να έχει αυτόνομο , μη παρεπόμενο χαρακτήρα , στη δε εγγύηση να υπάρχει παρεπόμενη ευθύνη >> .

²⁶ βλ. ΑΠ 680/2003 σε ΧρΙδ 2004 , σελ. 793 , εξ' αυτού εξηγείται ότι για την έκδοση διαταγής πληρωμής κατά του εγγυητή απαιτείται τόσο η σύμβαση εγγύησης όσο και η κύρια σύμβαση οφειλής να συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες εκ του νόμου προϋποθέσεις .Γι' αυτό στην αγωγή του δανειστή κατά του εγγυητή πρέπει να εκτίθενται όχι μόνο τα απαραίτητα στοιχεία της σύμβασης εγγύησης , αλλά και όλα εκείνα τα στοιχεία που στηρίζουν την ύπαρξη της κύριας απαίτησης , άλλως η αγωγή θα είναι αόριστη.

Αυτό ελέγχεται κατά το χρόνο εκπλήρωσης της υποχρέωσης του εγγυητή και όχι κατά το χρόνο κατάρτισης της σύμβασης εγγύησης²⁷. Συνεπώς αν η κύρια απαίτηση είτε δεν γεννήθηκε ποτέ είτε γεννήθηκε μεν , αλλά έχει αποσβεσθεί ή ακυρωθεί , η εγγύηση είτε μένει χωρίς αντικείμενο είτε αποσβένεται²⁸. Εξαιρέση στον κανόνα εισάγεται όταν η κύρια ενοχή πάσχει εξαιτίας ανικανότητας ή περιορισμένης ικανότητας προς δικαιοπραξία του πρωτοφειλέτη και ο εγγυητής κατά τη σύναψη της εγγύησης το γνώριζε , οπότε η εγγύηση είναι έγκυρη και ο δανειστής δικαιούται να στραφεί απευθείας κατά του εγγυητή (ΑΚ. 850 εδ. β ΑΚ). Η εξαιρέση αυτή δικαιολογείται από το γεγονός ότι ο δανειστής δεν έχει ακόμα ικανοποιηθεί και άρα εξακολουθεί να υφίσταται ο εξασφαλιστικός σκοπός της εγγύησης²⁹.

- Ο εγγυητής ευθύνεται για την εκάστοτε έκταση της κύριας οφειλής (ΑΚ 847, ΑΚ 849, ΑΚ 851).

Όταν η έκταση και το περιεχόμενο της υποχρέωσης του πρωτοφειλέτη τροποποιείται εκ του νόμου , ανάλογα αυξάνεται ή μειώνεται και η ευθύνη του εγγυητή³⁰. Αν λ.χ. η αρχική απαίτηση προς εκπλήρωση αντικαθίσταται με υποχρέωση αποζημίωσης , τότε ο δανειστής μπορεί να ζητήσει από τον εγγυητή τους τόκους υπερημερίας ή τα έξοδα της καταγγελίας³¹. Η ρύθμιση του άρθρου 851 ΑΚ είναι ενδοτικού δικαίου , συνεπώς είναι επιτρεπτή συμφωνία δανειστή και εγγυητή για μειωμένη ευθύνη του τελευταίου³². Αντίθετα δεν επιτρέπεται σύναψη συμφωνιών με τις οποίες

²⁷ Έτσι εξηγείται γιατί είναι επιτρεπτή και η εγγύηση για μέλλουσα ή υπό αναβλητική αίρεση κύρια απαίτηση (ΑΚ 848).

²⁸ βλ. ΕφΘες2622/2006 σε Αρμεν.2007 σελ. 726 με παρατηρήσεις Χατζημυχαήλ

²⁹ βλ. Γεωργιάδη ο.π. σελ. 22

³⁰ βλ. Γνμδ ΝΣΚ 28/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , όπου η υπαγωγή οφειλέτη τραπεζικού ιδρύματος, για τη ρύθμιση των οφειλών του οποίου έχει παρασχεθεί εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου , στις ευνοϊκές ρυθμίσεις του άρθρου 39 του ν. 3259/2004 με συνέπεια τη μείωση ή και την εξάλειψη των οφειλών του επηρεάζει και την εξ εγγυήσεως ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου .

³¹ Βλ. Εφαθ 6902/1995 σε ΕλλΔνη 1999, σελ. 1399 = δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ <<Τέλος κατά το άρθρο 851 ΑΚ, ο εγγυητής ευθύνεται για την έκταση που έχει κάθε φορά η κύρια οφειλή και ιδίως για τις συνέπειες του πταίσματος ή της υπερημερίας του πρωτοφειλέτη. Από τη διάταξη αυτή η οποία ρυθμίζει την ευθύνη του εγγυητή από τις μη συμβατικές μεταβολές -εν αντιθέσει με τη διάταξη του επομένου άρθρου 852, το οποίο προβλέπει περί της ευθύνης του εγγυητή για συμφωνηθείσες παρεπόμενες παροχές -προκύπτει ότι ο εγγυητής ευθύνεται για τις συνέπειες που προκαλούνται στην κυρία οφειλή από πταίσμα ή υπερημερία του πρωτοφειλέτη πχ. για πληρωμή τόκων υπερημερίας κλπ. (Καυκάς, ανωτ. υπ' αρθ. 851 Βρέλλης:ανωτ. υπ' αρθ. 851, αριθ. 9 σελ. 378).

³² Βλ. ΑΠ27/2010 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΑΠ 10/1992 σε ΕλλΔνη 1992, σελ. 757 , όπως όταν συμφωνείται ότι ο εγγυητής θα ευθύνεται μόνο ως το ύψος της κύριας απαίτησης , αποκλεισμένης της ευθύνης του για τις συνέπειες του πταίσματος , της υπερημερίας ή της αδυναμίας παροχής του πρωτοφειλέτη.

καθίσταται δυσμενέστερη η θέση του εγγυητή σε σχέση με τον πρωτοφειλέτη , όπως λ.χ. όταν ο εγγυητής ευθύνεται για μεγαλύτερο ποσό από την οφειλή του πρωτοφειλέτη ή με επαχθέστερους όρους απ' ότι ο τελευταίος.

Συμφωνίες δε μεταξύ δανειστή και πρωτοφειλέτη , μεταγενέστερες της κατάρτισης της σύμβασης εγγύησης , με τις οποίες μειώνεται η κύρια οφειλή επιφέρουν τον ανάλογο περιορισμό και της ευθύνης του εγγυητή³³ . Αντίθετα , οι συμφωνίες μεταξύ αυτών για αύξηση της κύριας απαίτησης δεν συνεπάγονται , άνευ άλλου τινός , και διεύρυνση της εγγυητικής ευθύνης³⁴ , εκτός αν συγκατατίθεται ρητά ο εγγυητής στη διεύρυνση της απαίτησης .

- Η αξίωση του δανειστή από την εγγύηση αποσβήνεται με την απόσβεση της κύριας οφειλής (ΑΚ 864)³⁵ , εκτός αν η απόσβεση της κύριας απαίτησης οφείλεται σε πταίσμα του εγγυητή , οπότε διατηρείται η εγγυητική ευθύνη³⁶ . Σε περίπτωση μερικής απόσβεσης της κύριας απαίτησης , μειώνεται ανάλογα και η ευθύνη του εγγυητή³⁷ .

³³ Βλ. ΕφΘεσ2547/1998 σε Αρμεν. 1998 σελ. 1087

³⁴ διαφορετικά θα οδηγούμαστε σε αναγνώριση ευθύνης από σύμβαση σε βάρος τρίτου , η οποία απαγορεύεται κατ' άρθρο 415 ΑΚ.

³⁵ Βλ. ΕφΘεσ1903/2003 σε Αρμεν 2005 σελ. 1056 με παρατηρήσεις Ομπέση << Η σύμβαση της εγγύησης προϋποθέτει την ύπαρξη κύριας οφειλής και επομένως αν η κύρια οφειλή αποσβεσθεί ή περιοριστεί με οποιονδήποτε τρόπο, καταβολή, δόση αντί καταβολής, συμψηφισμό, δημόσια κατάθεση, παραγραφή της αξίωσης του δανειστή κατά του οφειλέτη ή κάποιον άλλο τρόπο, ελευθερώνεται και ο εγγυητής, εκτός αν η απόσβεση ή ο περιορισμός επήλθε από δικό του πταίσμα>>.

³⁶ Το ζήτημα θα μας απασχολήσει ειδικότερα στο νόμο 3869/2010 και στην ευθύνη του εγγυητή .

³⁷ Βλ. ΕφΠατρ379/2008 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

§ 3. Η αρχή της επικουρικότητας της ευθύνης του εγγυητή

Επικουρικότητα σημαίνει αρωγή , βοήθεια. Το στοιχείο της επικουρικότητας³⁸ διέπει την εξωτερική σχέση , τη δυνατότητα του δανειστή να στραφεί κατά του εγγυητή μόνο εφόσον διαπιστώνεται αδυναμία ικανοποίησης του δανειστή από την περιουσία του πρωτοφειλέτη (ΑΚ 855 -856). Διαφαίνεται έτσι ο επιβοηθητικός χαρακτήρας της εγγυητικής ευθύνης , καθώς ο εγγυητής ως << χρεωστής ύστερος>> , βρίσκεται σε δεύτερη μοίρα σε σχέση με τον πρωτοφειλέτη³⁹. Το στοιχείο της επικουρικότητας ανταποκρίνεται στον εξασφαλιστικό σκοπό της εγγύησης και αποτρέπει τη δημιουργία ενός ακόμα οφειλέτη ως συνοφειλέτη εις ολόκληρον .

Αν ο δανειστής στραφεί κατά του οφειλέτη χωρίς να έχει επιχειρήσει αναγκαστική εκτέλεση εις βάρος του πρωτοφειλέτη , τότε ο εγγυητής δικαιούται να αρνηθεί να ικανοποιήσει τον δανειστή , προτάσσοντας την ένσταση διζήσεως⁴⁰.

Ωστόσο η επικουρικότητα της εγγυητικής ευθύνης σε σχέση με την ευθύνη του πρωτοφειλέτη δεν αποτελεί ουσιώδες εννοιολογικό γνώρισμα της εγγύησης και τυχόν παραίτηση απ' αυτή δεν αποκλείει την εφαρμογή των ΑΚ 847 επ.⁴¹. Πράγματι , στην τραπεζική συναλλακτική πρακτική είναι συνηθέστατη η προσχώρηση του ασθενέστερου μέρους σε όρους μονομερώς διαμορφωμένους από τον προμηθευτή – πιστωτικό ίδρυμα , όπως η παραίτηση από την ένσταση διζήσεως . Μετά την παραίτηση από την ένσταση διζήσεως , ο δανειστής μπορεί να επιλέξει κατά ποίου θα στραφεί πρώτα , κατά του εγγυητή ή του πρωτοφειλέτη. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις , η καλή πίστη επιβάλλει στο δανειστή να στραφεί πρώτα κατά του πρωτοφειλέτη⁴² .

³⁸ Βλ. ΑΠ 1261/2004 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΕφΠειρ 430/2009 σε ΔΕΕ 2009 , σελ. 1247 επ.

³⁹ Βλ. Μάρκου << Η αιτία (causa) στις εγγυοδοτικές συμβάσεις >> σε Ελλδνη 1994 , σελ. 257 επ.

⁴⁰ Βλ. Διαμαντόπουλος Γεώργιος << Ανακοπή εγγυητή κατά της επισπευδόμενης εις βάρος του αναγκαστικής εκτέλεσης >> σε Τιμητικό Τόμο ΜΑΡΙΑΝΟΥ ΚΑΡΑΣΗ , Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2014 , σελ. 1009επ. Η ένσταση προβάλλεται από τον εγγυητή στα πλαίσια είτε της διαγνωστικής δίκης είτε στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος του με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔικ.

⁴¹ Βλ. Διαμαντόπουλος Γεώργιος ο.π. << τούτο δε όχι μόνον επειδή στο άρθρο 857ΑΚ προβλέπεται μια σειρά από περιπτώσεις στις οποίες ο εγγυητής ευθύνεται εκ του νόμου ακριβώς όπως και ο πρωτοφειλέτης , αλλά κυρίως επειδή και όταν συντρέχουν οι ειδικές αυτές περιπτώσεις , η επίκληση της επικουρικότητας αποτίθεται δυνάμει του άρθρου 855 ΑΚ μόνο στον εγγυητή , με συνέπεια βεβαίως να είναι επιτρεπτή και ειδική , πρότερη συμφωνία περί παραίτησεώς του από αυτή την επικουρικότητα>>.

⁴² Αν λ.χ. κατά την καλή πίστη , η δικαστική καταδίωξη του πρωτοφειλέτη προοιωνίζεται ότι θα οδηγήσει στην άμεση και πλήρη ικανοποίηση του δανειστή .ΑΠ 1297/1994 σε ΕλλΔνη 32 , σελ.1215επ.

§4. Αστικός ή εμπορικός χαρακτήρας της εγγύησης

Ενώ στη θεωρία⁴³ έχουν υποστηριχθεί διάφορες απόψεις σχετικά με τον εμπορικό ή αστικό χαρακτήρα της οφειλής από την εγγύηση, η νομολογία⁴⁴ έχει υιοθετήσει την εξής θέση: κατά κανόνα η εγγύηση είναι πράξη αστικού χαρακτήρα, έστω και αν ο εγγυητής ή ο πρωτοφειλέτης είναι έμπορος και ανεξάρτητα από τον τυχόν εμπορικό χαρακτήρα της κύριας απαίτησης, εφόσον η εγγύηση παρέχεται χαριστικά και για την εξυπηρέτηση ξένων συμφερόντων.

Εάν όμως ο εγγυητής κατ' επάγγελμα διαμεσολαβεί και εκμεταλλεύεται την πίστη του ονόματός του με προσδοκία κέρδους, δηλαδή επ' αμοιβή ή με άλλη χρηματική ωφέλεια ή εάν έχει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό συμφέρον από την υπόθεση για την οποία εγγυήθηκε, τότε η εγγύηση είναι αντικειμενικά εμπορική πράξη αναλογικά και προσδίδει την εμπορική ιδιότητα σε εκείνον που εγγυάται κατά σύνηθες επάγγελμα με σκοπό τον βιοπορισμό⁴⁵.

Η πρακτική σημασία του εμπορικού χαρακτήρα ή μη της εγγύησης παλαιότερα ήταν μεγάλη, καθώς η προσωπική κράτηση κατά το προισχύσαν δίκαιο μπορούσε να απαγγελθεί μόνον αν η απαίτηση ήταν εμπορική ή προερχόταν από εμπορική αιτία. Στα πλαίσια του δικαίου της << αστικής αφερεγγυότητας >> ο χαρακτηρισμός της εγγύησης ως εμπορικής πράξης έχει ως συνέπεια την μη υπαγωγή του εγγυητή στις ευνοϊκές ρυθμίσεις του ν. 3869/2010 (ζήτημα που θα αναλυθεί κατωτέρω). Ομοίως αποστερεί τον εγγυητή από τη δυνατότητα να τύχει του προστατευτικού πλαισίου του δικαίου του καταναλωτή (ν. 2251/1994)⁴⁶, καθώς εμπίπτει μόνο η εγγύηση που

⁴³ Βλ. Γεωργακόπουλο << Εγχειρίδιο Εμπορικού, Γενικό Μέρος >>, 2^η Έκδοση 1995 σελ. 60, Λιακόπουλο, Γενικό Εμπορικό, 3^η Έκδοση 1998, σελ. 59, Παμπούκη σε Αρμ. 10, σελ. 395 επ.

⁴⁴ Βλ. ΕφΘες1903/2003 σε Αρμεν.2005 σελ. 1056 επ., ΠΠρΘες42385/2005 σε ΕπισκΕΔ.2006 σελ. 268, ΕιρΑθ54/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁴⁵ Βλ. ΠΠρΘες42385/2005 σε ΕπισκΕΔ 2006, σελ. 268 με παρατηρήσεις Παμπούκη, κατά τον οποίο τέτοιου είδους παραδοχές από τη νομολογία αποτελούν επινοήσεις που δεν έχουν σχέση με το σύστημα του δικαίου μας και την οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα, ΕφΘες1903/2003 σε Αρμεν. 59, σελ. 1056, ΕφΑθ 4147/2011 σε ΔΕΕ 2012 σελ.114. Όμως σε Ψυχομάνη, Εμπορικό Δίκαιο – Γενικό Μέρος σελ. 57 επ., κατά τον οποίο η εγγύηση μπορεί να είναι μόνον υποκειμενικά εμπορική πράξη και τίποτε άλλο.

⁴⁶ Βλ. Καλλιόπη Μακρίδου, Γνμδ << Ανακοπή εκτελέσεως από εγγυητή συμβάσεως, η οποία περιέχει καταχρηστικούς γενικούς όρους συναλλαγών, κατά το χρόνο που εκκρεμεί αίτηση για υπαγωγή της πρωτοφειλέτριας ΑΕ σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης >> σε ΔΕΕ 2006 σελ. 701 επ. όπου θεμελιώνει την ανάγκη προστασίας του εγγυητή ως καταναλωτή << άλλοτε λόγω του παρεπόμενου χαρακτήρα της εγγυήσεως, που δεν δικαιολογεί ευμενέστερη αντιμετώπιση του πρωτοφειλέτη από τον εγγυητή, ο οποίος εντέλει εξασφαλίζει την εκπλήρωση ξένης οφειλής και άλλοτε λόγω μιας αυτόνομης ανάγκης προστασίας του ως τελικού αποδέκτη, αφού ο εγγυητής προσέρχεται στην προμηθεύτρια τράπεζα σαν πελάτης και είναι αποδέκτης των υπηρεσιών της >> όμως εάν << γεγονότα μαρτυρούν την επαγγελματική ανάμιξη

συνιστά αστική συναλλαγή. Όσον αφορά το πτωχευτικό δίκαιο η εμπορική ιδιότητα αποτελεί προϋπόθεση για την πτωχευτική ικανότητα κατ' άρθρο 2 ΠτΚ.

του εγγυητή με την κρίσιμη συναλλαγή , σε συνδυασμό με άλλες ειδικές περιστάσεις >> δεν πρέπει να αποκλείσουν το ενδεχόμενο καταχρηστικής επίκλησης της ιδιότητας του καταναλωτή εκ μέρους του εγγυητή και την εξ' αυτής μη παροχή προστασίας του ν.2251/1994 στον εγγυητή.

ΕΝΝΟΜΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΓΓΥΗΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΦΕΙΛΕΤΗ ΣΤΟ Ν. 3869/2010

§1 Εισαγωγικά

Με το νόμο 3869/2010 για την αστική αφερεγγυότητα εισάγεται για πρώτη φορά το δικαίωμα του φυσικού προσώπου, μη έχοντος την εμπορική ιδιότητα, ρύθμισης των χρεών του με απαλλαγή από αυτά που ερείδεται στο σεβασμό για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (άρθρο 2 παρ.1 Σ) και στην αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου (άρθρο 25 παρ. 1 Σ)⁴⁷.

Στη θεωρία έχει επισημανθεί ο << έντονα προσωποπαγής χαρακτήρας >>⁴⁸ της διαδικασίας του ν. 3869/2010, με επίκεντρο το πρόσωπο που αξιώνει προστασία και όχι τα χρέη του. Δηλαδή στη διαδικασία του ν. 3869/2010 υπάγεται το πρόσωπο (υπερχρεωμένος οφειλέτης) και όχι τα χρέη του. Θα ανέμενε κανείς ότι κατ' άρθρο 851 ΑΚ ο εγγυητής, σε περίπτωση αναδιαρθρώσεως των χρεών του πρωτοφειλέτη ή οριστικής απαλλαγής του, να ευθύνεται έναντι του πιστωτή για το μειωμένο χρέος (όπως αυτό διαμορφώθηκε με τη ρυθμιστική παρέμβαση του δικαστηρίου) ή καθόλου⁴⁹. Ωστόσο κατ' άρθρο 12 εδ. 1 του ν. 3869/2010 << τα δικαιώματα των πιστωτών έναντι των εγγυητών του οφειλέτη δεν θίγονται >>⁵⁰. Η ρύθμιση των χρεών και η εξ' αυτής

⁴⁷ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση του ν. 3869/2010 στο σχέδιο νόμου για << τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων >> σελ. 1, Ιγγλεζάκη Ι., << Υπερχρέωση των καταναλωτών και πτωχευτικό δίκαιο, Το παράδειγμα του γερμανικού νόμου περί αφερεγγυότητας (Insolvenzordnung 1994/99) >> σε ΕπισκΕΔ 2003, σελ. 597επ.

⁴⁸ Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος, << Εφαρμογή του Ν. 3869/2010 για τα Υπερχρεωμένα Νοικοκυριά >> ενημέρωση μέχρι και το Ν. 4161/2013, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2013 σελ. 554 επ, ομοίως Μακρής Δημήτρης, << Κατ' άρθρο ερμηνεία του νόμου 3869/2010 >>, Εκδ. Νομικό Βιβλιοπωλείο Τσίμος 2011, σελ. 210 επ., Κρητικός Αθανάσιος, << Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων >> Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη 2014 σελ.182επ.Ειρ.Πατρών 9/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁴⁹ Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος, ο.π. σελ. 554 επ, Θεοχαροπούλου Ζ. << Εγγυητής σε εμπορική απαίτηση : προστασία και ευθύνη του βάσει του Ν. 3869/2010 για την αστική πτώχευση >> σε ΕφΑΔ 2011, σελ. 737επ <<Αρα με την απαλλαγή αυτή του οφειλέτη από τα χρέη του που επέρχεται με την εφαρμογή του Ν. 3869/2010, όχι μόνο δεν αποσβήνεται η ενοχή, αλλά ο εγγυητής συνεχίζει να ευθύνεται για το σύνολο της κύριας οφειλής που δεν έχει εξοφληθεί, σε αντίθεση με το άρθρο 851 του ΑΚ βάσει του οποίου «ο εγγυητής ευθύνεται για την έκταση που έχει κάθε φορά η κύρια οφειλή, και ιδίως για τις συνέπειες του πταίσματος ή της υπερημερίας του πρωτοφειλέτη». Επομένως,, συμπεραίνουμε ότι το μέτρο και η έκταση της ευθύνης του εγγυητή απέναντι στον πιστωτή μετά τη διαδικασία του ν. 3869/2010 παραμένουν τα ίδια με εκείνα πριν την ένταξη του υπερχρεωμένου πρωτοφειλέτη στις διατάξεις του νόμου αυτού >>. ομοίως Κρητικό ο.π. σελ. 408 επ. που επισημαίνει ότι και στο γερμανικό Insolvenzverfahren εμφανίζεται παρόμοια απόκλιση από την αντίστοιχη § 767 παρ. 1 BGB.

⁵⁰ Βλ. Ψυχομάνης Σπύρος, Πτωχευτικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2012, σελ. 510 επ. . Βλ. Piedelievre, Droit de la Consommation, Economica 2008, p. 318 – 319, όπου αναφέρεται ότι στο γαλλικό νόμο για την

απαλλαγή ενεργεί μόνο υποκειμενικά και όχι αντικειμενικά . Ο εγγυητής εξακολουθεί να ευθύνεται για το αρχικώς συμφωνημένο χρέος του οφειλέτη , χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η επακολουθήσασα μείωσή του κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 του ν. 3869/2010⁵¹.

Περαιτέρω , στο άρθρο 12 εδ. 2 του ν. 3869/2010 ορίζεται ότι << ο οφειλέτης απαλλάσσεται έναντι των εγγυητών του ή άλλων δικαιούχων σε αναγωγή>> . Δηλαδή ο εγγυητής , σε περίπτωση που ικανοποίησε τους δανειστές του πρωτοφειλέτη, δεν δύναται να στραφεί αναγωγικά κατά του οφειλέτη . Πρόκειται για μία απαγόρευση που δεν απαντάται ούτε στον Πτωχευτικό Κώδικα⁵² ούτε στα αλλοδαπά νομοθετήματα για την αστική αφερεγγυότητα⁵³.

πτώχευση των υπερχρεωμένων ιδιωτών (Code de la consommation L. 330 -1 ss) δεν υπάρχει ρητή αναφορά ως προς τις επιπτώσεις της ρύθμισης και απαλλαγής του οφειλέτη στον εγγυητή του χρέους . Η νομολογία των γαλλικών δικαστηρίων , όμως, συντάσσεται υπέρ της άποψης ότι οι εγγυητές δεν επωφελούνται από τα σχετικά μέτρα ρύθμισης και απαλλαγής που λαμβάνονται υπέρ του πρωτοφειλέτη.

⁵¹ Βλ. όμως άρθρο 39 παρ.1 Ν. 3259/2004 όπου σε περίπτωση ρύθμισης των οφειλών προς πιστωτικά ιδρύματα κατ' εφαρμογή αυτού του άρθρου , ο παρεπόμενος χαρακτήρας της εγγύησης δεν θίγεται. Τυχόν περιορισμός της κύριας οφειλής κατόπιν αιτήσεως υπαγωγής του πρωτοφειλέτη στις ευνοϊκές διατάξεις του νόμου συνεπάγεται και τον περιορισμό της ευθύνης του εγγυητή. ΓνμδΝΣΚ 28/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ . Επίσης , σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 4161/2013 (πρόγραμμα διευκόλυνσης ενήμερων δανειοληπτών) , με την υπαγωγή του πρωτοφειλέτη στο πρόγραμμα διευκόλυνσης , ο δανειστής υποχρεούται να απόσχει από κάθε ατομική δίωξη κατά του εγγυητή . Βλ. σχετικά Σπυριδάκης Ιωάννης , << Πρόγραμμα Διευκόλυνσης Ενήμερων Δανειοληπτών. Συστηματική και κατ' άρθρο ερμηνεία του νόμου 4161/2013 Κεφάλαιο Α΄ , υποδείγματα >> , Εκδ. Αντ. Σάκκουλα Αθήνα – Κομοτηνή , 2013 , σελ. 112επ. , 206 επ.

⁵² Οι διατάξεις της πτωχευτικής διαδικασίας δεν στερούν από τον εγγυητή το δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη , εφόσον ο πρώτος εξόφλησε το ασφαλιζόμενο χρέος πριν ή μετά την κήρυξη της πτώχευσης. Βλ. ΑΠ 1522/1986 σε ΝοΒ 1987 σελ. 1037 ,ΑΠ 104/1988 σε ΕλλΔνη 1988 σελ. 1595, ΕφΔωδ 93/2008 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ όπου αναφέρεται ότι : <<Εξάλλου , κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων σε συνδυασμό με τα άρθρα 488, 847 ,857παρ.3 και 858 ΑΚ πτωχευτικός πιστωτής που μετέχει και αυτός στην ομάδα , υποβάλλεται στη διαδικασία της επαλήθευσης και ικανοποιείται , συμμετρως με τους λοιπούς πιστωτές από το προϊόν της εκκαθάρισης της πτωχευτικής περιουσίας είναι και ο εγγυητής του πτωχέυσαντα όταν η εγγύηση συνομολογήθηκε πριν από την πτώχευση και ο εγγυητής , έχοντας δικαίωμα αναγωγής , ικανοποίησε το δανειστή . Η εξ αναγωγής αξίωση του εγγυητή , που ικανοποίησε τον δανειστή , κατά του πτωχέυσαντος πρωτοφειλέτη είναι πτωχευτική , ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο ο εγγυητής κατέβαλε την παροχή , αρκεί η σύμβαση εγγύησης να συνήφθη πριν από την κήρυξη της πτώχευσης >>.

⁵³ Βλ. Θεοχαροπούλου ο.π. σελ. 741 που επισημαίνεται ότι η γαλλική νομοθεσία για την αστική αφερεγγυότητα δεν γνωρίζει ρύθμιση παρόμοια με αυτή του άρθρου 12 εδ. 2 ν. 3869/2010 , ο εγγυητής δηλαδή διατηρεί το δικαίωμα αναγωγής του κατά του υπερχρεωμένου πρωτοφειλέτη διότι θεωρείται ότι δεν επιτρέπεται να δεσμεύεται με οριστικό τρόπο για την εξόφληση χρέους τρίτου προσώπου.

Τα ανωτέρω δε διαφοροποιούνται από το γεγονός ότι ο οφειλέτης πρέπει να επιδώσει την αίτηση στους εγγυητές του εντός δεκαπέντε ημερών από την κατάθεσή της ⁵⁴. Ο εγγυητής καθίσταται διάδικος και δικαιούται να λάβει γνώση των ενεργειών του πρωτοφειλέτη, δυνάμενος έτσι να αποτιμήσει την κατάσταση και να προσπαθήσει να προστατευθεί είτε δια της δικής του – αυτοτελούς αίτησης υπαγωγής στο ν. 3869/2010 είτε κατά τις διατάξεις του ΚΠολΔικ. .

Στην προκειμένη περίπτωση, << Λυδία λίθος >> του προβλήματος αναδεικνύεται η δυνατότητα των εγγυητών να ζητήσουν οι ίδιοι αυτοτελώς, ανεξάρτητα από τον πρωτοφειλέτη, την υπαγωγή τους στη διαδικασία του ν. 3869/2010. Δυνατότητα που ρητώς αναγνωρίζεται στη σχετική Αιτιολογική Έκθεση του ν. 3869/2010, εφόσον <<πληρούν και οι ίδιοι τις προϋποθέσεις του νόμου>>⁵⁵. Δε στερούνται του θεμελιώδους δικαιώματος πάντως να παρέμβουν υπέρ της απορρίψεως της αιτήσεως προκειμένου να μην απαλλαγεί ο πρωτοφειλέτης, αλλά να εξακολουθήσει να ευθύνεται όπως και ο εγγυητής, ο οποίος χάριν αυτού (του πρωτοφειλέτη) εγγυήθηκε.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι διατάξεις του ν. 3869/2010 αποκτούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον όταν πρόκειται για εγγυητή εμπορικού χρέους. Πριν το νόμο για την αστική αφερεγγυότητα, ο εγγυητής εμπορικού χρέους δεν τύγχανε, κατά κανόνα, της προστασίας του ν. 2251/1994, αφού κατά το άρθρο 1 παρ. 4 στοιχ. ββ η έννοια του εγγυητή ως καταναλωτή συνδέεται τόσο με την ιδιότητα του πρωτοφειλέτη ως καταναλωτή, όσο και με το κριτήριο της παροχής εγγύησης στο πλαίσιο της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δράσης του εγγυητή⁵⁶. Παράλληλα, ο εν λόγω εγγυητής που δεν ήταν έμπορος, δεν μπορούσε να κάνει χρήση των διατάξεων του ΠτΚ, μη έχοντας καμία διέξοδο προσωπικής απεμπλοκής από την ευθύνη του, ενώ ο πρωτοφειλέτης – έμπορος μπορούσε να κηρύξει πτώχευση και να απαλλαγεί μετά την εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας. Συνεπώς, ο ν. 3869/2010 δίδει την δυνατότητα προστασίας και για τον εγγυητή, ο οποίος δεν έχει πτωχευτική ικανότητα, σε χρέος εμπόρου, περιορίζοντας σημαντικά την ευθύνη του έναντι των πιστωτών του.

⁵⁴ Το άρθρο 5 του ν. 3869/2010 αντικαταστάθηκε εξ ολοκλήρου με το άρθρο 13 του Ν. 4161/2013

⁵⁵ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση, ΙΙ, Ειδικό Μέρος: Επί των άρθρων, άρθρο 12., ΕιρΘεσ5104/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΕιρΑθ 184/2012 σε ΧρΙΔ 2012, σελ. 444 επ. με παρατηρήσεις Αθ. Κρητικού

⁵⁶ Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος /Κατσάς Θεόδωρος, ο.π. σελ. 31επ. πρέπει να υπογραμμιστεί ότι μολονότι οι καταναλωτές, υπό την έννοια του Ν. 2251/1994 θα εμπίπτουν κατ' αρχήν ως φυσικά πρόσωπα στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3869/2010, δεν παροράται όμως ότι το πεδίο εφαρμογής του ν. 3869/2010 προσδιορίζεται αυτοτελώς σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής του ν. 2251/1994, καθότι η ιδιότητα του καταναλωτή δύναται κατά περίπτωση να αποδοθεί και σε εμπόρους. Βλ. Μεντής Γιώργος, << Όρια της ευθύνης του εγγυητή στις τραπεζικές καταναλωτικές συμβάσεις >> σε ΧρΙδ 2004 σελ. 185 ^{επ.} όπου επισημαίνει την «αδικία» να αντιμετωπίζεται ο μη επαγγελματίας – εγγυητής με κριτήρια αντιμετώπισης του εμπόρου.

Στο σύντομο χρονικό διάστημα εφαρμογής του ν. 3869/2010 ειδικά για τους εγγυητές αναδείχθηκαν ορισμένα ερμηνευτικά ζητήματα. Ειδικότερα :

§2 Προϋποθέσεις υπαγωγής του εγγυητή στο ν. 3869/2010

2.1 Έλλειψη πτωχευτικής ικανότητας

Στη διαδικασία του ν. 3869/2010 υπάγονται τα φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα. Σύμφωνα δε με το άρθρο 2 παρ. 1 ΠτΚ πτωχευτική ικανότητα έχουν μόνον οι έμποροι⁵⁷. Δεδομένου ότι η εγγύηση αποτελεί κατά κανόνα αστική δικαιοπραξία, ο εγγυητής δύναται να υπαχθεί στο ν. 3869/2010 ακόμα και αν ο πρωτοφειλέτης είναι έμπορος ή το χρέος εμπορικό⁵⁸. Κατά πάγια θέση της νομολογίας, ο εγγυητής αποκτά την εμπορική ιδιότητα, άρα και την πτωχευτική ικανότητα, όταν η εγγύηση παρέχεται από αυτόν << κατά σύνηθες επάγγελμα με σκοπό το κέρδος >>, δηλαδή << κατ' εκμετάλλευση της πίστης που παρέχει το όνομά του και η οικονομική του επιφάνεια, με την είσπραξη από αυτόν αμοιβής ή με την άντληση οποιουδήποτε

⁵⁷ Κατά το άρθρο 1 του ΒΔ 19-4/1-5/1835 ορίζεται ότι έμποροι είναι όσοι μετέρχονται πράξεις εμπορικές και κύριο επάγγελμα έχουν την εμπορία. Γίνεται δεκτό ότι για να αποκτήσει κάποιο πρόσωπο την ιδιότητα του εμπόρου αρκεί να ασκεί κατά σύνηθες – και όχι απαραίτητα κύριο – επάγγελμα την εμπορική πράξη, βλ και Γνμδ ΝΣΚ 200/2010 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁵⁸ Βλ. Σοφία Χριστοδούλου << Η ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων σύμφωνα με τον Ν. 3869/2010 – Ερμηνευτική Προσέγγιση >> σε ΔΕΕ 2011 σελ. 293 επ. (296) << Στο υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής του νόμου υπάγεται και ο εγγυητής, δηλαδή κάθε φυσικό πρόσωπο που εγγυάται υπέρ καταναλωτή, εφόσον, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 1παρ. 4 στοιχ. ββ του ν. 2251/1994 «δεν ενεργεί στο πλαίσιο της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητας»..... Οι εγγυητές έχουν δικαίωμα να υποβάλλουν και οι ίδιοι αίτηση και να διαπιστωθεί και για αυτούς η προϋπόθεση της μόνιμης αδυναμίας εξόφλησης των οφειλών και οι συνακόλουθες προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος >>, Κατσάς Θεόδωρος << Οι ρυθμίσεις του δικαίου της αστικής αφερεγγυότητας >> σε ΔΕΕ 2011 σελ. 1115επ. (1117), ομοίως ΜΠρΗρακλ 2411/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕιρΚαλυμν 1/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕιρΘηβών 18/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ << οι εγγυητές, ακόμα κι αν έχουν εγγυηθεί εμπορικά χρέη, εφόσον δεν είναι οι ίδιοι έμποροι και έχουν περιέλθει σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής, μπορούν να υπαχθούν στις ρυθμίσεις του Ν. 3869/2010 >>, ΕιρΑθ 184/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ όπου η αιτούσα, ηλικίας 86 ετών συνταξιούχος ήταν εγγυήτρια ενός επαγγελματικού δανείου που έλαβε ο υιός της από την πιστώτρια τράπεζα. Το δικαστήριο έκρινε ότι << η παροχή της παραπάνω εγγύησης έστω και επαγγελματικού δανείου δεν προσδίδει στην αιτούσα την εμπορική ιδιότητα ... εφόσον δεν αποδείχθηκε ότι αυτή προέβαινε στην κατ' επάγγελμα παροχή εγγυήσεων με σκοπό το κέρδος >>, ΕιρΛαρ 78/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ όπου μεγάλος μέρος των αναληφθέντων δανειακών υποχρεώσεων της αιτούσας προέρχονται από τη σύναψη επαγγελματικών δανείων στα οποία συμβλήθηκε ως εγγυήτρια με στόχο την οικονομική ενίσχυση και διατήρηση της επιχείρησης του ενός εκ των τέκνων της.

άλλου άμεσου ή έμμεσου οικονομικού οφέλους από την δικαιοπραξία για την οποία εγγυήθηκε >>⁵⁹

Την άποψη αυτή ενστερνίζεται και η διαμορφωθείσα νομολογία σχετικά με την εφαρμογή του ν. 3869/2010. Έτσι , για παράδειγμα το ΕιρΚρωπίας με την υπ' αριθ. 2/2012⁶⁰ απόφασή του , δέχτηκε την εμπορική ιδιότητα του αιτούντος – εγγυητή , ο οποίος ήταν διαχειριστής και μοναδικός εκπρόσωπος μιας Ε.Π.Ε. , οι δε οφειλές του προέρχονταν από την << επανειλημμένη και συνήθη παροχή εγγυήσεων εκ μέρους του κατά τη λήψη δανείων από πιστωτικά ιδρύματα υπέρ της Ε.Π.Ε.>> και δόθηκαν << από αυτόν για κερδοσκοπία με χρηματική ωφέλεια, επειδή λόγω της ιδιότητάς του και του γεγονότος ότι η εν λόγω εταιρία ήταν η μοναδική επαγγελματική δραστηριότητα του αιτούντος, είχε αυτός οικονομικό συμφέρον από την υπόθεση >>. Ομοίως το ΕιρΑθ⁶¹ επισημαίνει ότι δεν είναι δυνατή η υπαγωγή στη διαδικασία του Ν. 3869/2010 της αιτούσας – συνταξιούχου υπάλληλου φαρμακείου , η οποία τύγχανε συγχρόνως μέλος του διοικητικού συμβουλίου ανώνυμης εταιρείας και είχε παράσχει υπέρ αυτής (της εταιρείας) << κατ' επανάληψη πληθώρα προσωπικών εγγυήσεων στο πλαίσιο του αλληλόχρεου λογαριασμού που τηρούσαν τα πιστωτικά ιδρύματα και αφορούσαν την χρηματοδότηση της ως άνω εταιρείας >>.⁶²

Έτσι και το ΕιρΑθ⁶³ απέρριψε , λόγω συνδρομής της πτωχευτικής ιδιότητας στο πρόσωπο της αιτούσας , η οποία ήταν συνταξιούχος τραπεζική υπάλληλος και επί μακρό χρονικό διάστημα εγγυάτο τις τραπεζικές πιστώσεις που παρέχονταν μέσω συμβάσεων αλληλόχρεου λογαριασμού σε

⁵⁹ βλ. ΠολΠρωτΑθ 646/2005 σε ΔΕΕ 2005 σελ. 1176επ. , ΑΠ 1692/1999 σε ΕλλΔνη 1999 σελ. 101επ. , ΠΠρΘεσ42385/2005 σε ΕπισκΕΔ 2006 σελ.268 επ. , ΜΠρΒόλου 2202 /2010 σε ΕφΑΔ 2010 , σελ. 1125επ. Βλ. Γαλανοπούλου – Μητροπούλου Αγγελική , << Υπερχρεωμένα Νοικοκυριά >> , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2014 , σελ. 12 επ. , Βλ. Αθανάσιος Κρητικός , Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2014 σελ. 38 επ.

⁶⁰ δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

⁶¹ ΕιρΑθ 360/2012 σε ΕΠολΔικ 2012 σελ. 636 επ. με παρατηρήσεις Νικολάου Κατηφόρη = σε ΕΕμπΔ2013 σελ. 140 επ. με γνωμ. Ι. Ρόκα << η απλή τέλεση εμπορικών πράξεων δεν προσδίδει από μόνη την εμπορική ιδιότητα , αλλά απαιτείται αυτή να γίνεται κατά σύνηθες επάγγελμα , γεγονός που συμβαίνει όταν η τέλεση των εμπορικών πράξεων γίνεται όχι μεμονωμένα και ευκαιριακά , αλλά με τρόπο διαρκή , ήτοι σταθερά και επαναλαμβανόμενα και με πρόθεση απόκτησης επαγγέλματος , ήτοι με συστηματική επιδίωξη βιοπορισμού>> .

⁶² Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος ο.π. σελ. 62 όπου ασκεί κριτική στην απόφαση , καθώς << στην περίπτωση της εγγύησης από μέλος της διοίκησης της εταιρείας που δεν είναι έμπορος , ορθότερο είναι να εξετάζεται αν ο εγγυητής – μέλος της διοίκησης έχει τέτοια σχέση με την εταιρεία ώστε να αμείβεται ή να απολαμβάνει κάποιο χρηματικό όφελος >> και συνεχίζει στην υποσημ. 358 << Συνεπώς , λανθασμένη η ΕιρΑθ 360/2012 που δεν εξέτασε την έννομη σχέση του μέλους ΔΣ ως εγγυητή για να διαπιστώσει αν είχε όφελος δια της εγγύησης >> .

⁶³ ΕιρΑθ 54/2011 σε ΧρηΔικ 2011 , σελ. 464 επ.

ετερόρρυθμη εμπορική εταιρεία , που ανήκε κατά ποσοστό 50% στο σύζυγό της ως ομόρρυθμο εταίρο και κατά ποσοστό 50% σε αυτήν ως ετερόρρυθμο εταίρο.

Περαιτέρω , την εμπορική ιδιότητα αποκτά όποιος α) προβαίνει σε πράξεις εμπορικές και β) η άσκηση των εμπορικών πράξεων γίνεται κατά σύνηθες επάγγελμα⁶⁴. Συνεπώς , η μεμονωμένη παροχή εγγύησης⁶⁵ , έστω και με την κτήση ή προσδοκία κέρδους , υπέρ ενός πρωτοφειλέτη ή μόνο σε ένα δάνειο δεν προσδίδει τον χαρακτηρισμό της κατ' επάγγελμα επιδίωξης κέρδους . Δηλαδή , ακόμα και αν αποδοθεί εμπορικός χαρακτήρας σε πράξεις χορήγησης εγγυήσεων , αυτό δεν επαρκεί για τον αποκλεισμό του εγγυητή από την υπαγωγή του στις διατάξεις του ν. 3869/2010. Σε αυτά τα πλαίσια κρίθηκε από το ΜΠρΠρεβ⁶⁶ ότι << το γεγονός της άπαξ παροχής εγγύησης από την αιτούσα- εφεσίβλητη για την χρηματοδότηση της εμπορικής δραστηριότητας του συζύγου της ,έστω και με την τυχόν απόκτηση εμμέσου οφέλους για την ίδια από την επαύξηση της συμμετοχής του στην κάλυψη των οικογενειακών αναγκών δεν είναι ικανό να της προσδώσει την εμπορική ιδιότητα , αφού γι' αυτό απαιτείται ... η παροχή εγγύησης να γίνεται συστηματικά και κατά σύνηθες επάγγελμα >>.

⁶⁴ Βλ. Γνμδ ΝΣΚ 200/2010 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ << η κατά σύνηθες επάγγελμα άσκηση εμπορικών πράξεων που προσδίδει την ιδιότητα του εμπόρου , υπάρχει , όταν η τέλεση των εμπορικών πράξεων γίνεται όχι μεμονωμένα και ευκαιριακά , αλλά σταθερά , επαναλαμβανόμενα , με τάξη και με τέτοιο εσωτερικό σύνδεσμο μεταξύ τους ώστε να προσδίδουν στο διενεργούν υποκείμενο την ιδιότητα του επαγγελματία >>. Βλ. ομοίως Χριστίνα Λιβαδά << Νεότερες αντιλήψεις για την εμπορική ιδιότητα στο παράδειγμα του ν. 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων >> σε ΧρηΔικ 2011 , σελ. 204 επ. << ... γίνεται δεκτό ότι η διενέργεια των εμπορικών πράξεων κατά σύνηθες επάγγελμα δεν είναι αναγκαίο να συνιστά την αποκλειστική δραστηριότητα του εμπόρου. είναι δυνατό συνεπώς να αποκτήσει κάποιος την εμπορική ιδιότητα ακόμη και αν ασκεί παράλληλα κάποιο άλλο επάγγελμα , όπως για παράδειγμα ο υπάλληλος είτε είναι δημόσιος είτε ιδιωτικός , ο μηχανικός ή ο στρατιωτικός , υπό την προϋπόθεση ότι τα πρόσωπα αυτά διενεργούν κατά τρόπο συστηματικό εμπορικές πράξεις >>.

⁶⁵ βλ. Γνμδ Ι. Ρόκα ο.π. << Ορθά έχει νομολογηθεί σε συναφείς περιπτώσεις ότι η μεμονωμένη παροχή εγγυήσεων , έστω και με την κτήση ή προσδοκία κτήσης οφέλους , δεν αρκεί για να προσδώσει στον εγγυητή την ιδιότητα του εμπόρου , αλλά θα πρέπει αυτή να είναι συστηματική και κατά σύνηθες επάγγελμα>>.

⁶⁶ ΜΠρΠρεβ 48/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ομοίως ΕιρΘεσ998/2014 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ όπου η αιτούσα συμβλήθηκε ως εγγυήτρια σε σύμβαση πίστωσης με ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό υπέρ του συζύγου της , ομοίως ΜονΠρωτΡόδου 67/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ομοίως ΜΠρΘεσ17753/2012 σε ΧρηΔικ 2013 , σελ. 129 επ. αξίζει να σημειωθεί ότι συνεκτιμήθηκε το γεγονός ότι η αιτούσα ήταν 80 ετών , ουδέποτε εργαζόταν και συνεισέφερε στις οικογενειακές ανάγκες με την προσφορά των υπηρεσιών της στον οίκο , εστερείτο δηλαδή της απαραίτητης συναλλακτικής πείρας

Ωστόσο, το ΜΠρΑθ⁶⁷ απέρριψε την αίτηση για αναστολή διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης – κατόπιν ανακοπής στηριζομένης σε κίνηση διαδικασίας του ν. 3869/2010 - ακινήτου του αιτούντος , που είναι πρόεδρος , διευθύνων σύμβουλος και νόμιμος εκπρόσωπος Α.Ε. και συνήψε σύμβαση εγγύησης υπέρ της Α.Ε. ,με το σκεπτικό ότι έχει πτωχευτική ικανότητα διότι << με την σύναψη της συμβάσεως εγγυήσεως υπέρ της ως άνω εταιρείας απέβλεπε στην εξυπηρέτηση ουσιαστικά της ατομικής εμπορικής του δραστηριότητας , καθόσον δεν πιθανολογήθηκε ανάμειξη των λοιπών μετόχων της εταιρείας στη λειτουργία αυτής >>. Το επιχείρημα ⁶⁸ότι η υπό κρίσιν απόφαση στηρίχθηκε σε λόγους που οδηγούν στην άρση της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου και στη συνέπεια αυτής απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας από τον μέτοχο – εταίρο δεν φαίνεται πειστικό⁶⁹ ούτε προκύπτει με σαφήνεια από το σκεπτικό της απόφασης.

Πράγματι δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η απόκτηση της ιδιότητας του μετόχου Α.Ε. ή του εταίρου ⁷⁰ΕΠΕ ανεξάρτητα από την μορφή και την έκταση που μπορεί να έχει , δεν είναι εμπορική πράξη και ο έχων την ιδιότητα αυτή δεν είναι εξ αυτού του λόγου έμπορος . Έτσι το ΕιρΧαλανδρ⁷¹ διευκρινίζει ότι ούτε η άσκηση δραστηριότητας διαχειριστή ΕΠΕ ούτε η ιδιότητα μέλους Δ.Σ. ή διοικητή ανώνυμης εταιρείας αρκούν για την κτήση της εμπορικής ιδιότητας και τον αποκλεισμό της υπαγωγής του εγγυητή στη διαδικασία του ν. 3869/2010⁷².

⁶⁷ ΜΠρΑθ 2538/2011 σε ΕφΑΔ 2011 , σελ. 983 επ. με παρατηρήσεις Δημητρίου Σκαρίπα

⁶⁸ Βλ. Δέλλιος Γεώργιος << Ο υπερχρεωμένος εγγυητής στη διαδικασία του Ν. 3869/2010>> σε ΧρηΔικ 2012 σελ. 21 επ. (22)

⁶⁹ Βλ. Λιβαδά Χριστίνα , ο.π. σελ. 219 επ. << Αντίστοιχη είναι η προσέγγιση και σε ό,τι αφορά την εξάρτηση της εταιρείας από τον μέτοχο ή εταίρο , αφού αν γινόταν δεκτό ότι στις περιπτώσεις αυτές δικαιολογείται η άρση της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου , θα αναιρείτο το νομικό πρόσωπο ως φορέας επιχειρηματικής δραστηριότητας Θα πρέπει να συντρέχουν και άλλα στοιχεία τα οποία να καθιστούν καταχρηστική την επίκληση της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου από τον μεγαλομέτοχο ή τον μέτοχο που ασκεί τον οικονομικό έλεγχο ή από τον οποίο εξαρτάται η συνέχιση ή/και η ύπαρξη της εταιρείας >> . Εξάλλου , προκειμένου να διαφυλαχθεί ο θεσμός του νομικού προσώπου , η άρση της αυτοτέλειάς του αποτελεί αποκλίνουσα επιλογή που υπαγορεύεται μόνον εφόσον συντρέχουν ιδιαίτερες και σοβαρές ή εξαιρετικές προϋποθέσεις , κάτι που δεν φαίνεται να ισχύει στην υπό κρίσιν απόφαση. Πρβλ. ΕφΑθ. 4147/2011 σε ΕΕμπΔ2012 σελ. 603 επ. << Μέτοχος ή μέλος δ.σ. κατ' εξαίρεση να αποκτούν την εμπορική ιδιότητα , εάν έχουν το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος των μετοχών της εταιρείας στο όνομά τους , ώστε η εξακολούθηση της εταιρείας να εξαρτάται από τη συμμετοχή τους σε αυτήν . Η παροχή εγγυήσεων , όταν έχει ως σκοπό τη λήψη οικονομικού ανταλλάγματος δύναται να αποτελεί αντικειμενική εμπορική πράξη>>.

⁷⁰ Βλ. ΕιρΧαλανδρ.12/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ , ΕιρΑθ 127/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁷¹ ΕιρΧαλανδρ1/2011 σε ΧρηΔικ 2011 , σελ. 460 επ.

⁷² Βλ. ομοίως ΜΠρΑθ 7794/2010 σε ΧρηΔικ 2011 , σελ.133 επ. << το γεγονός ότι η οφειλή της αιτούσας πηγάζει από τριτεγγύηση συναλλαγματικής δεν την καθιστά έμπορο και άρα έχουσα πτωχευτική ικανότητα , δεδομένου ότι η

Πάντως στην περίπτωση της εγγύησης από μέλος διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας που δεν είναι και μέτοχος , ορθότερο είναι να εξετάζεται και η συνδρομή άλλων στοιχείων που αμβλύνουν την ανάγκη ιδιαίτερης προστασίας των εν λόγω εγγυητών , όπως λ.χ. εάν έχει τέτοια σχέση⁷³ με την εταιρεία ώστε να αμείβεται ή να απολαμβάνει κάποιο χρηματικό όφελος⁷⁴ . Έτσι , έμπορος θεωρήθηκε ο εγγυητής για δάνειο σε Α.Ε. , στην οποία διευθύνων σύμβουλος ήταν ο πατέρας του εγγυητή , μέλη δε του διοικητικού συμβουλίου ο εγγυητής ,ο αδερφός του και η μητέρα του⁷⁵ .

Πρέπει να επισημανθεί ότι η νομολογία συχνά αρκείται σε ένα αόριστο και γενικό (έστω έμμεσο) << όφελος >> του εγγυητή για να προσδώσει σε αυτόν την εμπορική ιδιότητα , παραβλέποντας τις αυστηρές προϋποθέσεις χαρακτηρισμού ως εμπόρου του εγγυητή. Είναι σύνηθες το φαινόμενο , ορισμένοι στενοί συγγενείς του πρωτοφειλέτη να παρέχουν συστηματικά υπέρ αυτού εγγυήσεις , προσδοκώντας έμμεσο δικό τους όφελος , όπως λ.χ. τη βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου.

Ωστόσο ,τυχόν γενίκευση της αντίληψης << στενοί συγγενείς – έμμεσο όφελος >> ελλοχεύει τον κίνδυνο ιδιαίτερα ανεπιεικών λύσεων. Ο νομοθέτης εμφορείται από την αντίληψη ότι σε κάθε ενήλικο και ικανό για δικαιοπραξία άτομο επιτρέπεται η κατάρτιση και ριψοκίνδυνων συναλλαγών , μεταξύ των οποίων και η παροχή εγγυήσεων για την πληρωμή ξένου χρέους. Όμως , σε καταστάσεις ελλείμματος δυνατότητας προστασίας του εγγυητή , όπως λ.χ. η προηγούμενη

τριεγγύηση συναλλαγματικής δεν αποτελεί εμπορική πράξη, αν δεν γίνεται κατά σύνηθες επάγγελμα. Η ιδιότητα της μετόχου , ακόμη και της αντιπροέδρου ΑΕ δεν προσδίδει στην αιτούσα την εμπορική ιδιότητα και ως εκ τούτου , δεν της στερεί το δικαίωμα να υπαχθεί στη ρύθμιση του ως άνω νόμου>>.

⁷³ Η σχέση ενός μέλους της διοίκησης εταιρείας με την εταιρεία μπορεί να είναι σχέση εντολής (ΕφΑθ 6212/2002 σε ΕλλΔνη 2006 ,σελ.896 επ.) , η οποία δεν παρέχει το δικαίωμα αμοιβής κατ' άρθρο 713 ΑΚ ή σχέση εξαρτημένης εργασίας ή σύμβασης παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών (ΕφΑθ 4865/2008 σε ΕλλΔνη 2009 σελ. 233επ. , ΑΠ 907/1998 σε ΕλλΔνη 1999 σελ. 625 επ.) .

⁷⁴ Βλ. Δέλλιος Γεώργιος ο.π. ,σελ. 23 << Είναι γεγονός , πράγματι , ότι ο εγγυητής ενός επαγγελματικού δανείου συχνά συμβαίνει να είναι συναλλακτικά έμπειρος εταίρος ή και μέλος διοίκησης της δανειολήπτριας επιχείρησης , ο οποίος γνωρίζει καλά τις δυνατότητες πληρωμής της πρωτοφειλέτιδας και τον κίνδυνο που αναλαμβάνει , προσδοκώντας συνήθως , σε αντιστάθμισμα του κινδύνου αυτού , και δικό του οικονομικό όφελος από την ευδόση των εργασιών της >>.

⁷⁵ Βλ. ΕιρΑθ 72/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ομοίως Βλ. ΕιρΛαυρ 3/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ όπου κρίθηκε ότι μέλος του διοικητικού συμβουλίου Α.Ε. που εγγυήθηκε υπέρ της εταιρείας χάνει την εμπορική του ιδιότητα αν αποχωρήσει από το διοικητικό συμβούλιο της ανώνυμης εταιρείας , συνεπώς παύει να έχει όφελος από την παραχώρηση της εγγύησης .

απειρία του στον τομέα της κρίσιμης συναλλαγής⁷⁶, η ελλιπής πληροφόρησή του⁷⁷, ο αιφνιδιασμός του, η απουσία εναλλακτικών λύσεων και ορθολογικής συμπεριφοράς εκ μέρους του σε συνδυασμό με την ψυχική πίεση που υφίσταται ελαχιστοποιούν τα περιθώρια αντίδρασής του και την δικαιοπρακτική αυτοδιάθεσή του. Έτσι απουσία εναλλακτικών λύσεων μπορεί να υπάρξει όταν ασκείται ψυχολογικός εξαναγκασμός στους συγγενείς δανειολήπτη να εγγυηθούν υπέρ αυτού, η δε άρνησή τους συνεπάγεται την ματαίωση του δανείου και την οικονομική καταστροφή του πατέρα ή του συζύγου⁷⁸ ή του αδελφού τους⁷⁹. Με τον τρόπο αυτό η εγγενής διάβρωση της αυτοδιάθεσης

⁷⁶ Βλ. Δέλλιος Γεώργιος, << Ατομικά δικαιώματα, ιδιωτικό δίκαιο, προστασία των καταναλωτών και εγγυήσεις τραπεζικών δανείων >>, Digesta 2003 δημοσιευμένη σε www.enas.gr/dellios.pdf όπου μεταξύ άλλων αναλύεται η περίπτωση νεαρής εργάτριας (20 ετών), χωρίς ιδιαίτερη μόρφωση, χωρίς περιουσία, η οποία παρέσχε εγγύηση για την αποπληρωμή των δανειακών υποχρεώσεων της εμπορικής επιχείρησής του πατέρα της (μικρομεσαίου εργολάβου), η οποία στάθηκε αφορμή για την μεταστροφή της νομολογίας του Ακυρωτικού Γερμανικού Δικαστηρίου, κατόπιν προσφυγής της εργάτριας στο Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο. Το τελευταίο απεφάνθη ότι η εγγύηση είναι άκυρη με το σκεπτικό ότι η διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας στην εγγύηση είναι δεδομένη, όταν υπάρχει αντικειμενικά μεγάλη δυσαναλογία μεταξύ της υποχρέωσης που αναλαμβάνει ο εγγυητής και της ικανότητάς του, με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες και προβλέψεις, να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή, ιδίως όταν ο εγγυητής δρα χωρίς ίδιο οικονομικό όφελος. Η δε υπόθεση αναπέμφθηκε στο Ακυρωτικό με την υπόδειξη << προσεκτικής συνεκτίμησης των καταστάσεων ελλείμματος δυνατοτήτων αυτοπροστασίας που ενδέχεται να συνοδεύουν τον εγγυητή >>. Πρβλ. ΕιρΑθ 18/2011 σε Αγγελική Γαλανοπούλου – Μητροπούλου, Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2011, σελ. 114 επ. όπου σύζυγος εγγυήθηκε στεγαστικό δάνειο της συζύγου του, μητέρας επτά παιδιών για την κάλυψη των οικογενειακών αναγκών.

⁷⁷ Βλ. ΠΠρΑθ 7241/1999 σε ΝοΒ 2000 σελ. 1146 επ. με παρατηρήσεις Χριστακάκου όπου επισημαίνεται ότι << Τα άτομα αυτά, εξαιτίας του νεαρού της ηλικίας τους και της χαμηλής επαγγελματικής εμπειρίας, δεν είναι σε θέση να εκτιμήσουν ορθά τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο, βρίσκονται από άποψη συναλλακτικής ισχύος σε τόσο υποβαθμισμένη κατάσταση σε σχέση με το πιστωτικό ίδρυμα με το οποίο συναλλάσσονται ..., ώστε το περιεχόμενο μιας τέτοιας συμβάσεως να παρίσταται αντίθετο προς τα χρηστά ήθη, εφόσον ο πιστωτικός φορέας δεν προβαίνει πριν από την κατάρτιση της συμβάσεως εγγυήσεως σε ιδιαίτερη υπόμνηση προς το ασθενές μέρος για τους κινδύνους τους οποίους αντιμετωπίζει >>.

⁷⁸ Βλ. ΕιρΑθ 12/Φ18/2011 σε ΧρηΔικ 2011 σελ. 287 επ. όπου η αιτούσα, οικοκυρά, ηλικίας 70 ετών είχε συμβληθεί ως εγγυήτρια συμβάσεων του συζύγου της για κάλυψη των αυξημένων αναγκών υγείας του συζύγου της (καθώς ο ίδιος αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα υγείας και απεβίωσε το 2009). ομοίως ΕιρΚαβάλας 213/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ όπου οι αιτούντες – ζεύγος συνταξιούχων είχαν εγγυηθεί εκάτερος τούτων υπέρ του άλλου σε μία σειρά συμβάσεων για την κάλυψη των αυξημένων υποχρεώσεών τους και ιδίως λόγω των ασθενειών του συζύγου και των δαπανών για σπουδές τέκνων τους σε άλλες από την κατοικία τους πόλεις. Πρβλ. ΕιρΑταλάντης 105/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ και ΕιρΚορίνθου 89/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ όπου παρασχεθείσες εγγυήσεις μεταξύ συζύγων

των εγγυητών – συγγενών οδηγεί στην παροχή εγγύησης από μέρους τους , χωρίς να επιδιώκουν άμεσο ή έμμεσο κέρδος , ανεξαρτήτως αν κατ' αποτέλεσμα η διατήρηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πρωτοφειλέτη – συγγενή επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα και τον εγγυητή⁸⁰. Σε τέτοιες περιπτώσεις , δεν δύναται να προσδίδεται η εμπορική ιδιότητα στον εγγυητή καθώς «η εγγύηση στην πραγματικότητα παρέχεται από αυτονόητη ηθική υποχρέωση προς τον στενό συγγενή και όχι λόγω της προσδοκίας οποιουδήποτε – ενδεχομένως υπαρκτού – έμμεσου οφέλους του ίδιου του εγγυητή»⁸¹. Εκλείπει δηλαδή η εκ μέρους του εγγυητή επιδίωξη – σκοπός κέρδους .

Έτσι κρίθηκε ότι η παροχή εγγυήσεων από την αιτούσα - δεχόμενη και την εγγραφή προσημείωσης υποθήκης στο ακίνητό της - υπέρ του συζύγου της για την χρηματοδότηση του , ως μοναδικού μέλους ΕΠΕ , ο οποίος είχε νοσηλευθεί στο παρελθόν σε ψυχιατρική κλινική , έγινε όχι με σκοπό την επιδίωξη κέρδους αλλά << χαριστικώς και από λόγους οικογενειακής αλληλεγγύης ή ηθικού καθήκοντος >> ⁸²ή << από λόγους κοινωνικής αλληλεγγύης >> , συνεπώς δεν αποκτά την ιδιότητα του εμπόρου. Το ίδιο κρίθηκε και για αιτούσα η οποία εγγυήθηκε με στόχο την οικονομική ενίσχυση των τέκνων της και ιδίως << την διατήρηση της επιχείρησης του γιου της >> ⁸³. Χαρακτηριστική είναι και η περίπτωση της προ ετών παρασχεθείσας εγγύησης νεαρού , σήμερα ειδικευόμενου ιατρού , για τα εμπορικά χρέη ομόρρυθμης εταιρείας στενών συγγενών του , που

⁷⁹ Βλ. Μακρίδου Καλλιόπη / Διαμαντόπουλο Γεώργιο ο.π. σελ. 701 επ. , Βενιέρη Ιάκωβο / Θεόδωρο Κατσά ο.π. σελ. 60 επ., Μεντής Γεώργιος ο.π. σελ. 185 επ. (187) , Δούβλη Βασίλειο << Η υπαγωγή ή μη των τραπεζικών εγγυητών στον νόμο 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών >> σε ΔΕΕ 2003 , σελ. 876 επ. (878, 879) . Αξίζει να σημειωθεί ότι ο γαλλικός Κώδικας για την προστασία του καταναλωτή (Code de la consommation , αρ. L 313 -10) έχει προβλέψει , ήδη από το 1979, ότι δεν είναι επιτρεπτή η εγγύηση φυσικού προσώπου για ποσό προφανώς δυσανάλογο σε σχέση με την περιουσία του , εκτός αν καταστεί εν τω μεταξύ δυνατή για τον εγγυητή η εκπλήρωση της υποχρέωσής του , όταν γίνει απαιτητή η εγγύηση.

⁸⁰ Βλ. ΕιρΘηβ 16/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ όπου η αιτούσα , στερούμενη ιδίων πόρων , είχε παράσχει εγγυήσεις για τη χορήγηση δανείου στον εν διαστάσει πλέον (κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης) σύζυγό της , ομοίως ΕιρΘηβ 17/2011 με εγγυητή τον εν διαστάσει σύζυγο σε στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια της συζύγου του .

⁸¹ Βλ. Δέλλιος Γεώργιος ο.π. σελ. 21επ. (23)

⁸² Βλ. ΕιρΧαν 393/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ομοίως ΕιρΗρακλ 611/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΕιρΛαυρ 178/2011 για εγγύηση υπέρ ΟΕ, στην οποία ομόρρυθμος εταίρος ήταν τέκνο της αιτούσας

⁸³ Βλ. ΕιρΛαρ 78/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΕιρΑθ 182/2012 σε ΧρΙδ 2012 ,σελ. 444 επ. όπου η εγγύηση παρασχέθηκε από την εγγυήτρια << μόνο για να βοηθήσει τον γιο της >> ως πρωτοφειλέτη , ΕιρΧίου 35/2012 για εγγύηση συζύγου που εγγυήθηκε για δάνειο συζύγου ενώ << δεν είχε συμμετοχή στις εμπορικές δραστηριότητες της συζύγου και η υπογραφή του δεν αφορούσε την συνήθη δραστηριότητά του >> , ΕιρΚρωπ 2/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ για εγγύηση πατέρα προς τέκνο με σκοπό << να βοηθήσει στην προσπάθειά του να δημιουργήσει τη δική του επιχείρηση>> .

απασχόλησε το ΜΠρΗρακλ. στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 3869/2010 περί αναστολής πλειστηριασμού στην κύρια κατοικία του⁸⁴.

2.2. Μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών

α) Μόνιμη αδυναμία

Βασική προϋπόθεση από πλευράς ουσιαστικού δικαίου είναι η μόνιμη αδυναμία⁸⁵ πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών του αιτούντος κατ' άρθρο 1 παρ. 2 εδ. α του ν. 3869/2010. Μόνιμη είναι η αδυναμία πληρωμής, όταν από τις υφιστάμενες συνθήκες και λαμβανομένων υπ' όψη των εσόδων που αναμένονται στο προσεχές διάστημα κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, ο αιτών αδυνατεί να καλύψει τις υποχρεώσεις του⁸⁶. Θα πρέπει δηλαδή να μην οφείλεται σε παροδικά αίτια, όπως η αντιμετώπιση έκτακτων δαπανών, που δημιουργούν προσωρινό πρόβλημα ρευστότητας στον αιτούντα⁸⁷.

Επίσης η αδυναμία πρέπει να είναι γενική, να αφορά δηλαδή, ολόκληρο το φάσμα των οφειλών του αιτούντος⁸⁸. Η μη πληρωμή από τον οφειλέτη μεμονωμένων χρεών δεν εκφράζει οπωσδήποτε αδυναμία πληρωμής.

⁸⁴ Βλ. ΜΠρΗρακλ. 2411/2011 σε Αγγελική Γαλανοπούλου – Μητροπούλου, Υπερχρεωμένα Νοικοκυριά, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2011 σελ. 300 επ. = δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁸⁵ Ως αδυναμία νοείται η έλλειψη ρευστότητας ή ανεπάρκεια αυτής, τόσο από τα ίδια μέσα του οφειλέτη όσο και από τα μέσα ρευστότητας τρίτων (χρηματοδοτών) σε Κοτσίρης, Πτωχευτικό Δίκαιο, εκδ. Σάκκουλα 2008 σελ. 140.

⁸⁶ Βλ. ΕιρΑΘ 618/Φ749/2011 σε ΧρηΔικ 2011, σελ. 287 επ., ΕιρΠατρ. 65/2012, Δημήτρης Μακρής, << Κατ' άρθρο ερμηνεία του νόμου 3869/2010 Εκδ. ΝΟΜΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ Τσίμος, 2011, σελ. 39 Ουσιαστικά πρόκειται για επανάληψη της ρύθμισης του Πτωχευτικού Δικαίου, όπου απαιτείται << γενική και μόνιμη αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων χρεών >>. Εκεί βέβαια αρκεί και η << επαπειλούμενη αδυναμία πληρωμής >>, ρύθμιση που δεν περιλήφθηκε στον νόμο για την αστική αφερεγγυότητα.

⁸⁷ Βλ. Κιουπτσίδου – Στρατουδάκη Ευδοξία, << Η Απόφαση διευθέτησης οφειλών κατά το νόμο 3869/2010 >> σε Αρμ 2010, σελ. 1474 επ. (1483 -1484), Βλ. ΕιρΠάρου 82/2013 << Η αδυναμία της αιτούσας στη συγκεκριμένη περίπτωση, κρίνεται μόνιμη λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κρίσης που διέρχεται η χώρα, του υψηλού ποσοστού ανεργίας των πολιτών, του χαμηλού ύψους των μηνιαίων αποδοχών των εργαζομένων. Γεγονότων γνωστών σε όλους, που λαμβάνονται υπόψη αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο κατ' εφαρμογή του άρθρου 336 ΚΠολΔικ.>>

⁸⁸ Βλ. όμως Μακρή ο.π. σελ. 34 κατά τον οποίο η παράλειψη αναφοράς στο νόμο της γενικότητας της αδυναμίας πληρωμών οφείλεται σε επιθυμία του νομοθέτη να εντάξει ο οφειλέτης μόνο τις απαιτήσεις που επιθυμεί στη διαδικασία και να εξαιρέσει κάποιες άλλες.

β) Ως προς το ληξιπρόθεσμο των οφειλών

Οι οφειλές πρέπει να είναι ληξιπρόθεσμες , δηλαδή κατά τα άρθρα 323 και 340 ΑΚ πρέπει να έχει επέλθει ο χρόνος εκπλήρωσής τους , όπως αυτός καθορίζεται από τη δικαιοπραξία ή από τις περιστάσεις ή από τη φύση της ενοχικής σχέσης . Σύμφωνα με τις άνω διατάξεις το χρέος του εγγυητή από τη σύμβαση εγγύησης καθίσταται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό , όταν επέλθει το γεγονός από το οποίο συμφωνήθηκε ότι αυτό εξαρτάται . Αυτό κατά κανόνα θα είναι η υπερημερία του πρωτοφειλέτη , η υπαίτια αδυναμία του προς παροχή , η πλημμελής εκπλήρωση της κύριας συμβάσεως ⁸⁹. Τότε ο εγγυητής , εφόσον περιήλθε σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής , νομιμοποιείται να ζητήσει τη δική του υπαγωγή στη διαδικασία του ν. 3869/2010 , ανεξάρτητα από το γεγονός αν ο πρωτοφειλέτης έχει υποβάλει αίτηση ή αν πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις⁹⁰ .

Προβληματική είναι η περίπτωση κατά την οποία ο πρωτοφειλέτης είναι ενήμερος στην εκπλήρωση των δανειακών του υποχρεώσεων , ο δε εγγυητής βρίσκεται σε μόνιμη αδυναμία εξόφλησης των δικών του ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους πιστωτές του. Τίθεται το ερώτημα εάν μπορεί ο υπερχρεωμένος εγγυητής να ζητήσει την ρύθμιση και του εκ της εγγυήσεως χρέους του με τη διαδικασία ρύθμισης των υπόλοιπων χρεών. Ιδίως , όταν κάθε φυσικό πρόσωπο μπορεί να κάνει χρήση των ευεργετικών διατάξεων του ν. 3869/2010 μία μόνο φορά. . Συνεπώς , εάν μετά την υπαγωγή του υπερχρεωμένου εγγυητή στη διαδικασία του νόμου , καταστεί υπερήμερος ο

⁸⁹ Βλ. Καραγκουνίδη σε Γεωργιάδη ΣΕΑΚ ο.π. άρθρο 847 αρ. 21 , ΕιρΑθ. 184/2012 σε ΧρΙδ 2012 σελ.444 επ. με παρατηρήσεις Αθ. Κρητικού , ΑΠ 843/2011 σε ΕλλΔνη 2012 σελ. 1259 επ.= ΧρΙδ 2012 , σελ. 180 επ. με παρατηρήσεις Κ.Δ. Χριστακάκου << Η απαίτηση του δανειστή σε βάρος του εγγυητή , από τη μεταξύ τους σύμβαση εγγύησης , καθίσταται απαιτητή και ληξιπρόθεσμη , από την υπερημερία του πρωτοφειλέτη, η οποία επέρχεται και με την παρέλευση της συμφωνηθείσας δήλης ημέρας για την εκπλήρωση της παροχής .>>. Ομοίως , ΑΠ 1855/2009 σε ΕλλΔνη 2012 σελ. 717επ. <<..... στις αμφοτεροβαρείς όμως συμβάσεις οι εκατέρωθεν παροχή και αντιπαροχή , βρίσκονται μεταξύ τους σε σχέση λειτουργικής εξάρτησης , τόσο ως προς τη γένεση όσο και ως προς την εξέλιξη των περί παροχής και αντιπαροχής υποχρεώσεων των συμβαλλομένων , εκδήλωση δε της αρχής αυτής αποτελεί η ένσταση του άρθρου 374ΑΚ ,, ένσταση την οποία παραδεκτά προτείνει ο εγγυητής >>.

⁹⁰ Βλ. Νικόλαος Κατηφόρης , << Η δικονομία της Ρυθμίσεων Οφειλών Υπερχρεωμένων Φυσικών Προσώπων >> , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2013 σελ. 165 επ. Ο εγγυητής εκτός από αυτήν την ιδιότητα θα έχει ως συναλλασσόμενος και την ιδιότητα του οφειλέτη κάποιων πιστωτών. Η μόνιμη αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών του , του επιτρέπει την κατάθεση της αίτησης . Το ίδιο ισχύει όμως αν ο εγγυητής έχει μόνον χρέος την εγγύηση και μετά την υπαγωγή του πρωτοφειλέτη κληθεί να καταβάλει εκείνος το ποσό ως εγγυητής. Η μόνιμη αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών του πρωτοφειλέτη παρέχει τη δυνατότητα κατάθεσης της σχετικής αίτησης στο Ειρηνοδικείο , αν και αυτός πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου 3869/2010.

πρωτοφειλέτης ως προς την εξόφληση της εγγυημένης οφειλής , ο εγγυητής θα διατρέχει τον κίνδυνο να κληθεί να καλύψει το εγγυημένο χρέος , δεδομένου ότι δεν θα μπορεί να ζητήσει την υπαγωγή του για δεύτερη φορά στον ν. 3869/2010⁹¹.

Το θέμα είναι αμφισβητούμενο : κατά μία άποψη υποστηρίζεται ότι << στην περίπτωση που το χρέος εξυπηρετείται κανονικά από των πρωτοφειλέτη , το ορθό είναι να θεωρήσουμε ότι δεν μπορεί να ρυθμιστεί μαζί με τα λοιπά χρέη του υπερχρεωμένου εγγυητή >>⁹² στηριζόμενη στα εξής επιχειρήματα : α) ότι κατ' άρθρο 851 ΑΚ η ευθύνη του εγγυητή γεννάται μόνον όταν ο πρωτοφειλέτης καταστεί υπερήμερος , β) ότι το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3869/2010 αναφέρεται σε << μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών >> σε αντιδιαστολή προς το άρθρο 3 παρ. 2 ΠτΚ που περιλαμβάνει και την << επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης >> μελλοντικών υποχρεώσεων του υπερχρεωμένου οφειλέτη , διάσταση την οποία ο νομοθέτης , κατά την άποψη αυτή δεν θέλησε να περιλάβει στο νόμο για την αστική αφερεγγυότητα⁹³.

Κατ' άλλη άποψη⁹⁴ , εκκινώντας από το χαρακτήρα της διαδικασίας του ν.3869/2010 ως συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης όλων των δανειστών του αιτούντος καθώς και από τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 3 , κατά την οποία οι μη ληξιπρόθεσμες οφειλές θεωρούνται

⁹¹ Βλ. Αθανάσιος Κρητικός , Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων , Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2014 σελ. 43 επ. Ομοίως , Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος ο.π. σελ. 88επ.

⁹² Βλ. Θεοχαροπούλου Ζ. ο.π. σελ. 742 Βλ. Ομοίως Μακρής Δημήτρης ο.π. σελ. 31επ. << Ρητά ο νόμος προβλέπει ότι υπαγάγει στις ρυθμίσεις του μόνο ληξιπρόθεσμα χρέη..... Μολονότι είναι σαφές ότι η ανωτέρω άποψη επιχειρεί να δώσει μία ερμηνεία ευμενέστερη για τους οφειλέτες , είναι πρόδηλο όμως επίσης ότι βρίσκεται σε ευθεία αντίθεση με το γράμμα του νόμου , ενώ δεν διαφαίνεται να συμφωνεί και με το πνεύμα του νομοθέτη . Αν το πνεύμα του νομοθέτη ήταν αυτό σίγουρα θα επέλεγε και διαφορετική διατύπωση. Αντιθέτως ο νομοθέτης επέλεξε ενσυνείδητα να μην περιληφθούν τέτοιες περιπτώσεις στις ρυθμίσεις του .>> . Πρβλ. Αγγελική Γαλανοπούλου – Μητροπούλου , ο.π. (2014) σελ. 30 (39) << Παρά ταύτα , γίνεται δεκτό , ότι οι μη ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις που συμπεριλαμβάνονται στην αίτηση , είναι θεμιτό να μην συμπεριλαμβάνονται στη συνέχεια στη ρυθμιστική απόφαση γεγονός που αποδεικνύει ότι ο οφειλέτης δύναται να αποπληρώσει μέρος των οφειλών του. Αυτό οδηγεί στο οξύμωρο , αφ' ενός να ζητά ο νόμος ολική αδυναμία , από την άλλη να δέχονται τα δικαστήρια ότι δύναται να αποπληρώσει μέρος των οφειλών του και ταυτόχρονα να εμπίπτει στις διατάξεις του νόμου .>>

⁹³ Βλ. Ομοίως Μακρής Δημήτρης ο.π. σελ. 34επ. << Η επιλογή αυτή είναι προδήλως άμεσα συνυφασμένη με το γεγονός , ότι σε αντίθεση με το Πτωχευτικό Δίκαιο ,..., την πρωτοβουλία αυτή ο νομοθέτης την επιφυλάσσει μόνον στον οφειλέτη , ο οποίος είναι αυτός που θα επιλέξει ποια (ληξιπρόθεσμα μόνον) χρέη θα υπαγάγει στη ρύθμισή του , χωρίς να θεσπίζεται υποχρέωσή του να συμπεριλάβει όλα τα ληξιπρόθεσμα χρέη του στην αίτηση υπαγωγής στις ρυθμίσεις του νόμου.>>

⁹⁴ Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος ο.π. σελ. 560 επ. , ομοίως Κρητικός Αθανάσιος ο.π. σελ. 44 , ομοίως Δέλλιος Γεώργιος ο.π. σελ. 24 επ.

ληξιπρόθεσμες⁹⁵, υποστηρίζεται ότι ο εγγυητής δικαιούται να ζητήσει την υπαγωγή του στο ν. 3869/2010, καθώς η απαίτηση από την εγγύηση αντιμετωπίζεται ως ληξιπρόθεσμη και εντάσσεται στη ρύθμιση του νόμου⁹⁶.

Η ανωτέρω θέση ενισχύεται από τη νέα διατύπωση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 3869/2010 με την αντικατάσταση των λέξεων << των οφειλών αυτών >> με τη φράση << των οφειλών τους >>. Πλέον, ο νομοθέτης διευκρίνισε ότι οι οφειλές που ρυθμίζονται δεν είναι μόνο οι ληξιπρόθεσμες, αλλά εν γένει τα χρέη του οφειλέτη⁹⁷.

Η υπαγωγή στη ρύθμιση του νόμου και των εξ εγγυήσεως προερχομένων υποχρεώσεων του αιτούντος, καίτοι αυτές εξυπηρετούνται κανονικά από τον πρωτοφειλέτη, ικανοποιεί και τον σκοπό του νόμου, ήτοι την << επανένταξη του υπερχρεωμένου πολίτη στην οικονομική και κοινωνική ζωή, με την επανάκτηση της οικονομικής ελευθερίας που συνεπάγεται την εξάλειψη των

⁹⁵ Πρβλ. όμως την ΕπΧαλανδρίου 39/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ η οποία έκρινε ότι η απαίτηση από σύμβαση δανείου στην οποία η αιτούσα είναι εγγυήτρια << δεν καθίσταται ... κατά πλάσμα νόμου ληξιπρόθεσμη κατά του εγγυητή, του οποίου η ενοχή κατά τα προαναφερόμενα είναι παρεπόμενη, δεδομένου ότι το ως άνω ληξιπρόθεσμο αναφέρεται μόνο σε απαιτήσεις υπό προθεσμία λήξης και όχι υπό προθεσμία γένεσης, όπως εν προκειμένω. Άλλωστε, σε περίπτωση που η αιτούσα (εγγυήτρια) κληθεί να καταβάλει την απορρέουσα από την εγγύηση οφειλή, τότε μπορεί να ζητηθεί από όποιον έχει έννομο συμφέρον η μετατροπή της παρούσας (απόφασης) κατά το άρθρο 8 παρ. 4 του ν. 3869/2010>>. Η απόφαση αυτή απέκλεισε την εφαρμογή του αρθρ.6παρ.3 εδ. τελευτ. ν. 3869/2010 στην εκ της εγγυήσεως οφειλή με το ως άνω σκεπτικό. Κατά την άποψη της γράφουσας, το άρθρο 6 παρ. 3 εδ. τελ. εφαρμόζεται και στο εκ της εγγυήσεως χρέος, το οποίο έπρεπε να ρυθμισθεί δικαστικά με το ν. 3869/2010. Όσον αφορά τη << δυνατότητα>> μετατροπής της απόφασης κατ' άρθρο 8 παρ. 4 είναι αμφίβολο εάν μπορεί να ευδοκιμήσει, δεδομένου ότι από το γράμμα της διατάξεως προκύπτει σαφώς ότι η τροποποίηση αφορά το ύψος των μηνιαίων καταβολών, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί για τα ήδη ενταγμένα στη ρύθμιση χρέη. Όμως στην προκειμένη περίπτωση, κάτι τέτοιο δεν ισχύει, αφού το εξ εγγυήσεως χρέος μένει εκτός ρύθμισης. Έτσι, δυσχεραίνεται σημαντικά η θέση του εγγυητή, λαμβανομένου υπόψη του κανόνα της << άπαξ υπαγωγής στο ν. 3869/2010>> κατ' άρθρο 1 παρ. 3 ν. 3869/2010.

⁹⁶ Βλ. ΕπΘηβ 17/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕπΣαμ 69/2011 σε ΧρηΔ 2011 σελ. 140, ΕπΑθ 184/2012 σε ΧρΙδ 2012, σελ. 444 επ., ΕπΚαλαυρ 22 /2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΕπΕλευς28/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁹⁷ Βλ. ΕπΘεσ5106/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ << στη ρύθμιση μπορούν να υπαχθούν και μη ληξιπρόθεσμες οφειλές >> ομοίως ΕπΘεσ5074/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ <<αν μερικές μόνο από τις αναφερόμενες οφειλές είναι ληξιπρόθεσμες, ενώ άλλες δεν είναι, πληρούται η προϋπόθεση του νόμου, διότι το δικαστήριο μπορεί να προχωρήσει, λόγω της αδυναμίας εξυπηρέτησης των ληξιπρόθεσμων, στη συνολική ρύθμιση όλων των οφειλών, ακόμη και αυτών των οποίων δεν έληξε η προθεσμία εκπλήρωσης. Οι τελευταίες οφειλές θεωρούνται με την κοινοποίηση της αίτησης ληξιπρόθεσμες ... κατά το άρθρο 6 παρ. 3 εδ. τελευταίο του ν. 3869/2010>>, ΕπΑθ 10/2011 σε ΧρηΔικ 2011, σελ. 284 επ., Κιουπτσιδου – Στρατουδάκη ο.π. σελ. 1474 επ. (1482), Σιβιτανίδης Αλκαίος, Ερμηνευτικά ζητήματα αναφορικά με το ν. 3869/2010 σε ΝοΒ2011, σελ. 656 επ. (667)

χρεών που αδυνατεί να αποπληρώσει>>⁹⁸. Η επιεικέστερη για τον οφειλέτη άποψη δέον να προτιμηθεί ενόψει των γενικότερου σκοπού του νόμου , καθώς θα ήταν «δώρον άδωρον» όταν δια μιας χειρός δίδουμε «ανάσα ζωής » στον οφειλέτη ώστε να συνεχίσει απαλλαγμένος των χρεών του και δια της άλλης «να του φράζουμε πόρους εισπνοής » οδηγώντας τον σε εξ ασφυξίας θάνατο.

2.3 Μη δόλια περιέλευση σε αδυναμία πληρωμών

Στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3869/2010 επιβάλλεται ως προϋπόθεση υπαγωγής στη διαδικασία ο οφειλέτης να μην έχει περιέλθει με δόλο σε αδυναμία πληρωμών. Στην έννοια το δόλου εκ του άρθρου 330 ΑΚ εμπίπτει τόσο ο άμεσος δόλος⁹⁹ όσο και ο ενδεχόμενος¹⁰⁰. Εξ αντιδιαστολής προκύπτει ότι εάν ο εγγυητής περιήλθε σε κατάσταση υπερχρέωσης από αμέλεια δεν αποκλείεται η υπαγωγή του στο ν. 3869/2010 . Συνήθως , ο εγγυητής , όταν συνάπτει τη σύμβαση εγγύησης , ελπίζει ότι η κύρια σύμβαση θα εξελιχθεί ομαλά (γιατί λ.χ. ο πρωτοφειλέτης εργάζεται , εξυπηρετεί τα χρέη του , έχει ακίνητη περιουσία) , ώστε να μην προβεί ο ίδιος στην ικανοποίηση του δανειστή.

Το ζήτημα της δολιότητας ή μη της αδυναμίας πληρωμής αποτελεί την κυριότερη ένσταση των πιστωτών , ιδίως των Τραπεζών . Έχει κριθεί¹⁰¹ ότι προκειμένου να βεβαιωθεί ο δόλος , δεν αρκεί μόνο το γεγονός ότι ο εγγυητής προέβη σε ανάληψη των υποχρεώσεων ,των οποίων η εξυπηρέτηση είναι επισφαλής , αλλά απαιτείται και η από τον εγγυητή πρόκληση άγνοιας της επισφάλειας στους πιστωτές , όπως λ.χ. όταν απέκρυψε την πραγματική οικονομική του κατάσταση ή αλλοίωσε την πραγματικότητα με ψευδείς πληροφορίες, δεδομένου ότι οι πιστωτές έχουν τη δυνατότητα να αξιώσουν εκκαθαριστικά και φορολογικές δηλώσεις , βεβαιώσεις

⁹⁸ Βλ. Δέλλιος Γεώργιος ο.π. σελ. 25 , ο οποίος επισημαίνει ότι φαινομενικά μόνο θα δημιουργηθεί ένα προθύστερο αποτέλεσμα , με την έννοια ότι ο εγγυητής θα υποχρεωθεί σε καταβολές και ρευστοποιήσεις για μελλοντικά και αβέβαια χρέη , αφού στην πραγματικότητα το αποτέλεσμα είναι ότι απλώς θα αυξηθεί ο αριθμός των δανειστών μεταξύ των οποίων θα διανεμηθεί συμμετρως το ίδιο ποσό (άρθρο 8 παρ. 2 , άρθρο 9 παρ. 1 ν. 3869/2010) και δεν θα αυξηθεί το συνολικό ποσό που θα καταβάλλει ο εγγυητής .

⁹⁹ Με άμεσο δόλο ενεργεί αυτός που θέλει και επιδιώκει την παραγωγή ενός αποτελέσματος . βλ. λ.χ ΑΠ 182/2011 σε ΧρΙδ 2011 σελ. 732 επ.

¹⁰⁰ Με ενδεχόμενο δόλο πράττει αυτός που προβλέπει ως δυνατό το συγκεκριμένο αποτέλεσμα και το αποδέχεται , χωρίς να πράττει κάτι για να το αποφύγει . Βλ. ΟΛΑΠ 8/2005 σε ΕπισκΕΔ 2005 ,σελ. 82επ.

¹⁰¹ Βλ. ΕιρΑθ. 115/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

αποδοχών , αλλά και να προβούν σε έλεγχο στα συστήματα οικονομικής συμπεριφοράς και συγκέντρωσης κινδύνων («λευκή και μαύρη λίστα» Τειρεσίας), προκειμένου να διαπιστώσουν το παθητικό του εγγυητή .

Πολύ περισσότερο , ο εγγυητής είναι δυνατό να προτείνει αντένσταση συνυπαιτιότητας των πιστωτών¹⁰² , δεδομένου ότι και οι πιστωτές ανέλαβαν με τη σύναψη της συμβάσεως εγγύησης σημαντικό κίνδυνο¹⁰³ . Χαρακτηριστική είναι η απόφαση του Ειρ.Καλαυρίας¹⁰⁴ , η οποία έκρινε ότι << είναι προφανής η υπερχρέωση της αιτούσας (εγγυήτριας) και η συνυπαιτιότητα της α΄ των καθ΄ ων στην υπερχρέωση αυτή , δεδομένου ότι κατέστησε την αιτούσα εγγυήτρια σε πολύ μεγάλου ύψους σύμβαση πιστώσεως , ενόσω τα δηλούμενα από αυτήν εισοδήματα δεν δικαιολογούσαν την παροχή εγγύησης για ένα τέτοιου ύψους ποσό >>.

2.4 Ανάλυση της απαίτησης πριν από το τελευταίο έτος

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 εδ. α ν. 3869/2010 << δεν επιτρέπεται η ρύθμιση οφειλών οι οποίες έχουν αναληφθεί το τελευταίο έτος πριν την υποβολή της αίτησης για την έναρξη της διαδικασίας της παραγράφου 1 του άρθρου 4 >> .

Ως χρονικό όριο τίθεται η κατάθεση της αίτησης στο Ειρηνοδικείο , από την οποία εκκινεί η έναρξη υπολογισμού του ενός έτους. Δεδομένου δε ότι η ανάλυση των οφειλών θα έχει γίνει με

¹⁰² Πρβλ. ΕιρΣικωνος 271/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ όπου ανέστειλε την εκτέλεση διαταγής πληρωμής που στρεφόταν κατά του εγγυητή με το σκεπτικό ότι << από βαριά αμέλεια της Τράπεζας , αυτή δεν μπορεί να εισπράξει το οφειλόμενο ποσό από σύμβαση δανείου , διότι αφενός δεν πήρε τα κατάλληλα μέτρα κατά την χορήγηση του δανείου για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του πρωτοφειλέτη , αφετέρου δεν φρόντισε να εξασφαλίσει την απαίτησή της με εμπράγματη ασφάλεια σε ακίνητο του πρωτοφειλέτη που γνώριζε ότι υπάρχει είτε κατά την χορήγηση του δανείου είτε μετά την καταγγελία της άνω σύμβασης δανείου.>> και συνεχίζει << η καθ΄ ης όλως καταχρηστικώς και παραβιάζοντας την καλή πίστη αγνόησε την οικονομική αδυναμία του δανειολήπτη (άνεργος) και αδιαφόρησε για τα επιζήμια σε βάρος του εγγυητή αποτελέσματα , ο οποίος έχει συμπληρωματικό ρόλο στα κύρια πιστοληπτικά χαρακτηριστικά του πρωτοφειλέτη και δεν αντιμετωπίζεται σαν κύριο στοιχείο πιστοληπτικής ικανότητας.>>

¹⁰³ Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος ,ο.π. σελ. 102 επ.

¹⁰⁴ Βλ. Ειρ.Καλαυρίας 22 /2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ , Πρβλ . όμως Κρητικός Αθανάσιος ο.π. σελ. 49 υποσημ. 57 << Πράγματι η αρχή του υπεύθυνου δανεισμού είναι αμφίβολο αν μπορεί να φθάσει μέχρι το σημείο να αποκλείσει στο πιστωτικό ίδρυμα να προβάλει επιτυχώς την ένσταση δολιότητας του οφειλέτη >>.

σύμβαση , αναζητείται ο χρόνος σύναψης της σύμβασης για να διαπιστωθεί αν αυτή συνήφθη πέραν του έτους ή όχι από την υποβολή της αιτήσεως.

Ζήτημα γεννάται όταν το δάνειο αναλήφθηκε από τον πρωτοφειλέτη σε χρόνο προγενέστερο του έτους , πλην όμως επακολούθησε συμβιβασμός και παρασχέθηκε η εγγύηση. Σε αυτές τις περιπτώσεις αναζητείται ο χρόνος ανάληψης της εξ εγγυήσεως οφειλής , δηλαδή ως τέτοιος θα θεωρηθεί ο χρόνος σύναψης του δανείου ή ο χρόνος κατά τον οποίο παρασχέθηκε η εγγύηση. Συνεπέστερη και προς το προσωποπαγή χαρακτήρα του νόμου για την αστική αφερεγγυότητα είναι η παραδοχή ότι ως κρίσιμος χρόνος πρέπει να εκληφθεί ο χρόνος σύναψης της σύμβασης εγγύησης και όχι ο χρόνος σύναψης του δανείου. Συνεπώς αν η εγγύηση παρασχέθηκε σε χρόνο μικρότερου του έτους από την κατάθεση της αίτησης , το εξ αυτής χρέος δεν υπάγεται στη διαδικασία του ν. 3869/2010.

§3. Δικαίωμα αναγωγής

Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω , η υπαγωγή του πρωτοφειλέτη στη διαδικασία του ν. 3869/2010 δε διαφοροποιεί την θέση του εγγυητή , ο οποίος αφ' ενός εξακολουθεί να ευθύνεται για το αρχικώς συμφωνημένο χρέος απέναντι στο δανειστή (άρθρο 12 εδ. α) , αφ' ετέρου σε περίπτωση που ικανοποιήσει τους δανειστές του πρωτοφειλέτη δε δύναται να στραφεί αναγωγικά κατά του τελευταίου (άρθρο 12 εδ.β)¹⁰⁵ .

Η πρώτη διευκρίνιση αφορά ως προς το ποσό το οποίο θα κληθούν να καταβάλλουν ο εγγυητής και οι συνοφειλέτες του πρωτοφειλέτη στους δανειστές του.Υποστηρίχθηκε η άποψη¹⁰⁶ ότι πρέπει να καταβάλουν το χρέος στο ακέραιο , δηλαδή σαν να μην έχει λάβει χώρα καμία καταβολή από τον πρωτοφειλέτη στον πιστωτή κατά το άρθρο 8 ή 9 ν. 3869/2010. «Το επιχείρημα αυτό βασίζεται στο γεγονός ότι η βούληση του νομοθέτη κατά το άρθρο 12 είναι να μην απομειώσει τα δικαιώματα των πιστωτών για ικανοποίησή τους ως προς τη συγκεκριμένη απαίτησή τους από τον εγγυητή ή τον συνοφειλέτη»¹⁰⁷ .

Ωστόσο μία τέτοια προσέγγιση του αρ. 12 του ν. 3869/2010 θα άνοιγε διαύλους αυθαίρετης και αθέμιτης κερδοσκοπίας με τα <<νομικά επιχειρήματα>> των δανειστών από την διατύπωση γνωμών εξοντωτικών του οφειλέτου και θα οδηγούσε στον <<νόμιμο>> αδικαιολόγητο πλουτισμό του πιστωτή. Ο πιστωτής , δηλαδή, θα μπορούσε να εισπράξει στο ακέραιο το χρέος από τον εγγυητή (ή/και τον συνοφειλέτη) και παράλληλα τις τμηματικές δόσεις από τον οφειλέτη κατά το

¹⁰⁵ Βλ. Δέλλιος Γεώργιος , ο.π. σελ. 21 ο οποίος επισημαίνει ότι η ρύθμιση του άρθρου 12 εδ. β <<... έρχεται σε αντίθεση α) με τις ΑΚ 847 και ΑΚ 858 όπου -με εξαίρεση τις περιπτώσεις που η σχέση κάλυψης μεταξύ πρωτοφειλέτη και εγγυητή είναι χαριστική – ο εγγυητής έχει δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη β) με τη ΑΚ 722 που προβλέπει ρητά το αναγωγικό αυτό δικαίωμα όταν ως σχέση κάλυψης υπάρχει εντολή του πρωτοφειλέτη προς τον εγγυητή , εφόσον δεν έχει συμφωνηθεί προμήθεια για την παροχή της εγγύησης και γ) προς την τακτική του ΠτΚ και ορισμένων αλλοδαπών νομοθετημάτων για την αστική αφερεγγυότητα>> . Ομοίως , ΑΠ 1633/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

¹⁰⁶ Βλ. Κρητικός Αθανάσιος , Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις , α' έκδοση , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2010 , σελ. 180 . Πρβλ. όμως Γαλανοπούλου – Μητροπούλου Αγγελική , ο.π., 2014 , σελ. 128 -129 << Η δε διάταξη του άρθρου 12 , περί απαλλαγής εκ της εξ αναγωγής υποχρέωσης του οφειλέτη έναντι των εγγυητών και συνοφειλετών έχει την έννοια της έως του ποσού , όπως διαμορφώθηκε έπειτα από τη ρύθμιση υποχρέωσής του , ευθύνης , αφού δεν αναφέρει τίποτα για το «επί πλέον» ποσό το οποίο θα καλείτο ο εγγυητής ή ο συνοφειλέτης να πληρώσει εξ αιτίας της μειωμένης δόσης και συνολικού ποσού του πρωτοφειλέτη>> .

¹⁰⁷ Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος , ο.π. σελ. 556

άρθρο 8 ή το άρθρο 9 του ν. 3869/2010. Το άρθρο 12 στοχεύει στην προστασία του δικαιώματος ικανοποίησης του πιστωτή από τον εγγυητή ή τον πρωτοφειλέτη , ωστόσο δεν εξικνείται μέχρι του σημείου αθέμιτου και αδικαιολόγητου πλουτισμού του πιστωτή . Δηλαδή δεν νομιμοποιείται ο πιστωτής , επικαλούμενος το άρθρο 12 , να εισπράξει το ίδιο ποσό από δύο διαφορετικά πρόσωπα δύο φορές. Επομένως , ο πιστωτής δύναται να στραφεί κατά του εγγυητή και να αξιώσει την είσπραξη μόνο του υπολοίπου χρέους εκ του ποσού το οποίο μειώθηκε με τη ρύθμιση που έγινε από το δικαστήριο κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 παρ. 2.

Η δεύτερη διευκρίνιση αφορά στο εύρος της απαγόρευσης αναγωγής του εγγυητή κατά του πρωτοφειλέτη. Ορθότερο φαίνεται ότι ο εγγυητής χάνει δικαίωμα της αναγωγής μόνο μετά την έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης περί ρυθμίσεως χρεών του πρωτοφειλέτη¹⁰⁸. Δηλαδή , η κατ' άρθρο 12 εδ. β απαλλαγή του οφειλέτη δεν καταλαμβάνει τις καταβολές των εγγυητών που έλαβαν χώρα πριν από την τελεσίδικη δικαστική ρύθμιση των χρεών του πρωτοφειλέτη.

Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο εγγυητής που κατέβαλε καθίσταται πιστωτής και θα δύναται να ασκήσει κύρια παρέμβαση όσο υπάρχει εκκρεμοδικία , για να συμμετάσχει στη διαδικασία . Βέβαια μετά την πρόσφατη τροποποίηση του άρθρου 5 παρ. 1 ¹⁰⁹ , ο εγγυητής θα έχει καταστεί ήδη διάδικος , δια της επιδόσεως σε αυτόν της αιτήσεως, και θα δύναται να ζητήσει και τη δική του ένταξη στη διαδικασία του ν. 3869/2010 με τη ιδιότητα του πιστωτή πλέον. Εφόσον , ικανοποιήσει τον πιστωτή , κατά τ' ανωτέρω, διατηρεί μεν την αναγωγική του αξίωση κατά του πρωτοφειλέτη , την ασκεί όμως στο πλαίσιο της υπάρχουσας ρυθμίσεως , αν συμμετείχε σ' αυτή , άλλως στο μέτρο υποκαταστάσεως του στη θέση του πιστωτή που ικανοποίησε.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η απαλλαγή του πρωτοφειλέτη από τον εξ αναγωγής πιστωτή του – εγγυητή , τελολογικά προϋποθέτει την απαλλαγή του από τα χρέη του. Τίθεται , δηλαδή, υπό την αίρεση των καταβολών της δικαστικής ρύθμισης των χρεών κατ' άρθρο 8 του ν. 3869/2010. Αν ο

¹⁰⁸ Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος , ο.π. σελ. 554 επ. . Ομοίως , Ψυχομάνης Σπύρος ,ο.π. σελ. 510 επ. Ομοίως , Θεοχαροπούλου Ζ. ο.π. σελ. 741 επ. Μέχρι την τελεσιδικία της απόφασης υπάρχει εκκρεμοδικία . Βλ. Νίκας , Η ένσταση εκκρεμοδικίας στην πολιτική δίκη , Εκδ. Σάκκουλα 1991 ,σελ. 151.

¹⁰⁹ Με το ν.4161/2013 τροποποιήθηκε το άρθρο 5 παρ. 1 εδ. 1 και επιβάλλει την επίδοση της αίτησης και στον εγγυητή με αποτέλεσμα να καθίσταται διάδικος . Για την αναγκαιότητα της εν λόγω τροποποίησης Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος , << Εφαρμογή του ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα >> , α' έκδοση , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2011 ,σελ. 362 επ. , Ομοίως Έκθεση επί του Νομοσχεδίου << Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων >> , Β' Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών , Βουλή των Ελλήνων , σελ. 4, Ομοίως Κατηφόρης Νικόλαος , ο.π. σελ. 166 , Σπυριδάκης Ι./ Γεωργιακάκη Ε. << Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων (ν. 3869/2010) >> Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα 2011 σελ. 112.

οφειλέτης συμβιβαστεί με τους πιστωτές του κατ' άρθρο 7 του ν. 3869/2010¹¹⁰ ή αν εκπέσει κατ' άρθρο 10 ή 11 παρ. 2 του ν. 3869/2010 από τη διαδικασία, δεν απαλλάσσεται από την αξίωση αναγωγής του εγγυητή¹¹¹.

Από συγκριτικής απόψεως, οι διατάξεις της πτωχευτικής διαδικασίας δεν στερούν από τον εγγυητή το δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη, εφόσον ο πρώτος εξόφλησε το ασφαλιζόμενο χρέος πριν ή μετά την κήρυξη της πτώχευσης¹¹² και η σύμβαση εγγύησης είχε συναφθεί πριν από την κήρυξη της πτώχευσης. Η διαφοροποίηση αυτή δικαιολογείται από τους διαφορετικούς σκοπούς που εξυπηρετούν οι δύο διαδικασίες: το μεν πτωχευτικό δίκαιο αποσκοπεί πρωτίστως στην συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών του οφειλέτη¹¹³, ο δε νόμος 3869/2010 στοχεύει στην επανένταξη του υποχρεωμένου πολίτη στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας.

3.1. Ειδικά η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου

Ειδική περίπτωση αποτελούν οι οφειλές από δάνεια, τα οποία έχουν χορηγηθεί από τράπεζες στο πλαίσιο κρατικού προγράμματος στεγαστικής αποκατάστασης των παλιννοστούντων

¹¹⁰ Πρβλ. όμως Κρητικό Αθανάσιο, ο.π., γ' έκδοση, σελ. 411 << Η διάταξη του άρθρου 12 του νόμου έχει γενική διατύπωση. Επομένως, εφαρμόζεται τόσο στη ρύθμιση που γίνεται από το Ειρηνοδικείο, κατ' εφαρμογή του 8 παρ. 2 του νόμου, όσο και στη δια συμβιβασμού ρύθμιση μέσω του άρθρου 5 παρ. 2 και άρθρου 7 παρ. 1 του νόμου >>. Ωστόσο, στην περίπτωση του δικαστικού συμβιβασμού, τα μέρη συμφωνούν από κοινού στην τροποποίηση της σύμβασης, χωρίς τη ρυθμιστική επέμβαση του δικαστή (κατ' άρθρο 8 ν. 3869/2010). Εφόσον ο δανειστής συγκατατίθεται στο σχέδιο διευθέτησης των οφειλών και δεν επιφυλάσσεται ρητά των δικαιωμάτων του απέναντι στον εγγυητή, τα αποτελέσματα του συμβιβασμού καταλαμβάνουν και τον εγγυητή. Ανάλογη είναι η ρύθμιση του ΠτΚ, όπου σύμφωνα με το άρθρο 125 παρ. 4 εδ. α << μετά την επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσης, τα δικαιώματα των πτωχευτικών πιστωτών κατά των εγγυητών περιορίζονται στο ίδιο ποσό με την απαίτηση κατά του οφειλέτη, εκτός αν δεν συμφωνεί ο πιστωτής >>.

¹¹¹ Βλ. Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος, ο.π., σελ. 556

¹¹² Βλ. ΑΠ 1522/1986 σε ΝοΒ 35, σελ. 1037 επ. << Πτωχευτικά πιστώματα δεν είναι μόνον οι αξιώσεις που κατά την κήρυξη της πτώχευσης ήταν ληξιπρόθεσμες και απαιτητές, αλλά και εκείνες που τελούν υπό προθεσμία ή υπό αίρεση διαλυτική ή αναβλητική και εκείνες που γεννήθηκαν μετά την πτώχευση, αλλά απορρέουν από βασική σύμβαση που συμφωνήθηκε πριν από αυτή. Πτωχευτικός πιστωτής είναι και ο εγγυητής του πτωχέυσαντα, όταν η εγγύηση συνομολογήθηκε πριν από την πτώχευση και ο εγγυητής, έχοντας δικαίωμα αναγωγής, ικανοποίησε τον δανειστή.>>

¹¹³ άρθρο 1 ΠτΚ

ομογενών με πλήρη εγγύηση και επιδότηση από το Ελληνικό Δημόσιο , οι οποίες υπάγονται στο ρυθμιστικό πεδίο του ν. 3869/2010 ¹¹⁴.

Η εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 12 ν. 3869/2010 (ο οφειλέτης απαλλάσσεται έναντι των εγγυητών) αμφισβητείται επί του Δημοσίου – εγγυητή , το οποίο επικαλείται ειδικές διατάξεις ¹¹⁵, βάσει των οποίων του χορηγούνται προνόμια σε βαθμό που αποκλείουν την εφαρμογή του άρθρου 12 εδ. β του ν. 3869/2010¹¹⁶.

Συγκεκριμένα , προϋπόθεση ισχύος της εγγύησης του Δημοσίου¹¹⁷ είναι η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης ή υποθήκης επί του δανειοδοτούμενου ακινήτου και υπέρ της δανειολήπτριας τράπεζας . Με την εγγύηση αυτή το Ελληνικό Δημόσιο αναλαμβάνει την υποχρέωση να εξοφλεί τις προερχόμενες από τις ανεξόφλητες δόσεις των ανωτέρω δανείων απαιτήσεις των Τραπεζών .Οι δε τράπεζες ,σε περίπτωση που δεν εξοφλήσουν οι πρωτοφειλέτες τις ληξιπρόθεσμες δόσεις τους ή μέρος αυτών , δικαιούνται , αφού παρέλθει ένα τρίμηνο από τη λήξη κάθε δόσης , να ζητήσουν από το Δημόσιο την εξόφληση των εγγυημένων απαιτήσεών τους, μετά

¹¹⁴ Βλ. Ευδοξία Κιουπτσίδου – Στρατουδάκη , << Η απόφαση διευθέτησης οφειλών κατά το νόμο 3869/2010 >> σε Αρμ. 2010 σελ. 1474 επ. (1482) << Η σχετική απαρίθμηση του νόμου είναι αποκλειστική . Σε αυτά τα εξαιρούμενα από τη ρύθμιση χρέη δεν περιλαμβάνονται συνεπώς τυχόν άλλες αξιώσεις των ανωτέρω φορέων και οργανισμών , μη προερχόμενες από πρόστιμα , φόρους , τέλη και εισφορές . Τέτοια είναι , παραδείγματος χάριν, οι οφειλές από δάνεια χορηγηθέντα στον οφειλέτη με την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου ή άλλων ν.π.δ.δ. , που υποκαταστάθηκαν στη θέση του αρχικού δανειστή (κατά κανόνα τράπεζας). >> Ομοίως , Βλ. Αθάνασιος Κρητικός , ο.π. , σελ. 68 , ΓνμδΝΣΚ 138/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΕιρΚομ 6/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΕιρΘεσσαλ. 5029/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΕιρΗρακλ. 199/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ , ΕιρΘεσσαλ.14259/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΕιρΘεσσαλ. 8072/2013

¹¹⁵ Βλ. ΓνμδΝΣΚ 536/2011 δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα www.nsk.gr ,όπου το αρμόδιο Τμήμα του ΝΣΚ γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία ότι σε περίπτωση που περιορισθεί ή ακόμη και πλήρως εξαλειφθεί η κύρια οφειλή είτε σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ.2 του ν. 3869/2010 είτε σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 11 του ίδιου νόμου, η εγγυητική ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου περιορίζεται ή και εξαλείφεται αντιστοίχως . Σε αυτή την περίπτωση ,δηλαδή, κατισχύουν οι ειδικές διατάξεις των ν. 2322/1995 και 2362/1995 του άρθρου 12 ν. 3869/2010 , το οποίο αναφέρεται «στους εγγυητές του κοινού Αστικού Δικαίου» , γιατί το Ελληνικό Δημόσιο ,παρέχων εγγυήσεις, ασκεί διοίκηση και οικονομική πολιτική για την ενίσχυση ορισμένων κατηγοριών φυσικών προσώπων με στόχο την διευκόλυνση της χρηματοδότησής τους από τις Τράπεζες , ώστε «δεν τίθεται σε ίση μούρα με τους εγγυητές του κοινού Αστικού Δικαίου ».

¹¹⁶ Βλ. Κρητικός Αθανάσιος , ο.π. σελ. 411 επ. , ΕιρΘεσσ8072/2013 αδημοσίευτη

¹¹⁷ Το νομικό πλαίσιο όπου ρυθμίζεται η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου παρατίθεται στο σκεπτικό της απόφασης του ΕιρΚομ. 6/2011 , δημοσιευμένης σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , τμήμα του οποίου παρατίθεται στην παρούσα μελέτη ως ανωτέρω. Την ΥΑ. 2/1804/0025/08.07.2005 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και την υπ' αριθ. ΥΑ96629/6295/03 ΦΕΚ 560/8.5.2003 κοινή Υπουργική Απόφαση.

από προηγούμενη βεβαίωσή τους στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. σαν έσοδο του λογαριασμού του Δημοσίου. Σύμφωνα δε με το άρθρο 65 του Ν. 2362/2005 (όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 3871/2010) , το Ελληνικό Δημόσιο υποκαθίσταται πλήρως στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή κατά του πρωτοφειλέτη (και των τυχών λοιπών εγγυητών και συνυποχρέων) , κατόπιν ικανοποίησης του δανειστή¹¹⁸ , οι δε ως άνω απαιτήσεις του βεβαιώνονται από τις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. .

Έτσι διαμορφώνεται η εξής κατάσταση : με την κατάθεση της αίτησης του πρωτοφειλέτη περί δικαστικής ρύθμισης οφειλών , οι ληξιπρόθεσμες οφειλές δεν παύουν να βεβαιώνονται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. . Ο δανειολήπτης στεγαστικού δανείου με εγγύηση Ελληνικού Δημοσίου μένει απροστάτευτος , καθώς ένα σημαντικό μέρος των χρεών του βεβαιώνεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. , με αποτέλεσμα να μετατρέπεται από χρέος του προς το πιστωτικό ίδρυμα , σε χρέος προς το Δημόσιο. **Κατ' ουσίαν η είσπραξη της απαίτησης από το Ελληνικό Δημόσιο δεν μετατρέπει την νομική φύση της απαίτησης (λ.χ. δάνειο) σε φόρο ή τέλος , αλλά το Ελληνικό Δημόσιο μπορεί να στραφεί κατά του πρωτοφειλέτη με τη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης κατά τον ΚΕΔΕ (Ν.Δ. 356/1974) , ακόμα κι αν ο τελευταίος έχει καταθέσει αίτηση υπαγωγής στο ν. 3869/2010 .** Μέχρι δε την πρόσφατη τροποποίηση του άρθρου 5 παρ. 1 ν. 3869/2010, το Ελληνικό Δημόσιο ως εγγυητής δεν μπορούσε να καταστεί διάδικος και συνεπώς δεν ήταν επιτρεπτό να ζητηθεί κατά την ημέρα της επικύρωσης προσωρινή προστασία με αίτημα μη βεβαιώσεις οφειλών στη Δ.Ο.Υ. μέχρι τη συζήτηση της αίτησης. Πλέον είναι εφικτό , ενδεικτική δε είναι η απόφαση του Ειρηνοδικείου Θεσσαλονίκης¹¹⁹ , η οποία , στα πλαίσια αίτησης της πρωτοφειλέτριας για χορήγηση προσωρινής διαταγής κατ' άρθρο 781 ΚΠολΔικ., απαγόρευσε στην καθ' ης – πιστώτρια τράπεζα μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως υπαγωγής στο ν. 3869/2010 να μεταβάλλει τη νομική , πραγματική κατάσταση της οφειλής της αιτούσας με οποιαδήποτε ενέργειά της , ιδίως δε << τη

¹¹⁸ Βλ. αρ. 65 του ν. 2362/2005 παρ. 3 << Το Ελληνικό Δημόσιο , ως εγγυητής , προβαίνει σε εξόφληση των υποχρεώσεών του , που απορρέουν από την κατάπτωση της εγγύησής του μετά από προηγούμενη βεβαίωση , ως εσόδων του , των σχετικών ποσών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. και με βάση τα δικαιολογητικά που καθιστούν δυνατή τη βεβαίωση και την πλήρη υποκατάστασή του στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή , τόσο κατά του πρωτοφειλέτη όσο και κατά των εγγυητών και λοιπών συνυποχρέων . >> και παρ. 6 << Οι απαιτήσεις του Δημοσίου ως εγγυητή που υποκαταστάθηκε πλήρως στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή , κατά του οφειλέτη , κατά του εγγυητή και κατά των λοιπών συνυποχρέων , οι οποίες βεβαιώνονται «εν στενή εννοία » από τις ισχύος του νόμου στις Δ.Ο.Υ. , παραγράφονται μετά την παρέλευση δέκα (10) ετών από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο , μετά την εν στενή εννοία βεβαίωσή τους , κατέστησαν ληξιπρόθεσμες >>.

¹¹⁹ Βλ. ΕιρΘεσσαλ.14295/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

βεβαίωση ληξιπρόθεσμων δόσεων από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. , ,εφόσον με τον τρόπο αυτό υφίσταται κίνδυνος η ως άνω απαίτηση να λάβει το χαρακτήρα δημοσίου εσόδου>>.

Ωστόσο , ναι μεν οι οφειλέτες – παλιννοστούντες απαλλάσσονται έναντι του εγγυητή – Ελληνικού Δημοσίου ως δικαιούχου σε αναγωγή (άρθρο 12 ν. 3869/2010) , αλλά μόνο για το σύνολο των χρεών που ρυθμίστηκαν με την απόφαση του Ειρηνοδικείου , δηλαδή για τις οφειλές που δεν πρόλαβαν μέχρι τη συζήτηση της αίτησης να βεβαιωθούν στη Δ.Ο.Υ. .

§4 Βασιμότητα του λόγου ανακοπής για αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως σε βάρος των εγγυητών ;

Όπως εκτενώς αναλύθηκε ανωτέρω η υπαγωγή του πρωτοφειλέτη στον νόμο 3869/2010 δεν επηρεάζει την θέση του εγγυητή , ο οποίος θα πρέπει να διερευνήσει τη δυνατότητα δικής του αυτοτελούς υπαγωγής στη διαδικασία για την αστική αφερεγγυότητα. Το γεγονός όμως ότι ο εγγυητής εξακολουθεί να ευθύνεται απέναντι στο πιστωτή για το αρχικό χρέος , δεν σημαίνει και ενεργοποίηση της ευθύνης του για όσο χρονικό διάστημα ο πρωτοφειλέτης υπάγεται στη δικαστική ρύθμιση των χρεών του κατ' άρθρο 8 ν. 3869/2010.

Σύμφωνα με μία απόφαση του Ειρηνοδικείου Πατρών¹²⁰ , αν υπαχθεί ο οφειλέτης στη διαδικασία του ν.3869/2010 , ο συνοφειλέτης ή ο εγγυητής προστατεύονται δια ένστασης από τις αξιώσεις του πιστωτή. Ο λόγος είναι ότι << μέχρι την ολοκλήρωση της ρύθμισης κατ' άρθρο 11 του νόμου ή την έκπτωση του υπαχθέντα σε αυτήν οφειλέτη παρέχεται αναβλητική ένσταση και στον συνοφειλέτη ή στον εγγυητή του κατά του κοινού δανειστή που θα επιδιώξει την είσπραξη του αρχικού χρέους , κατά το μέρος που έχει υπαχθεί σε ρύθμιση με τον ορισμό μηνιαίων καταβολών , ένσταση η οποία μπορεί να προταθεί με την ανακοπή και την αναστολή των άρθρων 933 , 938 ΚΠολΔ>>.

Με την εκκίνηση της δικαστικής ρύθμισης των οφειλών του πρωτοφειλέτη κατ' άρθρο 8 ν. 3869/2010 εισερχόμεθα στο πεδίο αίρεσης , αφού η απαλλαγή του επέρχεται μόνο με την ολοκλήρωση των καταβολών που του έχουν ταχθεί και εφόσον δεν εκπέσει της ευνοϊκής γι' αυτόν ρυθμίσεως. Έτσι η παράλληλη πορεία των δύο διαδικασιών , του ν. 3869/2010 για τον πρωτοφειλέτη και της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά περιουσίας του εγγυητή μπορεί να οδηγήσει σε άτοπα και δυσχερώς αναστρέψιμα αποτελέσματα για τον τελευταίο.

Και ναι μεν ο εγγυητής ευθύνεται απέναντι στον πιστωτή για τη διαφορά μεταξύ του αρχικού ποσού του χρέους και του ποσού στο οποίο αυτό μειώθηκε με τη ρύθμιση που έγινε από το δικαστήριο κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 παρ. 2, ωστόσο η διαφορά αυτή δεν είναι πάντοτε βέβαιη . Κατ' άρθρο 8 παρ. 4 ν. 3869/2010 είναι δυνατή η τροποποίηση της απόφασης περί δικαστικής ρύθμισης χρεών όταν << τούτο δικαιολογείται από μεταγενέστερα γεγονότα ή μεταβολές της περιουσιακής κατάστασης και των εισοδημάτων του οφειλέτη>>. Έτσι μπορεί λ.χ. να αυξηθούν τα εισοδήματα του οφειλέτη , ώστε να δικαιολογούν την αυξητική τροποποίηση των δόσεων του οφειλέτη προς τους πιστωτές . Είναι όμως εμφανής ο κίνδυνος να έχουν εν τω μεταξύ

πλειστηριασθεί ακίνητα του εγγυητή αξίας πολύ μεγαλύτερης από το ποσό που θα εκκαλείτο τελικά να καταβάλλει . Είναι , ακόμη , ενδεχόμενο σε περίπτωση που έχουν ορισθεί μηδενικές καταβολές από το δικαστήριο κατ' άρθρο 8 παρ. 5 ν. 3869/2010 , ο εγγυητής να κληθεί να καταβάλει το σύνολο του αρχικού χρέους . Οπότε , αν οι δανειστές ικανοποιηθούν εν τω μεταξύ ολοσχερώς από την περιουσία του εγγυητή , να καταστεί άνευ αντικειμένου η διαδικασία του ν. 3869/2010. **Ο εγγυητής δηλαδή δεσμεύεται από το αποτέλεσμα της δίκης που διεξάγεται μεταξύ του δανειστή και του πρωτοφειλέτη για απαίτηση η οποία δεν είναι βέβαιη και εκκαθαρισμένη , καθώς η εγγύηση διατηρεί τον παρακολουθηματικό της χαρακτήρα επί της κύριας απαίτησης , το ύψος της οποίας κρίνεται στο Δικαστήριο της ουσίας του Ν.3869/2010.**

Περαιτέρω , ο εγγυητής περιέρχεται σε εξαιρετικά δυσμενή θέση , αφού δεν επιτρέπεται , λόγω της ρητής απαγόρευσης του άρθρου 4 παρ. 3 – που δεν επιτρέπει τη λήψη καταδιωκτικών μέτρων κατά του οφειλέτη και την μεταβολή της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του – να λάβει , τουλάχιστον , εκ των προτέρων οποιοδήποτε εξασφαλιστικό μέτρο του δικαιώματος αναγωγής του κατά του πρωτοφειλέτη. Η θέση του καθίσταται ακόμα επισφαλέστερη καθώς υποκαθίσταται μεν στα δικαιώματα του πιστωτή κατά το πρωτοφειλέτη , όμως στο πλαίσιο της υπάρχουσας δικαστικής ρυθμίσεως .

Με αυτά τα δεδομένα ο εγγυητής μεταλλάσσεται σε «εξιλαστήριο θύμα», που βλέπει την περιουσία του να εκπλειστηριάζεται , χωρίς να έχει δικαίωμα ούτε την αξίωσή του αναγωγής να εξασφαλίσει με λήψη ασφαλιστικών μέτρων , ούτε καν να ικανοποιήσει αργότερα προνομιακά την απαίτησή του από την περιουσία του πρωτοφειλέτη . Για τους λόγους αυτούς η κατά του εγγυητή εκτελεστική διαδικασία θα πρέπει , κατά την άποψη της γράφουσας , να ανασταλεί μέχρι να διαπιστωθεί δικαστικά η επιτυχής ή ανεπιτυχής έκβαση της διαδικασίας του ν. 3869/2010 για τον πρωτοφειλέτη. Διότι μόνο με το πέρας της εν λόγω διαδικασίας καθίσταται με ασφάλεια γνωστό το ακριβές ύψος των απαιτήσεων για το οποίο οι πιστωτές μπορούν να συνεχίσουν τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως σε βάρος της περιουσίας του εγγυητή. Η δε διεξαγωγή του πλειστηριασμού των ακινήτων του εγγυητή είναι αυταπόδεικτο ότι θα προκαλέσει στον ίδιο ανεπανόρθωτη και αθεράπευτη περιουσιακή βλάβη , αν πλειστηριασθούν ακίνητά του για απαιτήσεις που ανέρχονται σε ύψος μεγαλύτερο από την εναπομένουσα , μετά το πέρας της δικαστικής ρύθμισης του ν. 3869/2010 , οφειλή προς τους πιστωτές . **Συνεπώς και για το λόγο αυτό η άσκηση των δικαιωμάτων των πιστωτών θα πρέπει να εμφορείται από τις αρχές της Καλής Πίστης και της σύμφωνης με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη εκπλήρωσης των**

¹²⁰ Βλ. ΕιρΠατρών 30/2012 αδημοσίευτη , σχετική αναφορά στο Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος , ο.π. σελ. 558

οφειλόμενων παροχών (ΑΚ 178,200,288) και να αποφεύγεται αντίστοιχα κάθε κατάχρηση στη συμπεριφορά τους¹²¹.

¹²¹ Ιδίως , όταν σε αρκετές περιπτώσεις συμβαίνει να παρέχεται εμπράγματη ασφάλεια επί της εκάστοτε χορηγηθείσας πίστωσης , ώστε η χορήγηση προσωπικής ασφάλειας με την κατάρτιση εγγυητικής σύμβασης θα πρέπει να εξετασθεί και υπό το πρίσμα του αρ. 281 ΑΚ. Πρβλ. ΜονΠρΑθ. 2728/2014 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ .

Η ΕΓΓΥΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ

§1. Προ – πτωχευτικές διαδικασίες συνδιαλλαγής και εξυγίανσης και εγγύηση

1.1.Σκοπός των προ – πτωχευτικών διαδικασιών συνδιαλλαγής και εξυγίανσης

Η προ- πτωχευτική διαδικασία συνδιαλλαγής που εισήχθη με τις διατάξεις των άρθρων 99 – 106 ΠτΚ , όπως ίσχυε πριν την τροποποίηση του με τον ν. 4013/2011 , ήταν μια συλλογική , συναινετική διαδικασία που λειτούργησε πρωτίστως στο πλαίσιο της συμβατικής αυτονομίας , προσέβλεπε δε στη διατήρηση της επιχείρησης που έχει περιέλθει σε καθεστώς αφερεγγυότητας μέσω της κατάρτισεως και δικαστικής επικυρώσεως συμφωνίας συνδιαλλαγής μεταξύ του οφειλέτη και της πλειοψηφίας των πιστωτών (προισχύσαν άρθρο 101 ΠτΚ). Σκοπός δηλαδή δεν ήταν απλώς η ικανοποίηση των πιστωτών (κατ' άρθρο 1 ΠτΚ) , αλλά και η ευρύτερη κοινωνική ωφέλεια που θα μπορούσε να προκύψει από τη διάσωση της επιχείρησης ¹²².

Αντιστοίχως , η προ- πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης , αντικαθιστώντας τη διαδικασία συνδιαλλαγής , στοχεύει στη διάσωση της επιχείρησης¹²³ . Ωστόσο , η νέα διαδικασία επιδιώκει την διάσωση της επιχείρησης με όριο όμως το συμφέρον των πιστωτών . Προσβλέπει στην αποτελεσματική εξισορρόπηση μεταξύ αφ' ενός της διάσωσης της επιχείρησης και αφετέρου της προαγωγής του πρωταρχικού σκοπού του δικαίου της πτώχευσης , ήτοι της συλλογικής

¹²² Βλ. Αυγητίδης Δημήτρης << Εξυγίανση Επιχειρήσεων . Μέσω προπρωχευτικών συμφωνιών >> , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2011 , σελ. 188 , ΜΠρΚοζ 1778/2009 σε ΕΕμπΔ 2010 , σελ. 465 , Σπυριδάκης Ιωάννης , << Η διαδικασία Συνδιαλλαγής >> , Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα – Κομοτηνή 2011 ,σελ. 25 . Τούτο προέκυπτε από το σύνολο των διατάξεων και τα από αυτές υιοθετούμενα κριτήρια όπως λ.χ. << η κοινωνική σημασία της επιχείρησης από άποψη απασχόλησης >> που θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη από το δικαστήριο κατ' άρθρο 99 παρ. 2 ΠτΚ , το ότι το δικαστήριο έπρεπε να εξετάσει τη σκοπιμότητα της διαδικασίας κατ' άρθρο 100 παρ. 1 και τη δυνατότητα << άρσης των οικονομικών δυσκολιών του οφειλέτη , της συνέχισης της δραστηριότητάς του και διατήρησης των θέσεων εργασίας>> κατ' άρθρο 101 παρ.1.

¹²³ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση ν.4013 /2011 όπου τονίζεται ότι η διάσωση της επιχείρησης είναι σημαντικός παράγων << επειδή διασώζονται θέσεις εργασίας , τόσο στην ίδια την επιχείρηση , όσο και σε άλλες επιχειρήσεις που συναλλάσσονται με αυτήν και επειδή δεν χάνεται η άυλη αξία της επιχείρησης και δεν διακόπτεται η παραγωγική της δραστηριότητα>>.

ικανοποίησης των πιστωτών¹²⁴ , μέσω της καταρτίσεως και δικαστικής επικυρώσεως ενός σχεδίου εξυγιάνσεως μεταξύ του οφειλέτη και της πλειοψηφίας των πιστωτών του (άρθρο 101 ΠτΚ).

1.2. Η λήψη προληπτικών μέτρων υπέρ των εγγυητών στο πλαίσιο των διαδικασιών συνδιαλλαγής και εξυγιάνσεως

α) στη διαδικασία συνδιαλλαγής

Κατά το προισχύσαν άρθρο 104 παρ. 1 β΄ ΠτΚ , η επικύρωση της διαδικασίας συνδιαλλαγής επέφερε προσωρινά , κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας , αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης όχι μόνο κατά του οφειλέτη , αλλά και κατά των εγγυητών και συνοφειλετών εις ολόκληρον. Αντίστοιχη προστασία για τους εγγυητές δεν προβλεπόταν στο προισχύσαν άρθρο 100 παρ. 1 εδ. γ ΠτΚ . Εξόχως ερειζόμενο ζήτημα ήταν κατά πόσο τα προληπτικά μέτρα αφορούσαν και τους εγγυητές ή τους εις ολόκληρον συνοφειλέτες του οφειλέτη. Το πρόβλημα απασχόλησε τόσο τη θεωρία¹²⁵ όσο και τη νομολογία , εξακολουθεί δε να έχει πρακτική σημασία στο μέτρο που οι διατάξεις του ΠτΚ σε σχέση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής συνεχίζουν να διέπουν τις διαδικασίες που εκκρεμούσαν κατά το χρόνο εισαγωγής του θεσμού της εξυγιάνσεως (άρθρο 14 ν. 4013/2011).

Κατ' αρχάς , τόσο στη θεωρία¹²⁶ όσο και στη νομολογία¹²⁷ υποστηρίχθηκε η θέση ότι εφόσον στη δίκη δεν υποβλήθηκε αίτημα λήψεως προληπτικών μέτρων από τους ίδιους τους εγγυητές (ή συνοφειλέτες) , τότε η αιτούμενη από τον οφειλέτη προστασία δια των προληπτικών

¹²⁴ Βλ. και Αιτιολογική Έκθεση επί του Σχεδίου Νόμου για την αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ΠτΚ , Μέρος Δεύτερο , << Η ανάγκη της διάσωσης της επιχειρήσεως δεν έρχεται σε σύγκρουση αλλά συμπλέει με τα συμφέροντα των πιστωτών ... με τον τρόπο αυτό οι νέες διατάξεις εναρμονίζονται με το σκοπό του Πτωχευτικού Κώδικα , όπως εξαγγέλλεται στο άρθρο 1 τούτου >> , ομοίως , Αυγητίδης , ο.π. σελ. 174

¹²⁵ Βλ. Αυγητίδης , ο.π. σελ. 206 επ. , Περάκης , Πτωχευτικό Δίκαιο σελ. 45 επ. , Σπυριδάκης , << Η διαδικασία Συνδιαλλαγής >> ,σελ. 68 -70, Κοτσίρης , << Η διαδικασία συνδιαλλαγής κατά τον ΠτΚ >> , σελ. 72 -74 , Πλεύρη Άννα , << Η επέκταση των υποκειμενικών ορίων των προληπτικών μέτρων κατά το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το άρθρο 100 παρ. 1 ΠτΚ και μετά την επικύρωση της συμφωνίας συνδιαλλαγής κατά το άρθρο 104 παρ. 1 β΄ ΠτΚ >> σε ΕφΑΔ 2011 σελ. 1142 επ.

¹²⁶ Βλ. Αυγητίδης , ό.π. σελ. 207 επ. , Σπυριδάκης , Προληπτικά μέτρα για εγγυητές και εις ολόκληρον συνοφειλέτες στη διαδικασία συνδιαλλαγής ,σε ΕλλΔνη 2011 σελ. 1 επ. , Ψυχομάνης , Πτωχευτικό Δίκαιο (2012) σελ. 87 επ. , Κοτσίρης , Διαδικασία Συνδιαλλαγής (2010) , σελ. 55

¹²⁷ Βλ. ΜΠρΑθ 10689/1998 σε ΔΕΕ 2009 , σελ. 73 , ΠΠρΑλεξ.114/2009 σε ΕφΑΔ 2009 , σελ. 1239 με παρατηρήσεις Ηλιακόπουλου , ΠΠρΘεσσαλ. 28664/2008 σε ΕπισκΕμπΔ 2008 , σελ. 911 , ΠΠρΘεσσαλ. 12591/2011 σε ΕΠολΔικ. 2011 , σελ. 382 με σημείωση Γιαννόπουλου

μέτρων δεν εκτείνεται αυτοδικαίως στην περιουσία των εγγυητών , αλλά είναι απαράδεκτη << ελλείψει ενεργητικής νομιμοποίησης >> , καθώς τα συγκεκριμένα πρόσωπα (εγγυητές) δεν έχουν καταστεί διάδικοι από τον οφειλέτη (αρ. 68 και 73 ΚΠολΔικ).

Σε περίπτωση κατά την οποία ο εγγυητής του οφειλέτη ή ο συνοφειλέτης του τελευταίου είχαν υποβάλει οι ίδιοι αίτημα επεκτάσεως της προστασίας των προληπτικών μέτρων του άρθρου 100 ΠτΚ , αρκετές αποφάσεις αποδέχθηκαν την επέκταση της προληπτικής προστασίας χρησιμοποιώντας ποικίλα επιχειρήματα : α) στον παρεπόμενο χαρακτήρα¹²⁸ της συμβάσεως εγγυήσεως σε σχέση με την κύρια ενοχική σχέση που συνίσταται ακριβώς την εξάρτηση της ενοχής του εγγυητή από εκείνη του πρωτοφειλέτη β) στο επιχείρημα ότι με το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής η απαίτηση υπέρ της οποίας η εγγύηση εισέρχεται σε στάδιο αιρέσεως , αφού η αποπληρωμή των οφειλών και το ακριβές ύψος αυτών εξαρτάται από τη ευόδωση ή μη της διαδικασίας συνδιαλλαγής¹²⁹ γ) ότι η άρνηση χορηγήσεως προστασίας θα δημιουργούσε το ενδεχόμενο δύο παράλληλων διαδικασιών για την ίδια οφειλή¹³⁰ δ) η άρνηση της προληπτικής

¹²⁸ Βλ. ΠΠρΑθ 40/2010 σε ΕΕμπΔ 2010 , σελ. 152 επ. (156), ΜΠρΚοζ 1778/2009 σε ΕΕμπΔ 2010 σελ. 465 επ.

¹²⁹ Βλ. ΜΠρΘεσσαλ. 7785/2009 σε ΕΠολΔικ. 2010 σελ. 580 << Στη διαδικασία συνδιαλλαγής σκοπός του νομοθέτη είναι η προστασία των εγγυητών , με τους ίδιους όρους που προστατεύεται η επιχείρηση . Επομένως , ισχύει και ως προς τους εγγυητές η αναστολή των διωκτικών μέτρων σε βάρος τους. >> ΠΠρΑθ 40/2010 σε ΕΕμπΔ 2010 , σελ. 152 , ΕιρΑθ 5052/2009 σε ΔΕΕ 2010 σελ. 918 , ΜΠρΘεσσαλ. 10241/2010 σε ΕΠολΔικ 2010 σελ. 588 , ΜΠρΑθ 1370/2010 σε ΔΕΕ 2010 , σελ. 466επ. , ομοίως Δεληκωστόπουλος Ιωάννης , << Οι διαδικασίες συνδιαλλαγής και εξυγίανσης >> σε << Δικονομικά Ζητήματα του Πτωχευτικού Δικαίου Λάρισα ,15-18 Σεπτεμβρίου 2011 , 36° Πανελλήνιο Συνέδριο>> , Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη ,σελ. 43 επ. << στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο της έναρξης της διαδικασίας , η βέβαιη και εκκαθαρισμένη απαίτηση του δανειστή καθίσταται προσωρινώς αβέβαιη εξαιτίας όχι μόνο της αναστολής των ατομικών διώξεων καθεαυτής , αλλά εξαιτίας της ενδεχόμενης επιτυχούς έκβασης της συνδιαλλαγής. Με άλλες λέξεις , η κατά του εγγυητή αναγκαστική εκτέλεση αναστέλλεται από την έναρξη της διαδικασίας συνδιαλλαγής και όχι μόνο από την επικύρωσή της από το δικαστήριο , αφού από τότε καθίσταται αβέβαιη η απαίτηση και το ακριβές ύψος αυτής κατ' άρθρο 915 ΚΠολΔικ. .>> .ΜΠρΘεσσαλ. 15240/2011 σε ΧρηΔικ 2011 σελ. 334 επ. << Για τους λόγους αυτούς κρίνεται ορθότερο , η κατά του εγγυητή αναγκαστική εκτέλεση να αναστέλλεται και να απαγορεύεται κάθε δέσμευση της περιουσίας του από την έναρξη της διαδικασίας συνδιαλλαγής και όχι από την επικύρωσή της από το Δικαστήριο , αφού από τότε καθίσταται βέβαιη η απαίτηση και το ακριβές ύψος της κατ' άρθρο 915 ΚΠολΔικ. , ενώ αντίθετα οι πιστωτές δεν υφίστανται ζημία από την αναστολή αυτή , αφού βρίσκονται ήδη στη διαδικασία συνδιαλλαγής με σκοπό την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους. >>

¹³⁰ Βλ. τις αναφερόμενες στην υποσημείωση 126 αποφάσεις , ΜΠρΘεσσαλ. 32873/2007 σε ΝοΒ 2009 , σελ. 122 , ΜΠρΘεσσαλ. 15240/2011 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ << Και τούτο διότι στην αντίθετη περίπτωση , κατά την οποία υπάρχει παράλληλη πορεία των δύο διαδικασιών , της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά του πρωτοφειλέτη και της αναγκαστικής εκτέλεσης ή της δικαστικής δέσμευσης της περιουσίας του εγγυητή , ελλοχεύει ο κίνδυνος να εξοφληθούν έστω και μερικά , οι απαιτήσεις των πιστωτών μέσω της πρώτης διαδικασίας , στο μεταξύ όμως να

προστασίας στον εγγυητή θα ήταν άδικη , δεδομένου ότι στερούνται της δυνατότητας λήψεως μέτρων κατά του προστατευόμενου οφειλέτη (λόγω της αναστολής των ατομικών διώξεων βάσει του άρ. 100 ΠτΚ)¹³¹.

Η παραπάνω θέση της νομολογίας δεν στερείτο αντίλογου , καθώς κατά την αντίθετη άποψη¹³² , δεν λάμβανε υπόψη ότι : α) ο σκοπός της διαδικασίας συνδιαλλαγής και της λήψης προληπτικών μέτρων είναι η διάσωση της επιχείρησης και όχι η προστασία της περιουσίας των εγγυητών ή συνοφειλετών και τυχόν επέκταση της προστατευτικής εμβέλειας των προληπτικών μέτρων και στους τελευταίους θέτει εκ ποδών την ίδια εξασφαλιστική λειτουργία των προσωπικών εγγυήσεων β) μέχρι την ενδεχόμενη επικύρωση της συμφωνίας οι απαιτήσεις των πιστωτών είναι βέβαιες και εκκαθαρισμένες και δεν τίθενται υπό καμία αίρεση ¹³³ και γ) όπου ο νομοθέτης έκρινε

επισπεύδεται εκτέλεση ή να έχουν δεσμευθεί τα περιουσιακά στοιχεία του εγγυητή κατά τον ΚΠολΔικ. Τούτο όμως δεν συνάδει με τον παρεπόμενο χαρακτήρα της εγγύησης , που συνίσταται ακριβώς στην εξάρτηση της ενοχής του εγγυητή από εκείνη του πρωτοφειλέτη , με αποτέλεσμα , αν, π.χ. χορηγηθεί προθεσμία στον πρωτοφειλέτη προς εξόφληση του χρέους , αυτή να ωφελεί και τον εγγυητή. >>

¹³¹ Βλ. ΠΠρΑθ 40/2010 σε ΕΕμπΔ 2010 , σελ. 152 , ΠΠρΑθ 832/2010 σε ΔΕΕ 2011 σελ. 451 επ. << Εξάλλου , το αίτημα επέκτασης των προληπτικών μέτρων υπέρ των εγγυητών είναι νόμιμο και για το λόγο ότι , άλλως , ο εγγυητής παραμένει ανυπεράσπιστος και σε δυσμενέστερη θέση απέναντι στους πιστωτές , την ίδια στιγμή που προστατεύεται ο πρωτοφειλέτης εφόσον γίνει δεκτό το αίτημα του πρωτοφειλέτη για να διαταχθούν προληπτικά μέτρα υπέρ του , κατά το άρθρο 100 και 10 του ΠτΚ , τότε απαγορεύεται να λάβει ο εγγυητής οποιοδήποτε εξασφαλιστικό μέτρο του δικαϊκόματος αναγωγής του , με συνέπεια να περιέρχεται αυτός δε δυσανάλογα δυσχερή θέση , εάν η προστασία των προληπτικών μέτρων δεν επεκτείνεται και υπέρ αυτού.>> , ΠΠρΠειρ. 2984/2010 σε ΔΕΕ 2011 σελ. 198 επ.

¹³² Βλ. ΜΠρΘεσσαλ. 3378/2011 σε Αρμ. 2011 , σελ. 6 επ. , ΠΠρΘεσσαλ. 12591/2011 σε ΕΠολΔικ 2011 σελ. 382 επ. με σημείωμα Γιαννόπουλου , ΕφΘεσσαλ. 312/2012 σε ΕλλΔνη 2012 σελ. 1391 επ. , ΜΠρΘεσσαλ. 10241/2010 σε ΕΠολΔικ. 2010 σελ. 588 , ΜΠρΘεσσαλ. 9297/2010 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

¹³³ Βλ. ΜΠρΘεσσαλ. 9297/2010 σε ΕΕμπΔ. 2011 σελ. 461 << ... η κατάθεση της αίτησης συνδιαλλαγής αλλά ακόμη και η επίτευξη συμφωνίας με την απαιτούμενη κατά νόμο πλειοψηφία των πιστωτών και η επικύρωσή της από το Δικαστήριο , δεν αναιρούν το βέβαιο και εκκαθαρισμένο των απαιτήσεων των πιστωτών που είχαν γεννηθεί πριν τη σύναψη της συμφωνίας ούτε , βέβαια, τις καθιστούν εξαρτώμενες υπό όρο , αφού σε κάθε περίπτωση η συνδιαλλαγή είναι επιγενόμενη και δεν πλήττει το κύρος απαίτησης , ούτε και την εκδοθείσα διαταγή πληρωμής ... Επομένως εγκύρως επισπεύδεται σε βάρος του αιτούντος (εγγυητή) η εκτέλεση , δεδομένου ότι τα προληπτικά μέτρα αναστολής της εκτελεστικής διαδικασίας , που διατάχθηκαν με την πιο πάνω διαταγή , δεν αφορούν τον ίδιο , αφού στο παρόν στάδιο δεν λαμβάνονται μέτρα προστασίας με την μορφή της αναστολής αναγκαστικής εκτέλεσης για την ικανοποίηση απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την σύναψη της συμφωνίας συνδιαλλαγής , εκτός από τον οφειλέτη , και για τους εγγυητές και τους συνοφειλέτες αυτού.>> Ομοίως , βλ. ΕφΘεσσαλ. 312 /2012 σε ΕλλΔνη 2012 ,σελ. 1391 επ.

σκόπιμη την προστασία των εγγυητών και συνοφειλετών , το προέβλεψε ρητά , όπως στην περίπτωση του άρθρου 104 παρ. 1 εδ. β. ΠτΚ¹³⁴ .

Εντούτοις , η άποψη αυτή παραγνωρίζει τον παρεπόμενο χαρακτήρα της εγγυήσεως και τυχόν αποδοχή της μπορεί να οδηγούσε στο εξής άτοπο : να εξακολουθούσε να ευθύνεται ο εγγυητής όχι για το ενδεχόμενο πραγματικό ύψος της οφειλής (το οποίο σε περίπτωση επικύρωσης της συμφωνίας συνδιαλλαγής μπορεί να ήταν χαμηλότερο από το αρχικό) αλλά για το αρχικό ύψος της . Συνακολούθως , ο εγγυητής κατά του οποίου είχε γίνει αναγκαστική εκτέλεση μετά το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής και πριν την επικύρωση της συμφωνίας θα ετίθετο σε δυσμενέστερη θέση από τον εγγυητή κατά του οποίου δεν έγινε ή δεν ολοκληρώθηκε η αναγκαστική εκτέλεση , καθώς αν κατέβαλε την οφειλή , είχε μεν αναγωγικό δικαίωμα κατά του πρωτοφειλέτη , δεν θα μπορούσε όμως να το ασκήσει λόγω αναστολής των ατομικών διώξεων κατά του πρωτοφειλέτη. Συνεπώς η προστατευτική ενέργεια των προληπτικών μέτρων στο στάδιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής έπρεπε να περιλαμβάνει και τους εγγυητές μέσω της αναλογικής εφαρμογής του άρθρου 104 παρ.1 περ. β. ΠτΚ.

β) στη διαδικασία εξυγίανσης

Το ισχύον δίκαιο λύνει τη διχογνωμία ορίζοντας στο άρθρο 103 παρ. 2 ΠτΚ ότι << εφόσον συντρέχει σπουδαίος επιχειρηματικός ή κοινωνικός λόγος , η αναστολή μπορεί να επεκτείνεται και σε εγγυητές ή λοιπούς συνοφειλέτες του οφειλέτη >> . Ο Πτωχευτικός Κώδικας ρυθμίζει ρητώς πλέον τη δυνατότητα του πτωχευτικού δικαστηρίου ή του προέδρου να επεκτείνει την προστατευτική λειτουργία των προληπτικών μέτρων στους εγγυητές , κατά παρέκκλιση της γενικής αρχής του δικαίου της αφερεγγυότητας ότι η πτώχευση του πρωτοφειλέτη δεν επηρεάζει τη θέση των εγγυητών του. Με τη διάταξη αυτή δεν παραβλάπεται ο επικουρικός χαρακτήρας της εγγυήσεως¹³⁵. Νομιμοποιούμενοι δε για την αίτηση επέκτασης των προληπτικών μέτρων είναι

¹³⁴ Βλ. Αυγητίδης , ο.π. σελ. 206 επ. ΕφΑθ 805 /2011 σε ΔΕΕ 2011 σελ. 912 επ. << Επομένως η σιωπή του νομοθέτη πρέπει να ερμηνευθεί εξ αντιδιαστολής προς την κατεύθυνση του επιτρεπτού της δίωξης του εγγυητή και των συνοφειλετών για το διάστημα πριν την επικύρωση της συμφωνίας συνδιαλλαγής.>> ΜΠρΘεσσαλ. 32873/2007 , με παρατηρήσεις Κωνσταντόπουλου σε ΝοΒ 2009 , σελ. 122 επ.

¹³⁵ Βλ.Κατσάς Θεόδωρος << Η προβληματική της προστατευτικής εμβέλειας των προληπτικών μέτρων υπέρ του εκδότη εγγυητής επιστολής στο πλαίσιο των διαδικασιών συνδιαλλαγής και εξυγίανσεως >> σε ΧρΙδ 2012 , σελ. 382 επ.(386)

αποκλειστικά οι εγγυητές , χωρίς να αποκλείεται σώρευση του αιτήματος στο ίδιο δικόγραφο με αίτημα του πρωτοφειλέτη για άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης . Δια της υποβολής της εν λόγω αίτησης και της χορήγησης προληπτικών μέτρων , ο εγγυητής δεν καθίσταται υποκείμενο της διαδικασίας του άρθρου 99 ΠτΚ , αλλά εξακολουθεί να είναι τρίτος¹³⁶ .

Τα επιμέρους ερμηνευτικά ζητήματα σε σχέση με το άρθρο 103 παρ. 3 ΠτΚ αφορούν : α) το είδος των προληπτικών μέτρων που δύνανται να ληφθούν από το δικαστήριο για την προστασία των εγγυητών και συνοφειλετών β) την έννοια του << σπουδαίου επιχειρηματικού ή κοινωνικού λόγου >> γ) την έννοια της εγγυήσεως στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 103 παρ. 2 ΠτΚ .

Αναφορικά με το είδος των προληπτικών μέτρων που δύναται να διατάξει το πτωχευτικό δικαστήριο στο πλαίσιο του άρθρου 103 παρ. 2 ΠτΚ , αφορούν τόσο το προληπτικό μέτρο της αναστολής των ατομικών μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης της παρ. 1 του άρθρου 103 ΠτΚ , όσο και τα λοιπά αναφερόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 103 ΠτΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 10 ΠτΚ¹³⁷ .

Όσον αφορά τον προσδιορισμό της έννοιας του << σπουδαίου επιχειρηματικού ή κοινωνικού λόγου >> , λόγω και της αοριστίας του¹³⁸ , αυτός εναπόκειται στη δικαιοπλαστική λειτουργία του δικαστή με βάση τα συγκεκριμένα υπό περίπτωση πραγματικά περιστατικά¹³⁹ . Κατ' αρχάς από το γράμμα του νόμου προκύπτει ότι δεν αρκεί η συνδρομή οποιουδήποτε κοινωνικού ή επιχειρηματικού λόγου , αλλά πρέπει να είναι << σπουδαίος >> . Συνεπώς , εμφανίζεται ότι η λήψη προληπτικών μέτρων υπέρ του εγγυητή και των συνοφειλετών του οφειλέτη έχει εξαιρετικό

<< Η δικαιολογητική βάση της συγκεκριμένης ρυθμίσεως πρέπει να αναζητηθεί στον ιδιαίτερο σύνδεσμο μεταξύ των υποχρεώσεων του οφειλέτη και των υποχρεώσεων του εγγυητή και του συνοφειλέτη έναντι των πιστωτών του πρώτου. Στην περίπτωση της προσωπικής εγγυήσεως η ιδιαίτερη αυτή σχέση αποδίδεται στον παρεπόμενο χαρακτήρα της ενοχής του εγγυητή σε σχέση με την κύρια οφειλή . >>

¹³⁶ Βλ. Γνμδ. ΝΣΚ 576/2012 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

¹³⁷ Πρβλ. Ρόκας Αλέξανδρος , << Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης Επιχειρήσεων >> , Εκδ. Σάκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2014 , σελ. 167 << Εννοείται προφανώς μόνο η αναστολή των ατομικών μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης της προηγούμενης παραγράφου (§ 1) .>>

¹³⁸ Βλ. Δεληκωστόπουλος , ο.π. σελ. 69

¹³⁹ Βλ. Αναγνωστοπούλου Αικατερίνη , << Τα προληπτικά μέτρα στη διαδικασία εξυγίανσης >> σε ΧρΙδ 2013 σελ. 473 επ. (474) όπου επισημαίνει τον κίνδυνο καταστρατηγήσεως της συγκεκριμένης ρύθμισης << Περαιτέρω στην πράξη ενυπάρχει ο κίνδυνος αποδυνάμωσης των ανωτέρω περιοριστικών προϋποθέσεων που θέτει ο νόμος , καθώς ενόψει του ανεκκλήτου των εν λόγω μέτρων η ανάγκη αιτιολόγησης της συνδρομής των ανωτέρω όρων δύναται να παραλειφθεί ευχερέστερα. Έτσι η 4/2012 ΠΠρΧαλκ. δέχθηκε επέκταση της προληπτικής προστασίας στους εγγυητές του οφειλέτη , παραλείποντας οιαδήποτε αναφορά στη συνδρομή των σχετικών κινδύνων στο πρόσωπο των ανωτέρω, αρκούμενη στην παραπομπή της μείζοντος σκέψεως .>> ΠΠρΘεσσαλ. 11680/2012 σε ΔΕΕ 2012 σελ. 782 επ.

χαρακτήρα και δεν πρέπει να διατάσσεται αδιακρίτως¹⁴⁰. Επίσης από τη διατύπωση της διατάξεως δεν διευκρινίζεται το πρόσωπο στο οποίο πρέπει να συντρέχει ο σπουδαίος επιχειρηματικός ή κοινωνικός λόγος¹⁴¹. Κατά την άποψη της γράφουσας, ο λόγος αφορά μόνο το πρόσωπο του τρίτου- εγγυητή, δι' ο δικαιολογείται και η επέκταση της προστασίας και σε αυτόν. Πάντως, δεν αρκεί για τη θεμελίωση του σπουδαίου επιχειρηματικού ή κοινωνικού λόγου, η οιαδήποτε δυσμενή επίδραση στην οικονομική κατάσταση του εγγυητή από την ικανοποίηση του δανειστή – πιστωτή¹⁴². Εν όψει και του εξαιρετικού χαρακτήρα της ρυθμίσεως του άρθρου 103 παρ. 2 ΠτΚ, οι επιπτώσεις από την ικανοποίηση των απαιτήσεων των δανειστών του πρωτοφειλέτη στην οικονομική και κοινωνική κατάσταση του εγγυητή πρέπει να πιθανολογούνται ως ιδιαίτερος επιβαρυντικός, όπως λ.χ. περιέλευση σε κατάσταση αδυναμίας πληρωμών του εγγυητή ή στέρηση απαραίτητων πόρων για τη διατροφή του ιδίου (εγγυητή) όσο και της οικογένειάς του εξ' αιτίας της καταβολής των οφειλών του πρωτοφειλέτη¹⁴³.

Περαιτέρω, ως αναφέρθηκε ανωτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 103 παρ. 2 ΠτΚ δεν παραβλάπεται ο παρεπόμενος χαρακτήρας της εγγύησης. Στις περιπτώσεις που ο ιδιαίτερος αυτός σύνδεσμος (μεταξύ των υποχρεώσεων του εγγυητή και του οφειλέτη έναντι των πιστωτών – δανειστών) εκλείπει δε δύναται να υπαχθούν στην έννοια της εγγυήσεως του άρθρου 103 παρ. 2 ΠτΚ. Αυτό ισχύει πρωτίστως για όσους εγγυήθηκαν υπέρ του πρωτοφειλέτη με τη μορφή εγγυητικής επιστολής¹⁴⁴. Ουσιώδες στοιχείο¹⁴⁵ της εγγυητικής επιστολής είναι ακριβώς ο

¹⁴⁰ Βλ. Ψυχομάνης, Πτωχευτικό δίκαιο (2012) σελ. 91

¹⁴¹ Πρβλ. Ρόκας Αλέξανδρος, ο.π. σελ. 168 όπου υποστηρίζει ότι ο σπουδαίος επιχειρηματικός λόγος θα αφορά τις προοπτικές εξυγίανσης της επιχείρησης του οφειλέτη. ΠΠρΚαβ 20/2013 σε ΕπισκΕΔ 2013 σελ. 205 επ. (210) << Πρέπει δε να σημειωθεί ότι αυτή καθ' αυτή η επέκταση της προστασίας ιδίως στους εγγυητές αντιστρατεύεται τον σκοπό της εγγύησης, η οποία χορηγείται για την κάλυψη αυτών ακριβώς των περιπτώσεων αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του πρωτοφειλέτη. Τότε μόνον συντρέχει σπουδαίος επιχειρηματικός λόγος, όταν η υπεγγυότητα και το αξιόχρεο της περιουσίας του εγγυητή είναι τέτοια ώστε απαιτείται η προστασία του προκειμένου να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση του οφειλέτη επί σκοπώ της διατήρησης της προοπτικής διάσωσης της επιχείρησής του.>>

¹⁴² Βλ. Αναγνωστοπούλου Αικατερίνη, ο.π. σελ. 474 << Σε κάθε περίπτωση γίνεται δεκτό ότι δεν συντρέχει επιχειρηματικός ή κοινωνικός κίνδυνος, όταν η ικανοποίηση της αξίωσης του δανειστή, που επιδιώκεται σε βάρος της περιουσίας του εγγυητή ή του συνοφειλέτη, επάγεται για τους τελευταίους απλώς απομείωση της περιουσιακής του κατάστασης.>>, ομοίως, Κατσάς, ο.π. σελ. 386

¹⁴³ Βλ. 11923/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, όπου απέρριψε την αίτηση για επέκταση των μέτρων στους εγγυητές διότι δεν αποδείχθηκε ότι συντρέχει σπουδαίος επιχειρηματικός ή κοινωνικός λόγος.

¹⁴⁴ Βλ. Κατσάς, ο.π. σελ. 382 επ. (388-389). ΜΠρΘεσσαλ. 7120/2010 σε Αρμ. 2011, σελ. 1184 με παρατηρήσεις Δ. Χατζημιχαήλ

ανεξάρτητος και αυτόνομος χαρακτήρας της έναντι της κύριας ενοχής που απορρέει από τη σχέση αξίας , έκφραση του οποίου είναι (εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις κατάπτωσης) , η πληρωμή του ποσού της εγγυητικής επιστολής άμεσα και χωρίς την ανάγκη προσφυγής σε δικαστικό αγώνα¹⁴⁶. Αντίθετη προσέγγιση θα εξομοίωνε κατ' αποτέλεσμα τη σύμβαση εγγυήσεως με τον τύπο της εγγυοδοτικής συμβάσεως , αποστερώντας το δανειστή απ' τη δυνατότητα να διασφαλίσει στο πλαίσιο της ελευθερίας των συμβάσεων την (πλήρη και έγκαιρη) ικανοποίηση της απαίτησής του , προστατευόμενος από τις ρυθμίσεις της εμπορικής αφερεγγυότητας του οφειλέτη στο προπρωχευτικό στάδιο της διαδικασίας εξυγίανσεως .

1.3. Αποτελέσματα επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης για εγγυητές

Η επικύρωση της συμφωνίας δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών , οι απαιτήσεις των οποίων ρυθμίζονται από αυτήν , ακόμα και αν δεν είναι συμβαλλόμενοι ή καταψήφισαν την συμφωνία εξυγίανσης¹⁴⁷ .Οι μόνοι πιστωτές που δεν δεσμεύονται είναι εκείνοι των οποίων οι απαιτήσεις γεννήθηκαν μετά το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης .

Σύμφωνα με το άρθρο 106¹ παρ. 2 ΠτΚ , << με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου ή προβλέψεων της συμφωνίας , η επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης δεν έχει επίπτωση στις ασφάλειες τρίτων , προσωπικές ή εμπράγματα , περιλαμβανομένων των προσημειώσεων που έχουν παρασχεθεί από τρίτους για την εξασφάλιση της απαίτησης >>. Επομένως , κατ' αρχάς ο εγγυητής εξακολουθεί να ευθύνεται για το σύνολο της αρχικής απαίτησης , ακόμα και αν αυτή έχει περιοριστεί με τη συμφωνία εξυγίανσης για τον πρωτοφειλέτη. Η ρύθμιση αυτή είναι σύμφωνη με τον εξασφαλιστικό σκοπό της εγγύησης και με το γενικό κανόνα που ακολουθείται στο Πρωχευτικό Δίκαιο περί διατηρήσεως των εγγυήσεων. **Μόνον αν ο ίδιος πληροί τις προϋποθέσεις του αρ. 99 παρ. 1 ΠτΚ θα μπορεί να υποβάλλει αίτηση υπαγωγής του στη διαδικασία εξυγίανσης , συμπεριλαμβάνοντας στη ρύθμιση και τις εξ' εγγυήσεως οφειλές του .**

¹⁴⁵ Βλ. Γεωργιάδης ο.π. σελ. 156 επ. , όπου τάσσεται υπέρ της φύσης της εγγυητικής επιστολής ως ανώνυμης εγγυοδοτικής σύμβασης , ΜΠρΘηβ 319/2012 σε ΕΠολΔ. 2013 σελ. 83 με παρατηρήσεις Τετριμέλη.

¹⁴⁶ Βλ. Καραγκουνίδης σε ΣΕΑΚ Γεωργιάδη (2010), σελ. 1628 επ.

Στη συμφωνία των μερών μπορεί όμως να επιφυλάσσεται διαφορετική μεταχείριση για τους εγγυητές , όπως λ.χ. επέκταση των αποτελεσμάτων του περιορισμού της απαίτησης και στους εγγυητές ή και πλήρης απαλλαγή τους από κάθε ευθύνη¹⁴⁸. Ειδικά, η κεφαλαιοποίηση των χρεών του πρωτοφειλέτη είναι ένα συνηθισμένο εξυγιαντικό μέτρο . Σε αυτή την περίπτωση , ο εγγυητής απαλλάσσεται , αφού ο τέως πιστωτής έγινε μέτοχος της εταιρείας και συνεπώς η εξασφαλιζόμενη απαίτηση δεν υφίσταται, εκτός αν ο πιστωτής ασκήσει εντός διμήνου από τότε που το κεφαλαιοποιημένο χρέος καθίσταται ληξιπρόθεσμο ή , αν δεν είναι ήδη ληξιπρόθεσμο , εντός διμήνου από την κεφαλαιοποίηση το δικαίωμα προαιρέσεως . Στο άρθρο 106^ε παρ. 2 ΠτΚ ορίζεται ότι << οι εγγυήσεις υπέρ απαιτήσεων που κεφαλαιοποιούνται τρέπονται , εάν δεν ορίζεται διαφορετικά , σε δικαίωμα προαιρέσεως του πιστωτή να πωλήσει στον εγγυητή τις μετοχές ή τα εταιρικά μερίδια που προκύπτουν από την κεφαλαιοποίηση του χρέους κατά το χρόνο στον οποίο θα καθίστατο κατά τους όρους του ληξιπρόθεσμο το χρέος και για ποσό ίσο με το άθροισμα του κεφαλαίου και των τυχόν τόκων που καλύπτονται με την εγγύηση >>. Από το γράμμα του νόμου συνάγεται ότι η διάταξη είναι ενδοτικού χαρακτήρα , τέθηκε προς όφελος του πιστωτή¹⁴⁹ , ο οποίος

¹⁴⁷ άρθρο 106 η παρ. 1 ΠτΚ

¹⁴⁸ Βλ. ΠΠρΑλεξ. 102/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ = Αρμ. 2013 με παρατηρήσεις Χατζημιχαήλ σελ. 21 επ. <<Τέλος, απορριπτέοι τυγχάνουν οι ισχυρισμοί της κυρίως παρεμβαίνουσας περί απαραδέκτου της κρινόμενης αίτησης, στο βαθμό που με αυτήν ζητείται η υπαγωγή και των εγγυητών της οφειλέτριας εταιρίας στη συμφωνία εξυγίανσης, όπως τούτο προκύπτει από το περιεχόμενο της ενλόγω συμφωνίας. Και τούτο, διότι, κατά το άρθρο 106η παρ. 2 ΠτΚ, η επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης δεν έχει καταρχήν επίπτωση στις ασφάλειες τρίτων, προσωπικές ή εμπράγματα, περιλαμβανομένων των προσημειώσεων, που έχουν παρασχεθεί από τρίτους για την εξασφάλιση της απαίτησης, και σε περίπτωση οφειλής εις ολόκληρο, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στο νόμο (άρθ. 106ε παρ. 2 ΠτΚ) ή στη συμφωνία. Κανόνας, επομένως, είναι ότι η επικύρωση δεν ωφελεί εγγυητές και συνοφειλέτες εις ολόκληρον του οφειλέτη, εκτός εάν προβλέπεται κάτι διαφορετικό στη συμφωνία (βλ. Δ. Αυγητίδη, ό.π., σελ. 265). Εν προκειμένω στην από 15.5.2013 συμφωνία εξυγίανσης, προβλέπεται ότι η ισχύς της «καλύπτει και οφειλές τρίτων προσώπων που ενέχονται ως εγγυητές ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία για τις υποχρεώσεις της επιχείρησης που καταλαμβάνονται από τη συμφωνία εξυγίανσης» (βλ. βασικούς όρους της συμφωνίας εξυγίανσης, υπό ΙΙΙ. 1). Επομένως, προβλέφθηκε ρητά, κατ' εφαρμογή του νόμου που παρέχει τη δυνατότητα αυτή (άρθρο 106η παρ. 2 ΠτΚ), η επέκταση της ισχύος της συμφωνίας και στους εγγυητές της οφειλέτριας εταιρίας για τις υποχρεώσεις της τελευταίας που καλύπτονται από τη συμφωνία εξυγίανσης, μεταξύ των οποίων και της ως άνω εγγυήτριας Π. Σ. σε βάρος ακινήτου της οποίας ενεγράφη υποθήκη από την πιστώτρια κυρίως παρεμβαίνουσα υπό εκκαθάριση τράπεζα προς εξασφάλιση των απαιτήσεών της έναντι της εταιρίας.>>

¹⁴⁹ Βλ. Κοτσίρης Λάμπρος , ΠτΔ 2011 , σελ. 597 επ. όπου υποστηρίζει την ασυμβατότητα της διάταξης με το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ με την εξής σκέψη : << Με το παρεχόμενο στον πιστωτή δικαίωμα προαίρεσης πώλησης και με την καταβολή ανταλλάγματος από τον εγγυητή , ο μεν πιστωτής ικανοποιείται πλήρως από

καθίσταται μέτοχος της εταιρείας και μετέχει πλέον στους κινδύνους της επιχείρησης . Μπορούν , όμως, τα μέρη να συμφωνήσουν διαφορετικά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι παρόμοια πρόβλεψη υπάρχει και για το σχέδιο αναδιοργάνωσης , όπου στο άρθρο 125 παρ. 4 ΠτΚ ορίζεται ότι τα δικαιώματα των πτωχευτικών πιστωτών κατά των εγγυητών περιορίζονται στο ίδιο ποσό με την απαίτηση κατά του οφειλέτη , << εκτός αν δεν συμφωνεί ο εξασφαλιζόμενος πιστωτής >>. Μάλιστα , η διάταξη του άρθρου 125 παρ. 4 ΠτΚ είναι αυστηρότερη, καθώς απαιτεί τη ρητή συναίνεση του εξασφαλιζόμενου πιστωτή , ενώ στη διαδικασία εξυγίανσης αρκεί η σχετική πρόβλεψη στη συμφωνία , ανεξάρτητα από τον αν συναίνεσε ή όχι ο εξασφαλιζόμενος πιστωτής¹⁵⁰. **Αντίθετα , κατά το προϊσχύον δίκαιο εξυγίανσης, στο άρθρο 44 ν. 1892/1990 οριζόταν περιορισμός της εγγυητικής ευθύνης στο μέτρο της αναμόρφωσης της << νέας >> απαίτησης μετά την επικύρωση της συμφωνίας** ¹⁵¹.

Αναφορικά με τη διαδικασία συνδιαλλαγής προβλεπόταν η αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης και απέναντι στους εγγυητές¹⁵² κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας (διετία και μεταβατικά τετραετία) , για απαιτήσεις που είχαν γεννηθεί πριν την σύναψη της συμφωνίας και για τις οποίες ενέχονται ¹⁵³. Μάλιστα γινόταν δεκτό ότι η κατ' άρθρον 104 παρ. 1 περ. ε προϊσχύσαντος ΠτΚ αναστολή της παραγραφής των δικαιωμάτων << των υπέρ του οφειλέτη εγγυητών και συνοφειλετών εις ολόκληρον >> αφορούσε στο δικαίωμα αναγωγής τούτων εναντίον

τον εγγυητή , τα δικαιώματα όμως του οποίου , όπως προβλέπονται από τον ΑΚ , αλλοιώνονται , ιδίως της υποκατάστασης , και μεταφέρεται αναγκαστικά σε θέση μετόχου ή εταιρού μιας υπό εξυγίανση επιχείρησης , χωρίς τη δική του σύμπραξη , ρύθμιση αμφίβολης συμβατότητας με την προστασία των περιουσιακής φύσεως δικαιωμάτων σύμφωνα με το αρθρ. 1 Πρώτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ .>> .

¹⁵⁰ Παρεμφερής είναι η ρύθμιση του Γαλλικού Δικαίου της Συνδιαλλαγής : σύμφωνα με το άρθρο L611-10-2 Code de Commerce (Ordonnance 18.12.2008) οι εγγυητές μπορούν να επικαλεστούν τους όρους και τις ρυθμίσεις της συμφωνίας συνδιαλλαγής προς όφελός τους .

¹⁵¹ Βλ. Κοτσίρης Α. << Υπαγωγή του πρωτοφειλέτη στη διαδικασία εξυγίανσης και συνέπειες ως προς τους εγγυητές >> σε ΕΕΝ 1987 , σελ. 725επ. όπου τάσσεται υπέρ της αναστολής πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών του πρωτοφειλέτη και υπέρ των εγγυητών του . Ομοίως, Μάζη Π. << Η ειδική εκκαθάριση των προβληματικών επιχειρήσεων >> β' έκδοση , εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας σελ. 148. Βλ. Παμπούκη Κ. << Εξυγίανση της επιχείρησης και της οικονομίας , ιδίως με την ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46^α ν.1892/1990 >> Γνμδ σε Δελ. Συνδ. ΑΕ και ΕΠΕ 1993 , σελ. 487 επ.

¹⁵² Βλ. ΜΠρΚοζ. 1778/2009 σε ΕΕμπΔ 2010 σελ. 465 επ. όπου στην αναστολή ενέπιπτε και η προσημείωση υποθήκης

¹⁵³ προϊσχύσαν αρ. 104 παρ. 1 περ. β' ΠτΚ

του πρωτοφειλέτη , αν τα πρόσωπα αυτά κατέβαλαν το χρέος τούτου , ολικά ή μερικά¹⁵⁴. Ωστόσο ο νόμος δεν όριζε ότι η ευθύνη των εγγυητών μειώνεται ανάλογα με το ύψος της διαμορφούμενης από την συμφωνία συνδιαλλαγής απαίτησης¹⁵⁵.

Περαιτέρω το ζήτημα που τίθεται είναι στην περίπτωση που ο εγγυητής ικανοποιήσει τον πιστωτή (εν μέρει ή εν όλω) , τι θα γίνει ως προς το δικαίωμα αναγωγής του κατά του πρωτοφειλέτη . Λόγω έλλειψης ειδικής διάταξης , θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι διατηρείται πλήρως το δικαίωμα αναγωγής του εγγυητή κατά του πρωτοφειλέτη . Έτσι λ.χ. σε περίπτωση που η απαίτηση περιορίστηκε με τη συμφωνία εξυγίανσης , ο πιστωτής μπορεί να ικανοποιηθεί από τον πρωτοφειλέτη εισπράττοντας το ποσοστό της απαίτησης ,όπως αυτό διαμορφώθηκε από την συμφωνία, και ως προς το υπολειπόμενο ποσοστό να στραφεί κατά του εγγυητή δυνάμει του άρθρου 106^η παρ. 2 ΠτΚ . Εν συνεχεία ο εγγυητής¹⁵⁶ αποκτά δικαίωμα αναγωγής για το ποσό που κατέβαλε στον πιστωτή κατά του πρωτοφειλέτη, μη δυναμένου (του τελευταίου) να επικαλεστεί το άρθρο 859ΑΚ καθώς ο περιορισμός της οφειλής του με τη συμφωνία εξυγίανσης , ως σύμβαση συμβιβασμού , δεν αφορά και την οφειλή από την εγγύηση . Είναι εμφανής ο κίνδυνος , όμως, της αποτυχίας του σχεδίου εξυγίανσης από μία τέτοια προσέγγιση.

Λαμβάνοντας υπόψη και την διάταξη του άρθρου 125 παρ. 4 του ΠτΚ όπου προβλέπεται ότι ο πρωτοφειλέτης ευθύνεται απέναντι στον εγγυητή << με τον ίδιο τρόπο που ευθύνεται κατά το σχέδιο έναντι του πιστωτή που ικανοποιήθηκε από αυτούς >> , θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι και στην διαδικασία εξυγίανσης το δικαίωμα αναγωγής του εγγυητή αναπροσαρμόζεται στο ύψος της απαίτησης , όπως αυτή διαμορφώθηκε με τη συμφωνία εξυγίανσης , αρκεί η απαίτηση να γεννήθηκε μέχρι το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης¹⁵⁷.

Αναφορικά με το δικαίωμα αναγωγής των εγγυητών , θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι και αυτοί δεσμεύονται από το περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης , ακόμα κι αν κατέβαλαν στον πιστωτή μετά την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης , αρκεί να υπήρχε η απαίτηση μέχρι το άνοιγμα της

¹⁵⁴ Βλ. Σπυριδάκης Ιωάννης , << Η διαδικασία συνδιαλλαγής >> , Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα , Αθήνα – Κομοτηνή 2011 σελ. 116 επ. , ομοίως ΜΠρΘεσσαλ. 4768/2010 σε ΕΕμπΔ 2010 σελ. 462 = σε ΧρηΔικ 2011 , σελ. 170 = σε ΕΠολΔ 2010 , σελ. 586 με παρατηρήσεις Τσιάντου

¹⁵⁵ Βλ. Περάκης Ευάγγελος , ο.π. σελ. 52 , Αυγητίδης , ο.π. σελ. 217

¹⁵⁶ Υπό την επιφύλαξη ότι η συμφωνία δεν προβλέπει ειδικότερους όρους για την άσκηση του δικαιώματος αναγωγής.

¹⁵⁷ Αφού κατ' άρθρο 106 η παρ. 1εδ. β από την συμφωνία εξυγίανσης δε δεσμεύονται μόνον οι πιστωτές των οποίων οι απαιτήσεις γεννήθηκαν μετά το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης .

διαδικασίας¹⁵⁸. Αυτό είναι σύμφωνο και με το άρθρο 21 παρ. 1 ΠτΚ όπου αρκεί να έχει γεννηθεί η βασική σχέση από την οποία απορρέει η απαίτηση πριν την κήρυξη της πτώχευσης, έστω κι αν η τελευταία ανακύπτει μετά την κήρυξη της πτώχευσης¹⁵⁹. Δεν σημαίνει, πάντως, ότι μέχρι να γεννηθεί το δικαίωμα αναγωγής, οι εγγυητές μπορούν να συμμετέχουν στη διαδικασία της εξυγίανσης ή να υπογράψουν τη συμφωνία, άλλως θα υπήρχε ο κίνδυνος να υπάρχει <<διπλή ψήφος>> για την ίδια απαίτηση (από τον εγγυητή και τον πιστωτή).

Περαιτέρω στο άρθρο 106^η παρ.2 ΠτΚ ορίζεται ότι η συμφωνία εξυγίανσης δεν έχει επίπτωση << στις προσωπικές ασφάλειες τρίτων>>. Η διατύπωση της διάταξης είναι ευρύτερη¹⁶⁰ ώστε στην έννοια των προσωπικών ασφαλειών εμπίπτουν, εκτός από την κατ' άρθρο 847 ΑΚ εγγύηση, και οι << ενοχικές σχέσεις συγγενείς προς την εγγύηση >>¹⁶¹, ήτοι και η εγγυητική επιστολή¹⁶².

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι οι εγγυητές όχι μόνον δεν τυγχάνουν της ίδιας ευνοϊκής μεταχείρισης με τον πρωτοφειλέτη αλλά συνεχίζουν να ευθύνονται για το σύνολο της οφειλής, ενώ το δικαίωμα αναγωγής τους κατά του πρωτοφειλέτη περιορίζεται κατά τα οριζόμενα στη συμφωνία εξυγίανσης. Ως εκ τούτου η συμμετοχή τους στη συμφωνία μπορεί, κατά περίπτωση, να εξυπηρετήσει όχι μόνον αυτούς, αλλά και τον εξυγιαντικό σκοπό της διαδικασίας λ.χ. ο μέτοχος – εγγυητής της εταιρείας να καλύψει αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του οφειλέτη με αντάλλαγμα την απαλλαγή του απ' την εγγυητική ευθύνη.

¹⁵⁸ Βλ. Ρόκας Αλέξανδρος, ο.π. σελ. 254 << Τούτα έρχονται σε συμφωνία με το συλλογικό χαρακτήρα της διαδικασίας, την εξυγιαντική στόχευση αυτής, αλλά και με όσα αναφέρθηκαν για τους αφανείς πιστωτές.>>

¹⁵⁹ Βλ. εκτενή ανάλυση στο κεφάλαιο για την πτώχευση του πρωτοφειλέτη.

¹⁶⁰ Αντιθέτως, η διατύπωση του άρθρου 125 παρ. 4 περικλείει μόνο τα παρεπόμενα δικαιώματα και κατά συνέπεια όχι την εγγυητική επιστολή.

¹⁶¹ Κατά την διάκριση που ακολουθείται στον Γεωργιάδη Απόστολο, << Η εξασφάλιση των πιστώσεων >>, ο.π. σελ. 17, 107, 130

¹⁶² Πρβλ. Ρόκας Ευάγγελος, ο.π., σελ. 255 << Παρά την ανάγνωση αυτής της διάταξης, θα πρέπει να γίνει δεκτό, σε αντιστοιχία με όσα είχαν υποστηριχθεί υπό το καθεστώς του αρ. 44 ν. 1892/1990, ότι σημασία έχει η βούληση των μερών, αν δηλαδή αυτά επιθυμούσαν η εξασφαλιστική σύμβαση με τη μορφή της εγγυητικής επιστολής να είναι πλήρως ανεξάρτητη, μη επηρεαζόμενη από καμία περίπτωση που αφορά την κύρια οφειλή, και καλύπτουσα ακόμα και τον κίνδυνο αναδιάρθρωσης του χρέους της επιχείρησης μέσω διαδικασίας εξυγίανσης.>>

§2. ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΠΡΩΤΟΦΕΙΛΕΤΗ

Ειδικό ζήτημα στην πτώχευση είναι η θέση των προσώπων εκείνων που ευθύνονται μαζί με τον οφειλέτη. Γενική αρχή του πτωχευτικού δικαίου είναι ότι η πτώχευση του πρωτοφειλέτη δεν επηρεάζει τη θέση των εγγυητών ¹⁶³. Η ρύθμιση αυτή είναι σύμφωνη προς την αποστολή της εγγύησης ως προσωπικής ασφάλειας . Σκοπός της εγγύησης είναι δηλαδή η εξασφάλιση του δανειστή για την περίπτωση αφερεγγυότητας του πρωτοφειλέτη . Σημαντικό είναι ,η εγγύηση και η εξ αυτής ενοχή του εγγυητή , να μη θίγεται από επιγενόμενα γεγονότα , όπως η πτώχευση , για την αντιμετώπιση των οποίων ακριβώς έχει παρασχεθεί ¹⁶⁴.

Μάλιστα η θέση του δανειστή έναντι του εγγυητή μετά την πτώχευση του πρωτοφειλέτη ισχυροποιείται , καθώς ο εγγυητής δεν μπορεί να αντιτάξει την ένσταση διζήσεως , εκτός αν ο δανειστής έχει , προς εξασφάλιση της απαίτησής του , ενέχυρο σε πράγμα του πτωχεύσαντος πρωτοφειλέτη (ΑΚ 857 αρ. 3) . Στην περίπτωση αυτή που ο δανειστής έχει ασφαλίσει την απαίτησή του , εκτός της εγγύησης ¹⁶⁵, και με ενέχυρο πάνω σε πράγμα του πτωχεύσαντος πρωτοφειλέτη , ο εγγυητής , εφόσον δεν έχει παραιτηθεί του δικαιώματος διζήσεως , δύναται να προβάλει τη σχετική ένσταση και να επιτύχει αναβολή της ικανοποίησης του δανειστή από αυτόν , μέχρις ότου ο δανειστής , ως ενέγγυος πιστωτής , επιχειρήσει εκτέλεση και στο πράγμα αυτό (άρθρο 26 ΠτΚ)¹⁶⁶.

¹⁶³ Βλ. ΕφΘεσσαλ. 2958/1997 σε ΔΕΕ 4 , σελ. 39 , ΕφΘεσσαλ. 2946/1991 σε ΕΕμπΔ 43, σελ. 645, ΕφΑθ. 8207/1986 σε ΕλλΔνη 28 , σελ. 692 , ΕφΘεσσαλ. 117/2002 σε ΔΕΕ 2002 σελ. 507 , ΜονΠρΛαρ 364/1996 σε ΑρχΝ2000 , σελ. 157 Βλ. Ψυχομάνης Σπυρίδων << Πτωχευτικό Δίκαιο>> , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 280 επ. << Έτσι οι τελευταίοι (εγγυητές) δεν μπορούν να επικαλούνται ενστάσεις από την πτωχευτική διαδικασία ή τον πτωχευτικό συμβιβασμό του συνοφειλέτη ή πρωτοφειλέτη .>>

¹⁶⁴ Βλ. Περάκης Ευάγγελος << Πτωχευτικό Δίκαιο >> , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2^η έκδοση 2012 ,σελ. 233 << Ο φόβος ότι σε περίπτωση πτώχευσης οι ασφάλειες θα χαθούν ή θα περικοπούν δρα ανασταλτικά στη διάθεση παροχής πίστωσης και αποβαίνει σε βάρος της πιστοληπτικής ικανότητας του οφειλέτη >>. << Toute atteinte que le droit des procédures collectives porte a ces sûretés , ne peut avoir qu' un retentissement néfaste sur le crédit.>>.

¹⁶⁵ Βλ. Απόστολος Γεωργιάδης , << Η εξασφάλιση των πιστώσεων >> Εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας Δίκαιο και Οικονομία 2008 , σελ. 80 << Αυτονόητο ότι το ενέχυρο πρέπει να έχει συσταθεί για την εξασφάλιση της ίδιας απαιτήσεως , για την οποία έχει παρασχεθεί και η εγγύηση. Ενόψει του σκοπού της εγγύησης , που είναι η εξασφάλιση του δανειστή , δεν είναι ενδεδειγμένη η επέκταση της εφαρμογής της διάταξης και στην περίπτωση που το ενέχυρο έχει συσταθεί από τρίτον για την εξασφάλιση ξένης οφειλής (ΑΚ 1218 παρ. 2) . >> .

¹⁶⁶ Πάντως με το άρθρο 26 παρ. 4 ΠτΚ θεσπίζεται εξαίρεση από την αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης των ενέγγυων πιστωτών επί των περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται λειτουργικά και άμεσα με τις επιχειρηματικές

Η πτώχευση του πρωτοφειλέτη δεν εμποδίζει τον δανειστή να στραφεί και κατ' αυτού ,ως πτωχευτικός πιστωτής σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 21επ. ΠτΚ. Καίτοι το άρθρο 27 παρ. 1 δεν αναφέρεται και στον εγγυητή , θα πρέπει να θεωρηθεί ότι εφαρμόζεται ανάλογα και σε αυτόν ¹⁶⁷. Συνεπώς ο δανειστής μπορεί να στραφεί τόσο κατά του πτωχέυσαντος πρωτοφειλέτη όσο και κατά του εγγυητή , εάν δε εισπράξει ποσά που υπερβαίνουν την απαίτησή του , θα τα αποδώσει στον εγγυητή¹⁶⁸ , άλλως στον σύνδικο της πτώχευσης του πρωτοφειλέτη.

Περαιτέρω , αν κατά την κήρυξη της πτώχευσης του πρωτοφειλέτη , η κύρια απαίτηση δεν είναι ληξιπρόθεσμη , θεωρείται ότι έληξε μόνον ως προς τον πτωχέυσαντα πρωτοφειλέτη , όχι όμως και ως προς τον εγγυητή , κατά του οποίου ο δανειστής δεν μπορεί να στραφεί πριν καταστεί πράγματι ληξιπρόθεσμη η απαίτηση (άρθρο 23 παρ. 1 εδ. α ΠτΚ)¹⁶⁹, όπως προκύπτει σε συνδυασμό με το άρθρο 27 παρ. 1 (...κατά την πραγματική λήξη της)¹⁷⁰. Το ίδιο ισχύει ακόμα και αν ο εγγυητής εγγυήθηκε ως αυτοφειλέτης , παραιτούμενος της ένστασης διζήσεως , καθώς δεν στερείται της ένστασης ότι το χρέος είναι μη ληξιπρόθεσμο και μη απαιτητό ¹⁷¹. Αντίστοιχα , μετά την πτώχευση του πρωτοφειλέτη , αν και η απαίτηση του δανειστή κατά αυτού παύει να παράγει τόκους , η αντίστοιχη απαίτηση του δανειστή κατά του εγγυητή δεν υπόκειται στον κανόνα της

δραστηριότητες κ.λ.π. του οφειλέτη για τα υπέγγρα αντικείμενα που ανήκουν σε εγγυητές . Εξάλλου , κατά το άρθρο 24 παρ. 1 του ΠτΚ η παύση της τοκογονίας των απαιτήσεων των πιστωτών από την κήρυξη της πτώχευσης δεν ισχύει υπέρ του εγγυητή

¹⁶⁷ Βλ. Γεωργιάδης Απόστολος ο.π. σελ. 79 , Κοτσίρης Λάμπρος << Πτωχευτικό Δίκαιο >> 2011 σελ. 346 , Σπυριδάκης Ιωάννης << Πτωχευτικό Δίκαιο >> 2008 , σελ. 198 , Ψυχομάνης Σπυρίδων , ο.π. σελ. 281

¹⁶⁸ Εφόσον αυτός (ο εγγυητής) έχει δικαίωμα αναγωγής κατ' άρθρο 858 ΑΚ .

¹⁶⁹ Βλ. Ψυχομάνης Σπυρίδων ο.π. σελ. 281 όπου τονίζει ότι θα μπορούσε να υποστηριχθεί και η αντίθετη άποψη ,στηριζόμενη στον παρεπόμενο χαρακτήρα της εγγύησης ,ιδίως βάσει των διατάξεων των άρθρων 847 και 851 ΑΚ. Ωστόσο καταλήγει και ο ίδιος ότι είναι ορθότερη η άποψη ότι η πτώχευση του πρωτοφειλέτη δεν επηρεάζει την ευθύνη του εγγυητή η οποία θα γεννηθεί όταν πράγματι καταστεί ληξιπρόθεσμη και απαιτητή η απαίτηση ,καθώς << η πτώχευση ενός εμπόρου δεν μπορεί να καθιστά επαχθέστερη τη θέση τρίτων >> .

¹⁷⁰ Βλ. Κοτσίρης Λάμπρος , << Πτωχευτικό Δίκαιο>>, Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2011 , σελ. 347

¹⁷¹ Βλ. Κοτσίρης Λάμπρος , << Πτωχευτικό Δίκαιο>> , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2008 , σελ.288 << Για να αποφύγει το αγκάθι αυτό , ο δανειστής δικαιούται να περιλάβει στη σύμβαση εγγύησης όρο , με βάση τον οποίο συμφωνείται το επερχόμενο ληξιπρόθεσμο της μη ληξιπρόθεσμης απαίτησης που θα έχει σε βάρος του εγγυητή , στην περίπτωση που ο πρωτοφειλέτης πτωχέυσει. Η συμφωνία αυτή εξέρχεται των ορίων του άρθρου 23 παρ. 1 εδ. α ΠτΚ και εντάσσεται στα πλαίσια της συναλλακτικής ελευθερίας των μερών. Με τον τρόπο αυτό , όταν ο πρωτοφειλέτης πτωχέυσει , η απαίτηση του δανειστή κατά του εγγυητή θα καθίσταται ληξιπρόθεσμη , όχι από το νόμο , αλλά με βάση τη συμβατική συμφωνία των μερών.>>

παύσεως της τοκοφορίας (αρ. 24 παρ. 1 εδ. β ΠτΚ)¹⁷². Ως προς αυτόν οι τόκοι εξακολουθούν να τρέχουν.

Ο εγγυητής ,που ικανοποίησε τον δανειστή¹⁷³, μπορεί να αναγγελθεί ως πτωχευτικός δανειστής (ΑΚ 487, ΑΚ 858) για το δικαίωμα αναγωγής που έχει και ανάλογα με το ποσό που κατέβαλε. Κατ' άρθρο 27 παρ. 2 ΠτΚ ¹⁷⁴, ορίζεται ότι ο εγγυητής δεν μπορεί να μετάσχει στις εργασίες της πτώχευσης του πρωτοφειλέτη , με βάση απαίτηση που θα αποκτούσε στο μέλλον λόγω ικανοποίησης από αυτόν του πιστωτή , εκτός αν ο πιστωτής αυτός δεν έχει αναγγείλει την απαίτησή του¹⁷⁵. Η διάταξη αναφέρεται στο ενδεχόμενο μερικής ικανοποίησης του πιστωτή μετά την κήρυξη της πτώχευσης από τον εγγυητή , οπότε ο καταβάλλων εγγυητής θα είχε τότε δικαίωμα αντίστοιχης μερικής αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη. Με την διάταξη όμως αυτή αποφεύγεται η << διπλή συμμετοχή >> (πιστωτή και εγγυητή) στις εργασίες της πτώχευσης του πρωτοφειλέτη

¹⁷⁶.

¹⁷² Βλ. ΑΠ 99/2004 σε ΝοΒ 2004 σελ. 1721 επ. , Παμπούκης Κωνσταντίνος << Συνέπειες της πτώχευσης ως προς τους πτωχευτικούς πιστωτές >> σε ΕπισκΕΔ 2008 σελ. 21 επ. (28).

¹⁷³ Είναι αδιάφορο αν εξόφλησε το χρέος πριν ή μετά την κήρυξη της πτώχευσης του πρωτοφειλέτη , αρκεί η εγγύηση να είχε συνομολογηθεί πριν από την πτώχευση. Βλ. Περάκης Ευάγγελος , ο.π. σελ. 204 << Η απαίτηση είναι γεννημένη όταν έχουν πληρωθεί οι προϋποθέσεις δημιουργίας της . Αρκεί να γεννηθεί η βασική σχέση , από την οποία απορρέει η συγκεκριμένη απαίτηση , έστω και αν η τελευταία ανακύπτει μετά την κήρυξη της πτώχευσης . Το δικαίωμα αναγωγής τρίτου που κατέβαλε μετά την πτώχευση ως εγγυητής είναι πτωχευτικό πίστωμα . >> Αντίθετα , Κοτσίρης Λάμπρος , << Πτωχευτικό Δίκαιο >> , 2011 , σελ.. 353 . Εδώ θα πρέπει να γίνει διάκριση : εάν ο εγγυητής εξόφλησε τον δανειστή πριν από την κήρυξη της πτώχευσης είναι κανονικός δανειστής για το δικαίωμα αναγωγής . Άλλως είναι δανειστής υπό την αίρεση εξόφλησης μετά την πτώχευση.

¹⁷⁴ Βλ. Περάκης Ευάγγελος , ο.π. σελ. 216 << Ο ΠτΚ (άρθρο 27 παρ. 2) ωθεί σε τελευταία σειρά τους συνοφειλέτες και εγγυητές για το δικαίωμα αναγωγής , που θα έχουν κατά του οφειλέτη , αν ικανοποιήσουν τον πιστωτή. Αυτό σημαίνει π.χ. ότι αν ο εγγυητής ικανοποιήσει τον πιστωτή κατά 60% , για το οποίο έχει δικαίωμα αναγωγής (ΑΚ 858) , δεν θα μπορέσει να συμμετάσχει στην πτώχευση για το δικαίωμα αυτό , παρά μόνο μετά την ικανοποίηση του πιστωτή για το οφειλόμενο 40%. >>

¹⁷⁵ Σύμφωνα με το προισχύσαν δίκαιο (ΕμπΝ 641) , εάν ο εγγυητής είχε καταβάλλει στον δανειστή μέρος του χρέους , μετείχαν στην πτωχευτική διαδικασία ως πτωχευτικοί πιστωτές και οι δύο , ο μεν δανειστής για το υπόλοιπο της απαίτησής του , ο δε εγγυητής για το ποσό που κατέβαλε .

¹⁷⁶ Βλ. Κοτσίρης Λάμπρος , << Πτωχευτικό Δίκαιο >> 2011 , σελ. 353 . Βλ. Περάκης Ευάγγελος ,ο.π. σελ. 234 όπου προσπαθεί να θεμελιώσει τη δυνατότητα ταυτόχρονης συμμετοχής στη πτωχευτική διαδικασία του εγγυητή και του πιστωτή υπό αναβλητική αίρεση ως πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης , σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 1 στοιχ. δ ΠτΚ. << Αυτό σημαίνει ότι ο εγγυητής θα μπορεί μεν να συμμετάσχει στην πτώχευση ως πιστωτής υπό αναβλητική αίρεση με το δικαίωμα αναγωγής που θα αποκτήσει , αν ικανοποιήσει τον πιστωτή , με δυνατότητα όμως είσπραξης , αν και στο μέτρο που θα έχει ήδη ικανοποιηθεί ο πιστωτής >> . Αντίθετος , Ψυχομάνης Σπυρίδων , ο.π. σελ. 283

Απλούστερο είναι το ζήτημα σε περίπτωση πτώχευσης του εγγυητή . Οπότε ο πιστωτής μπορεί να στραφεί κατά του πρωτοφειλέτη , ενώ μπορεί να συμμετάσχει στην πτωχευτική διαδικασία είτε ως πτωχευτικός πιστωτής υπό αίρεση είτε ως πτωχευτικός πιστωτής χωρίς αίρεση , αν ο εγγυητής ευθύνεται ως αυτοφειλέτης και η κύρια απαίτηση έχει καταστεί ληξιπρόθεσμη.

§3.ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΤΗΣ

Είναι γνωστό ότι ο Πτωχευτικός Κώδικας ρυθμίζει διεξοδικά δύο τρόπους περάτωσης της πτώχευσης που επέρχονται μετά την ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας : την περάτωση πρώτον με αναδιοργάνωση της επιχείρησης και δεύτερον με ένωση των πιστωτών. Πρωτεύον σκοπός του Πτωχευτικού Δικαίου είναι η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών του οφειλέτη , η οποία επιτυγχάνεται μέσω της ρευστοποίησης του ενεργητικού του , αλλά και με << άλλο τρόπο που προβλέπεται από το σχέδιο αναδιοργάνωσης , και ιδίως με τη διατήρηση της επιχείρησής του >>¹⁷⁷ . Με το σχέδιο αναδιοργάνωσης ¹⁷⁸, η πτωχευτική διαδικασία κινείται πλέον προς την καλύτερη αξιοποίηση της περιουσίας και ει δυνατόν διάσωσης της επιχείρησης του οφειλέτη , με βάση την συμβατική αυτονομία και τις συνθήκες και προοπτικές της κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης , για επίτευξη αποτελέσματος που να ικανοποιεί τους πιστωτές και τον οφειλέτη.

Η τελεσίδικη δικαστική απόφαση ,που επικυρώνει το σχέδιο, έχει ως αποτέλεσμα αφ' ενός την διαμόρφωση των σχέσεων πιστωτών και οφειλέτη κατά τις διατάξεις του σχεδίου , αφ' ετέρου την επέλευση όλων των αποτελεσμάτων που περιλαμβάνει το διαπλαστικό του μέρους. Η δέσμευση των πιστωτών και η διαμόρφωση των απαιτήσεών τους προσδιορίζεται από το περιεχόμενο του σχεδίου¹⁷⁹. Ως προς την ευθύνη των εγγυητών κρίσιμη είναι η διάταξη του άρθρου 125 παρ. 4

¹⁷⁷ Βλ. Μπεχρή – Κεχαγιόγλου Γεωργία , << Σχέδιο αναδιοργάνωσης της επιχείρησης : Τα πλεονεκτήματα και οι δυσλειτουργίες του σχετικά με τη δυνατότητα που παρέχει για μια πραγματική αναδιοργάνωση της επιχείρησης – Η θέση του ενόψει της επελούσας τροποποίησης των άρθρων 99επ. ΠτΚ.>> σε Τμητικό Τόμο Κ. Ρόκα Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2012 , σελ. 645 επ. << Η αναδιοργάνωση διαμορφώνεται ως σύστημα ανοικτών σκοπών και τελικά ανοικτού αποτελέσματος αφού είναι δυνατόν από την αναδιοργάνωση να μετακινηθεί η διαδικασία στην εκκαθάριση και αντίστροφα>>.

¹⁷⁸ Βλ. Κοσίρης ΠτΔ 2011 , σελ621 << Το σχέδιο αναδιοργάνωσης , λόγω της πολλαπλής σημασίας που έχει για την ικανοποίηση των πιστωτών , τη διάσωση της άυλης αξίας της επιχείρησης , τη διατήρηση των θέσεων εργασίας , την προστασία των μειοψηφούντων , τη διατήρηση της εμπράγματης εξασφάλισης και την παροχή στον οφειλέτη της δυνατότητας μιας νέας αρχής , δομείται, πέρα από την αυτόνομη βούληση του δικαιούχου , πάνω σε τέσσερις ρυθμιστικές βάσεις ασφάλειας , που ο νομοθέτης έκρινε αναγκαίες για τη σοβαρότητα και την αποτελεσματικότητα του σχεδίου που προβλέπονται στα άρθρα 110 -113 του Κώδικα. Αυτές είναι : το ελάχιστο ποσοστό ικανοποίησης , κατηγοριοποίηση πιστωτών , δικαιώματα ενέγγυων πιστωτών και αρχή της ίσης μεταχείρισης .>>

¹⁷⁹ Το περιεχόμενο του σχεδίου καταλείπεται στην διακριτική ευχέρεια των μερών υπό την προϋπόθεση ότι θα είναι πληροφοριακό (ως προς την εν γένει οικονομική κατάσταση του οφειλέτη και τη σύγκριση της πρότασης ικανοποίησης των πιστωτών σε σχέση με εκείνη της εκκαθάρισης) , περιγραφικό (ως προς τα εν γένει μέτρα που

ΠτΚ¹⁸⁰, η οποία ορίζει ότι η ευθύνη τους περιορίζεται << στο ίδιο ποσό με την απαίτηση κατά του οφειλέτη >>¹⁸¹. Τούτο συμπλέει με το άρθρο 112 παρ. 2 του ΠτΚ, κατά το οποίο << σε κάθε περίπτωση>> οι ασφάλειες και τα προνόμια διατηρούνται και ασφαλίζουν τη νέα απαίτηση, όπως αυτή διαμορφώνεται από το σχέδιο, << εκτός αν ο εξασφαλιζόμενος με αυτά πιστωτής συμφώνησε διαφορετικά >>. Δηλαδή εάν συμφώνησε σε απομείωση των ασφαλειών του. Με τη ρύθμιση αυτή δεν αίρεται η επικουρικότητα της ευθύνης των εγγυητών¹⁸².

Ωστόσο, ο περιορισμός της εγγυητικής ευθύνης εξαρτάται από την συναίνεση του πιστωτή. Εάν δεν συναινεί, τότε η ευθύνη των εγγυητών παραμένει άθικτη από την επικύρωση του σχεδίου¹⁸³. << Η λύση αυτή δικαιολογείται ακριβώς από τη φύση της εγγύησης και της συνοφειλής να διασφαλίζει τον πιστωτή σε περίπτωση αφερεγγυότητας του οφειλέτη>>¹⁸⁴. Η άρνηση της

προτείνει για την ικανοποίηση των πιστωτών και τη διάσωση της επιχείρησής του) και διαμορφωτικό (ως προς τις προτάσεις διαμόρφωσης των δικαιωμάτων των πιστωτών).

¹⁸⁰ Όμοια με τα ρύθμιση του άρθρου 125 παρ. 4 ΠτΚ είχε και το καταργηθέν άρθρο 44 παρ. 2 ν. 1892/1990. Βλ. Περάκης Ευάγγελος, << Η συμφωνία πιστωτών και επιχείρησης κατά τα άρθρα 44 και 45 ν. 1892/1990>>, 1993, σελ. 87 Πρβλ. Ρόκας Αλέξανδρος, ο.π. σελ. 252 << Αν και το αρ. 44 παρ. 2 Ν.1892/1990 εκ πρώτης όψεως μοιάζει με το αρ. 125 παρ. 4, στην πραγματικότητα υπάρχει μια σημαντική διαφορά στη διατύπωση: αναφέρεται ότι << αν ο εξασφαλιζόμενος πιστωτής δεν συμφώνησε διαφορετικά >>, οι εγγυήσεις προσαρμόζονται στο νέο ύψος της απαίτησης. Ο κανόνας, λοιπόν, ήταν η αναπροσαρμογή, όπως μαρτυρά και η σχετική γνμδ. το ΝΣΚ 121/2009.>>.

¹⁸¹ Ομοίως, στο γαλλικό δίκαιο οι εγγυητές μπορούν να επικαλεσθούν τις ρυθμίσεις του σχεδίου της sauvegarde, αποκλεισμένων των νομικών προσώπων – εγγυητών (L626-11, L 631 -19 C.com).

¹⁸² Πρβλ. όμως Περάκης Ευάγγελος, Πτωχευτικό Δίκαιο, 2012, σελ. 399 <<... έρχεται μάλλον σε αντίθεση με την αποστολή της ασφάλειας. Πράγματι, όταν κάποιος πιστωτής φροντίζει να λάβει ασφάλεια, προνοεί ακριβώς για την περίπτωση της αφερεγγυότητας του οφειλέτη του, και δεν είναι εύλογο, στην περίπτωση αυτή, ο νόμος να τη θίγει μειώνοντάς την. Αυτό μάλιστα είναι ακόμη περισσότερο αυτονόητο, όταν ο εγγυητής είναι πρόσωπο που σχετίζεται με τον οφειλέτη (π.χ. όταν την εγγύηση παρέχει ο κύριος μέτοχος της οφειλέτριας εταιρείας, οπότε η περικοπή των δικαιωμάτων εναντίον του είναι αδικαιολόγητη.>>

¹⁸³ Πρβλ. Ζευγώλη Νικόλαο << Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου : Πτωχευτικό Δίκαιο versus Αστικό Δίκαιο ; Δημοσιονομική προσέγγιση του Ζητήματος >> σε ΝοΒ2014 σελ. 1292επ. όπου κατά την άποψη του γράφοντος ειδικά για εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου δεν πρέπει καν να απαιτείται παροχή συναίνεσης του εξασφαλιζόμενου δανειστή για τον περιορισμό της εγγυητικής ευθύνης με το σχέδιο αναδιοργάνωσης. Άποψη η οποία εδράζεται σε δημοσιονομικά κριτήρια, ιδίως στο να αποφευχθεί η δημοσιονομική επιβάρυνση από την άμεση κατάπτωση του μέρους των δανείων που θα διαγράφονταν σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου – εγγυητή και κατ' επεκτάση της βιωσιμότητας του εθνικού χρέους και η οποία δεν υιοθετείται ούτε από την θεωρία ούτε από τη νομολογία.

¹⁸⁴ Βλ. Κοτσίρης Λάμπρος ο.π. σελ. 648. Ομοίως, βλ. Σπυριδάκης Ιωάννης, << Πτωχευτικό Δίκαιο >>, Εκδ. Αντ.Ν. Σάκκουλα Αθήνα – Κομοτηνή 2008, σελ. 455

συναίνεσης του πιστωτή πρέπει προφανώς να έχει εκφρασθεί στη συνέλευση των πιστωτών και να έχει περιληφθεί στο γενόμενο δεκτό σχέδιο αναδιοργάνωσης. Δηλαδή η παράλειψη του πιστωτή να αρνηθεί την μείωση των ασφαλειών εκλαμβάνεται ως συναίνεσή του ως προς τον ποσοτικό περιορισμό και αυτών¹⁸⁵. Εξάλλου, στα πλαίσια της ιδιωτικής αυτονομίας των μετεχόντων στη διαδικασία και της ελεύθερης διαμόρφωσης του περιεχομένου του σχεδίου¹⁸⁶, ο πιστωτής μπορεί να δεχθεί τη μερική μείωση των ασφαλειών, λ.χ. να δεχθεί μείωση της εγγύησης σε ποσοστό 40%, ενώ η απαίτησή του έναντι του πρωτοφειλέτη μειώνεται στο 23%.

Επομένως, ο πτωχευτικός πιστωτής μπορεί να στραφεί οποτεδήποτε κατά των εγγυητών, εφόσον η απαίτησή του έχει καταστεί πράγματι ληξιπρόθεσμη, επιδιώκοντας την πλήρη ικανοποίησή του. Μάλιστα, δεν κωλύεται από την κατ' άρθρο 114 παρ. 4 του ΠτΚ αναστολή των ατομικών διώξεων μέχρι την επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσης¹⁸⁷. **Ωστόσο, κατά την άποψη της γράφουσας, η επέκταση των προληπτικών μέτρων και στους εγγυητές εμφανίζεται δικαιολογημένη καθώς η επικύρωση του σχεδίου επηρεάζει και την έκταση της εγγυητικής ευθύνης, στο μέτρο που διαμορφώνεται ελεύθερα από τα μέρη.** Αν δε ο εγγυητής ικανοποιήσει τον πιστωτή και έχει δικαίωμα αναγωγής, ο οφειλέτης οφείλει να αποδώσει σ' αυτόν ό,τι κατέβαλε, αλλά με << τον ίδιο τρόπο που ευθύνεται κατά το σχέδιο έναντι του πιστωτή που ικανοποιήθηκε από αυτούς >> κατ' άρθρο 125 παρ. 4 εδ. β¹⁸⁸. Συνεπώς, η εξ αναγωγής αξίωση του εγγυητή έναντι του πρωτοφειλέτη θα περιορίζεται αφ' ενός από το ποσό που πράγματι κατέβαλε (ο εγγυητής) στον πιστωτή και αφετέρου από την αναλογία του ποσού, στο οποίο μειώθηκε με το σχέδιο η ασφαλιζόμενη απαίτηση. Είναι δυνατό όμως η αναγωγική ευθύνη του πρωτοφειλέτη να ρυθμίζεται

¹⁸⁵ Βλ. Ψυχομάνης ο.π. σελ. 454 σύμφωνα με τον οποίο η σιωπή του πιστωτή εκλαμβάνεται ως συναίνεση ποσοτικού περιορισμού της απαιτήσεώς του έναντι πάντων. Ομοίως Περάκη ο.π. σελ. 399 << μόνη περίπτωση περιορισμού της ασφάλειας είναι η παράλειψη του πιστωτή να κάνει σχετική δήλωση συναίνεσης >>.

¹⁸⁶ Βλ. Μπερλή – Κεχαγιόγλου Γεωργία, ο.π. σελ. 651 << Στα πλεονεκτήματα του σχεδίου αναδιοργάνωσης κατατάσσεται και το ευέλικτο περιεχόμενο που μπορεί να έχει το σχέδιο αναδιοργάνωσης, η τελεσίδικη αποδοχή του οποίου επιφέρει περάτωση της πτώχευσης. >>

¹⁸⁷ Βλ. ΠΠρΘεσσαλ. 14539/2013 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, όπου το δικαστήριο έκρινε ως μη νόμιμο το αίτημα των εγγυητών της πρωτοφειλέτριας εταιρείας για λήψη προληπτικών μέτρων και υπέρ αυτών μέχρι την επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσης, τονίζοντας ότι << δεν υφίσταται πεδίο επίκλησης της διάταξης του άρθρου 103 ΠτΚ, δεδομένου ότι δεν πρόκειται για τη διαδικασία εξυγίανσης, αλλά για πτώχευση με σχέδιο αναδιοργάνωσης, που έχει διάφορες προϋποθέσεις, ενώ σε κάθε περίπτωση παραδοχής της αίτησης και κήρυξης της πτώχευσης θα ισχύει η διάταξη του άρθρου 27 ΠτΚ, από την οποία συνάγεται ότι η πτώχευση ενός εκ των συνοφειλετών εις ολόκληρον δεν επηρεάζει την υποχρέωση των λοιπών συνοφειλετών του.>>

¹⁸⁸ Βλ. Γεωργιάδης Απόστολος, ο.π. σελ. 99

διαφορετικά από το σχέδιο ή να αποκλείεται , λ.χ. συμφωνείται να καταβάλλουν οι εγγυητές το 20% του εγγυώμενου ποσού χωρίς να έχουν δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη.

Διαφορετική είναι η θέση των προσώπων που παρέχουν εγγύηση το πρώτον με το σχέδιο αναδιοργάνωσης , όπως όταν λ.χ. συμφωνείται ότι οι μέτοχοι της οφειλέτριας εταιρείας θα παράσχουν προσωπικές εγγυήσεις προκειμένου να χρηματοδοτηθεί εκ νέου η εταιρεία από πιστωτικό ίδρυμα . Σε περίπτωση ακύρωσης του σχεδίου απαλλάσσονται όσοι εγγυήθηκαν σύμφωνα με αυτό (το σχέδιο) υπέρ του οφειλέτη κατ' άρθρο 128 παρ. 1 στοιχ. δ' ΠτΚ . Η διάταξη αυτή είναι συμβατή με τον κανόνα της επανόδου των απαιτήσεων στην << κατά την κήρυξη της πτώχευσης νομική θέση τους , ως προς το ύψος , το είδος , την εξασφάλιση και τα προνόμια των απαιτήσεών τους κατά του οφειλέτη , εφόσον είχαν διαμορφωθεί διαφορετικά στο σχέδιο , μετά την αφαίρεση των ποσών που τυχόν είχαν λάβει σύμφωνα με το σχέδιο>>¹⁸⁹. Λόγω δε της αναδρομικότητας των αποτελεσμάτων της ακύρωσης , τα καταβληθέντα μέχρι την τελεσιδικία της απόφασης περί ακύρωσης του σχεδίου ποσά από τους εγγυητές δεν αναζητούνται . Οι εγγυητές όμως σε αυτή την περίπτωση διατηρούν δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη ως πιστωτές του σε νέα πτώχευση ή με την άσκηση ατομικής δίωξης.

Από τα ανωτέρω , παρατηρείται ότι ο εγγυητής ,στο πλαίσιο της διαδικασίας αναδιοργάνωσης , δεν τυγχάνει των όποιων ευνοϊκών ρυθμίσεων υπέρ του πρωτοφειλέτη όπως λ.χ. η μείωση των απαιτήσεων . Απαραίτητο προς τούτο είναι η συναίνεση του πιστωτή . Η επιφυλακτική στάση του νομοθέτη στην ρύθμιση της εγγυητικής ευθύνης ,κατά την άποψη της γράφουσας , δικαιολογείται τόσο από τον εξασφαλιστικό σκοπό της εγγύησης , ο οποίος καλείται να καλύψει το έλλειμμα φερεγγυότητας του πρωτοφειλέτη , όσο και από τον χαρακτήρα της διαδικασίας της αναδιοργάνωσης ως << ανοικτών σκοπών >> : δηλαδή κοντά στο σχέδιο για την αναδιάρθρωση των χρεών μπορεί να υπάρξει σχέδιο μεταβίβασης της επιχείρησης ή διαχείρισής της από τρίτον . Όπως επισημαίνεται ¹⁹⁰ << η επιχείρηση μετά την αναδιοργάνωση μπορεί να μη μοιάζει με την επιχείρηση πριν την αναδιοργάνωση>>. Η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών και η καλύτερη δυνατή διαχείριση της οικονομικής κρίσης που προκάλεσε η υπερχρέωση του πρωτοφειλέτη δεν συνηγορούν υπέρ της ανάλογης μείωσης της ευθύνης των εγγυητών , ιδίως αν αναλογιστούμε ότι στην πλειοψηφία τους συνδέονται στενά με επιχειρηματικούς ή οικογενειακούς

¹⁸⁹ Πρβλ. Περάκης Ευάγγελος , ο.π., σελ. 408 << δύσκολα όμως δικαιολογείται η απαλλαγή του εγγυητή λόγω της μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη (και της ακύρωσης του σχεδίου για το λόγο αυτό) , αφού ο εγγυητής εγγυήθηκε ακριβώς για την περίπτωση μη εκπλήρωσης. Όμως το σχέδιο μπορεί να προβλέπει διαφορετικά. >>

¹⁹⁰ Βλ. Περάκης Ευάγγελος , ο.π. σελ. 375

δεσμούς με τον πρωτοφειλέτη ¹⁹¹, οπότε η περικοπή των δικαιωμάτων εναντίον τους είναι αδικαιολόγητη. Λαμβανομένης υπόψη και της ελληνικής επιχειρηματικής πραγματικότητας η , άνευ συμπράξεως του πιστωτή , απομείωση της ευθύνης των εγγυητών θα οδηγούσε σε μία υπό ευρεία έννοια << καταδολίευση >> της διαδικασίας και εν τέλει << θυματοποίησης >> των ίδιων των δανειστών , οι οποίοι θα κινδύνευαν όχι μόνο να μην καταφέρουν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις τους αλλά , σε συνθήκες αρνητικής οικονομικής συγκυρίας, να καταστούν και αυτοί με τη σειρά τους αφερέγγυοι.

¹⁹¹ Σύνηθες στην συναλλακτική πρακτική είναι οι μέτοχοι της ανώνυμης εταιρείας ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου να παρέχουν εγγυήσεις προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η επιχείρηση και να διατηρηθεί ο κύκλος εργασιών της .

§4. Η Ειδική Εκκαθάριση του άρθρου 106 ια ΠτΚ

Ειδική εκκαθάριση είναι η προβλεπόμενη στο άρθρο 106ια του ΠτΚ διαδικασία με την οποία επιδιώκεται η πώληση του ενεργητικού της επιχείρησης σε ενδιαφερόμενους επενδυτές προς όφελος της εθνικής οικονομίας και της κοινωνίας με την διατήρηση θέσεων εργασίας , ώστε να συνεχίζεται η λειτουργία της με το υφιστάμενο ενεργητικό , απαλλαγμένη δε από τα χρέη που τη βαρύνουν¹⁹². Η διαδικασία της εκποίησης ολοκληρώνεται με την σύναψη της Σύμβασης Μεταβίβασης και την καταβολή του τιμήματος . Η ειδική εκκαθάριση προβλεπόταν στα καταργηθέντα άρθρα 46^α-46β του ν. 1892 /1990 , των οποίων αποτελεί ουσιαστικά επαναφορά ¹⁹³ το άρθρο 106ια ΠτΚ. Ωστόσο ο νομοθέτης ,έχοντας υπόψη του την συνήθη πρακτική του παρελθόντος της προσφυγής στο άρθρο 46^α προς τον σκοπό παρέλκυσης της πτώχευσης , εισήγαγε μία σειρά από ασφαλιστικές δικλείδες , κυρίως δε τη βεβαίωση ύπαρξης αξιόχρεου , ενδιαφερόμενου επενδυτή προς αγορά του ενεργητικού της επιχείρησης.

Στο υπό κρίση άρθρο δεν περιλαμβάνεται ρύθμιση για την τύχη του μέρους των απαιτήσεων των πιστωτών που ενδέχεται να μην ικανοποιηθούν ολοσχερώς από το προϊόν της εκκαθάρισης, ιδίως δε αν οι εγγυητές απαλλάσσονται από την ευθύνη τους για το υπερβάλλον μετά το πέρας της εκκαθάρισης . Στην παράγραφο 2 του άρθρου 106ια ΠτΚ δίνεται η δυνατότητα στο Δικαστήριο να χορηγήσει προληπτικά μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 103 ΠτΚ. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 103 ΠτΚ δε , προβλέπεται η δυνατότητα επέκτασης της αναστολής και στους εγγυητές και συνοφειλέτες , εφόσον συντρέχει σπουδαίος επιχειρηματικός ή κοινωνικός κίνδυνος. Από το συνδυασμό των δύο αυτών διατάξεων προκύπτει ότι με την κατάθεση της αίτησης για υπαγωγή της επιχείρησης στη διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης επιφυλάσσεται υπέρ των εγγυητών αντίστοιχη προστασία με αυτή κατά το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης. Με τη ρητή αυτή ρύθμιση τερματίζεται η διχογνωμία

¹⁹² Βλ. Αιτιολογική Έκθεση άρθρου 12 ν.4013.2011 ,Βλ. Μιχαλόπουλος << Οι προπτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του Πτωχευτικού Κώδικα , Από την συνδιαλλαγή επιστροφή στην εξυγίανση>> ,Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2013, σελ. 141 επ. για την κριτική ως προς την αναγκαιότητα θέσπισης αυτής της διαδικασίας << Πρόκειται όμως επίσης για μία πλεονάζουσα διαδικασία που προστίθεται ως μία ακόμα διαδικασία συνολικής εκποίησης της επιχείρησης επιπλέον των περιπτώσεων εκείνων οι οποίες προβλέπονται στον ΠτΚ>>.

¹⁹³ Βλ. Κοτσίρης /Χατζηνικολάου – Αγγελίδου <<Δίκαιο εξυγίανσης και εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων >> Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα- Κομοτηνή 2006 ,σελ.201επ.

που είχε ανακύψει για την επέκταση της αναστολής ή όχι στους εγγυητές και συνοφειλέτες κατά την προϊσχύουσα διάταξη του άρθρου 46^α ν. 1892/1990¹⁹⁴.

Περαιτέρω στην παρ.8 του άρθρου 106ια ΠτΚ ορίζεται ότι «στη μεταβίβαση του συνόλου του ενεργητικού της επιχείρησης ,στο πλαίσιο της ειδικής εκκαθάρισης ,δεν έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 479 ΑΚ» και ότι «ως προς την παραπάνω Σύμβαση Μεταβίβασης , τις εκκρεμείς συμβάσεις της επιχείρησης και τις διοικητικές άδειες ισχύουν τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 106θ του παρόντος ¹⁹⁵». Επομένως με τη Σύμβαση Μεταβίβασης μεταβιβάζεται στον αποκτώντα μόνον το ενεργητικό της επιχείρησης ή μέρους της , όχι δε και οι υποχρεώσεις της , οι οποίες εξοφλούνται από το τίμημα της πώλησης και οπωσδήποτε διαγράφονται ως προς αυτόν (τον αποκτώντα)¹⁹⁶.Ο εξυγιαντικός σκοπός της διαδικασίας πραγματώνεται στο πρόσωπο του αποκτώντος την επιχείρηση , ο οποίος απαλλάσσεται από οποιαδήποτε ευθύνη

¹⁹⁴ Βλ. Μιχαλόπουλος ο.π. σελ. 146 , Κοτσίρης /Χατζηνικολάου – Αγγελίδου <<Δίκαιο εξυγίανσης και εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων >> Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα- Κομοτηνή 2006 ,σελ. 156 επ. ,Χατζηγιάννου Μαρία – Χριστίνα << Η διατήρηση της ευθύνης των εγγυητών έναντι των πιστωτών στις προπρωχευτικές διαδικασίες εξυγίανσης και στην πτώχευση>> σε Συνέδριο Εμπορικόλογων Αλεξανδρούπολη 1-3 Νοεμβρίου 2013 σελ. 674επ. . Παπανικολάου << Τύχη της εγγυητικής επιστολής σε περίπτωση πτωχεύσεως του οφειλέτη , θέσεως αυτού υπό ειδική εκκαθάριση και συμφωνίας του άρθρου 44 του ν.1892/1990 >> σε ΔΕΕ 2005 ,σελ.1022 επ. σύμφωνα με τον οποίο η αναστολή των ατομικών διώξεων των πιστωτών της επιχείρησης ,για την οποία έχει υποβληθεί αίτηση των άρθρων 46 και 46^α του ν.1892/1990 ,δεν επεκτείνεται και στους εγγυητές , η έκταση της ευθύνης των οποίων παραμένει άθικτη λόγω της τελολογικής συγγένειας των εν λόγω διατάξεων με την πτώχευση , καθώς σ' αυτές (τις διατάξεις) εκλείπει ο εξυγιαντικός σκοπός της διαδικασίας που απαντάται μόνο στη διάταξη του άρθρου 44 ν.1892/1990. Πρβλ. ΕφΑθ2185/2007 δημοσιευμένη σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , ΜονΠρΑθ 3253/2007 σε ΕπισκεΔΒ/2007 σελ. 608 επ. με παρατηρήσεις Δ.Σκαρίπα όπου απαγορεύεται ατομική και συλλογική αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της επιχείρησης που έχει αιτηθεί την υπαγωγή της στην ειδική εκκαθάριση του αρ. 46^α και των εγγυητών αυτής .

¹⁹⁵ Άρθρο 106θ ΠτΚ παρ. 1<< Σε περίπτωση που σύμφωνα με τη συμφωνία εξυγίανσης ή με σύμβαση που καταρτίζεται σε εκτέλεση της τελευταίας μεταβιβάζεται το σύνολο ή μέρος της επιχείρησης του οφειλέτη , μεταβιβάζονται στον αποκτώντα το ενεργητικό της επιχείρησης ή του μέρους της και ενδεχομένως , στο μέτρο που προβλέπεται στη συμφωνία , μέρος των υποχρεώσεων , ενώ οι λοιπές υποχρεώσεις κατά περίπτωση εξοφλούνται από το τίμημα της πώλησης της επιχείρησης ή του μέρους της ,διαγράφονται, ή στην περίπτωση μεταβίβασης μέρους της επιχείρησης παραμένουν ως υποχρεώσεις του οφειλέτη ή κεφαλαιοποιούνται. Ως προς την μεταβίβαση των εκκρεμών συμβατικών σχέσεων εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 33. Ως προς τη μεταβίβαση των διοικητικών αδειών εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 141 παρ.3 . Για τη σύμβαση μεταβίβασης εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 133 και 134.>>

¹⁹⁶ Βλ. Ψυχομάνης Σπύρος << Πτωχευτικό Δίκαιο >> Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Κομοτηνή 2012 ,σελ. 139επ. όπου επισημαίνεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 479ΑΚ δεν εφαρμόζονται << ούτε επί ολικής , ούτε επί μερικής μεταβίβασης του ενεργητικού της επιχείρησης , παρότι το γράμμα της διατάξεως του νόμου δημιουργεί την εντύπωση ότι η ΑΚ479 δεν εφαρμόζεται μόνον σε περίπτωση μεταβίβασης του συνόλου του ενεργητικού.>>.

απορρέουσα εκ των υποχρεώσεων της επιχείρησης. Όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου << η διάσωση της επιχείρησης δεν σημαίνει αναγκαία και τη διάσωση του φορέα της – του επιχειρηματία >>, καθώς αυτό θα αντίκειτο στην οικονομική λογική¹⁹⁷ και θα κατέληγε σε βάρος των πιστωτών, οι οποίοι συχνά είναι περισσότερο άξιοι προστασίας. Συνεπώς, προεξάρχων σκοπός στη διαδικασία της εκκαθάρισης είναι η ικανοποίηση των πιστωτών μέσω της εκποίησης του ενεργητικού της επιχείρησης και δευτερευόντως η εξυγίανση αυτής (της επιχείρησης). Τόσο στην προϊσχύουσα διάταξη του άρθρου 46^{a198} όσο και στη διάταξη του άρθρου 106ια δεν φαίνεται πειστική η άποψη¹⁹⁹ που θεμελιού στον εξυγιαντικό σκοπό της διαδικασίας την απαλλαγή του πρωτοφειλέτη και του εγγυητή για το υπερβάλλον ποσό μετά την καταβολή του πλειστηριάσματος στους πιστωτές. Αντιθέτως, η κατάσταση του πρωτοφειλέτη και του εγγυητή μετά το πέρας της εκκαθάρισης φαίνεται να είναι αντίστοιχη με εκείνη στην πτώχευση μετά την ένωση των πιστωτών, όπου ο σύνδικος προβαίνει στη ρευστοποίηση του ενεργητικού της περιουσίας του οφειλέτη, εκποιώντας την είτε ως σύνολο είτε τα επιμέρους στοιχεία αυτής, και στη διανομή του προϊόντος αυτής (της ρευστοποίησης) στους πιστωτές. Συνεπώς από τη συνολική ρύθμιση της διαδικασίας της εκκαθάρισης, η οποία κατατείνει πρωτίστως στην ικανοποίηση των δανειστών²⁰⁰, προκύπτει ότι

¹⁹⁷ Βλ. Αιτιολογική έκθεση του νόμου << Αυτό θα ήταν αντίθετο στην οικονομική λογική, αφού στην περίπτωση επιτυχίας της επιχείρησης ο επιχειρηματίας καρπώνεται τα κέρδη και συνεπώς πρέπει κατά κύριο λόγο να υφίσταται από την άλλη πλευρά τις οικονομικές συνέπειες της αποτυχίας.>>

¹⁹⁸ Βλ. Μάζης Παναγιώτης, << Η ειδική εκκαθάριση των προβληματικών επιχειρήσεων >>, Εκδ. Π.Ν.Σάκκουλας Δίκαιο & Οικονομία 2005 σελ. 153επ. όπου τάσσεται υπέρ της μη απαλλαγής των εγγυητών και του πρωτοφειλέτη μετά το πέρας της εκκαθάρισης. Εφ.Θεσ.1140/2000 σε ΕπισκΕμπΔ 2001 σελ.143, ΕφΘράκης 2798/2004 σε ΕπισκΕμπΔ2004 σελ. 944επ. **Αντίθετα**, Παμπούκης Κωνσταντίνος <<Εξυγίανση της επιχείρησης και της οικονομίας, ιδίως με την ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46^a ν.1892/1990>> Γνμδ σε Δελτίο Συνδ. ΑΕ και ΕΠΕ, 1993 σελ. 477επ., ΕφΑθ.8297/2003 σε Επιθεώρηση ΕμπΔ 2004 σελ. 394 επ. με παρατηρήσεις Μάζη

¹⁹⁹ Χατζηγιάννου Μαρία – Χριστίνα << Η διατήρηση της ευθύνης των εγγυητών έναντι των πιστωτών στις προπρωχεντικές διαδικασίες εξυγίανσης και στην πτώχευση >> σε Συνέδριο Εμπορικόλογων Αλεξανδρούπολη 1-3 Νοεμβρίου 2013 σελ. 673 επ.

²⁰⁰ Εξάλλου το επιχείρημα ότι οι πιστωτές θα μπορούσαν να επιλέξουν την πτώχευση, όπου διατηρούνται οι ασφάλειες άθικτες, αντί της ειδικής εκκαθάρισης, επιλέγοντας δε την τελευταία επωμίζονται και αυτοί τις θυσίες της διαδικασίας εξυγίανσης, ήτοι την απαλλαγή των εγγυητών, δεν στερείται αντιλόγου. Η ταχεία πώληση του ενεργητικού της επιχείρησης μέσω της διαδικασίας εκκαθάρισης αποβαίνει προς όφελος των πιστωτών καθώς αποτρέπεται η απαξίωση της επιχείρησης που κοινωνικά και οικονομικά συνεπάγεται η πτώχευση αυτής. Γι' αυτό και στο άρθρο 106ια παρ.4 προκρίνεται η διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισης έναντι της αίτησης πτωχεύσεως, της οποίας η εξέταση αναστέλλεται μέχρι την ολοκλήρωση της εξέτασης της αίτησης ειδικής εκκαθάρισης.

υπερέχει ο εξασφαλιστικός σκοπός της εγγύησης και ο εγγυητής δεν απαλλάσσεται έναντι των πιστωτών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η υπερχρέωση – αφερεγγυότητα του πρωτοφειλέτη δεν παρέχει κατ' αρχήν κανένα δικαίωμα ή ένσταση στον εγγυητή , ο οποίος εγγυάται ακριβώς για την περίπτωση μη εκπλήρωσης από τον πρωτοφειλέτη , δηλαδή για την κάλυψη του κινδύνου της αφερεγγυότητας του πρωτοφειλέτη . Ο δανειστής που καταρτίζει τη σύμβαση εγγύησης επιζητά την απόλαυση του θεωρητικού δικαιώματός του στην πράξη , την πλήρη και ολοσχερή ικανοποίησή του.

Είτε στο πλαίσιο της αστικής αφερεγγυότητας είτε της εμπορικής αφερεγγυότητας του πρωτοφειλέτη , ο κανόνας του μη επηρεασμού της εγγυητικής ευθύνης παραμένει αναλλοίωτος . Επιείκεια προς τον πρωτοφειλέτη δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην , δηλαδή λόγω του παρεπόμενου χαρακτήρα της εγγύησης , και επιείκεια προς τον εγγυητή . Η αξίωση του δανειστή κατά του οφειλέτη παραμένει ανέπαφη στην περίπτωση που ο υπερχρεωμένος πρωτοφειλέτης υπαχθεί στην ρύθμιση των χρεών του σύμφωνα με το ν. 3869/2010. Μάλιστα χάνει , υπό τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις , και το δικαίωμα αναγωγής του , σε περίπτωση που εξοφλήσει τον πιστωτή .

Περαιτέρω , το πτωχευτικό δίκαιο εμφορείται από τον κανόνα του μη επηρεασμού της ευθύνης του εγγυητή , η οποία ενεργοποιείται για να καλύψει το έλλειμμα της φερεγγυότητας του πρωτοφειλέτη. Ούτε στη διαδικασία εξυγίανσης ούτε στο σχέδιο αναδιοργάνωσης ο εγγυητής δεν επωφελείται των όποιων ευνοϊκών , για τον πρωτοφειλέτη , ρυθμίσεων περί αναδιάρθρωσης – μείωσης των οφειλών . Η νομοθετική αυτή επιλογή συμπορεύεται με τον εξυπηρετούμενο από αυτές τις διαδικασίες σκοπό ,ήτοι την συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών . Ειδοποιός διαφορά από την αστική αφερεγγυότητα είναι ότι στα πλαίσια της ιδιωτικής αυτονομίας και της συμβατικής ελευθερίας σε συνδυασμό με τον συναινετικό χαρακτήρα των πτωχευτικών διαδικασιών , είναι δυνατή η με τη συμφωνία των μερών²⁰¹ ανάλογη μείωση της ευθύνης του εγγυητή ή απαλλαγή του . **Σε καθαρά δικαιοπολιτικό επίπεδο , η εξωδικαστική συνεργασία μεταξύ των μερών μιας συμβατικής σχέσεως που πλήττεται ουσιαστικά από την αλλαγή των οικονομικών συνθηκών κατά την Καλή Πίστη και δίκαιο συναλλακτικό πνεύμα μπορεί να έχει ευεργετικά αποτελέσματα εξισορροπητικά όχι μόνον για τα συμφέροντα αμφοτέρων των πλευρών (δανειστή – πρωτοφειλέτη) αλλά και για τον εγγυητή , αποτρέποντας έτσι τον οικονομικό αφανισμό του τελευταίου.**

²⁰¹ Στην μεν διαδικασία εξυγίανσης , αρκεί να υπάρχει πρόβλεψη στη συμφωνία , στο δε σχέδιο αναδιοργάνωσης απαιτείται η ρητή συναίνεση του εξασφαλιζόμενου πιστωτή .

Οι ανωτέρω παραδοχές επισφραγίζονται από τη διαπίστωση ότι η λύση που απομένει στον εγγυητή είναι να υπαχθεί ο ίδιος στο ν. 3869/2010 ή να πτωχεύσει, με σκοπό τη δική του απαλλαγή από το εξ εγγυήσεως χρέος. Προς τούτο, κρίσιμος είναι ο χαρακτήρας της εγγύησης ως αστικής ή ως εμπορικής. Για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που απορρέουν λόγω της σχετικότητας της έννοιας της εμπορικότητας και της εμπορικής ιδιότητας θα πρέπει να αξιολογείται αν υπερτερεί ο φίλαλλος χαρακτήρας της εγγύησης ή το έμμεσο, έστω, όφελος που εκμειεύει ο εγγυητής από την παροχή της πίστης του ονόματός του. Η προσέγγιση δεν πρέπει να είναι μονοσήμαντη, αλλά θα πρέπει να γίνεται και με γνώμονα την εξισορρόπηση των αντικρουόμενων συμφερόντων.

Εξάλλου, η ανεύθυνη πίστωση προς τον πρωτοφειλέτη μπορεί να οδηγήσει υπό προϋποθέσεις στην πλήρη απαλλαγή του εγγυητή κατ' άρθρο 862 ΑΚ. Ιδίως στα πλαίσια της μέχρι πρότινος τραπεζικής συναλλακτικής πρακτικής, όπου ο δανειστής – πιστωτικό ίδρυμα γνωρίζοντας την οικονομική επιδείνωση του πρωτοφειλέτη και την απουσία κάθε ελπίδας για ανάκαμψη, χορηγεί παρ' όλα αυτά και άλλη πίστωση σε αυτόν, συντελώντας στην υπερχρέωσή του και υπολογίζοντας ως βέβαιη πηγή της ικανοποίησής του, τον αμέτοχο εγγυητή. Ως εκ τούτου, ο εξασφαλιστικός σκοπός της εγγύησης δεν εξικνείται του σημείου της οικονομικής υποτέλειας και της στέρησης του αυτοκαθορισμού του εγγυητή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αναγνωστοπούλου Αικατερίνη , << Τα προληπτικά μέτρα στη διαδικασία εξυγίανσης >> σε ΧρΙδ 2013 σελ. 473 επ.
- Αυγητίδης Δημήτρης << Εξυγίανση Επιχειρήσεων . Μέσω προπρωχρεωτικών συμφωνιών >> , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2011
- Βαθρακοκοΐλης Βασίλης σε ΕΡΝΟΜΑΚ , άρθρο847 αρ. 2
- Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος , << Εφαρμογή του Ν. 3869/2010 για τα Υπερχρεωμένα Νοικοκυριά >>, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2011
- Βενιέρης Ιάκωβος / Κατσάς Θεόδωρος , << Εφαρμογή του Ν. 3869/2010 για τα Υπερχρεωμένα Νοικοκυριά >> ενημέρωση μέχρι και το Ν. 4161/2013 , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2013
- Γαλανοπούλου – Μητροπούλου Αγγελική , << Υπερχρεωμένα Νοικοκυριά >> , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2011
- Γαλανοπούλου – Μητροπούλου Αγγελική , << Υπερχρεωμένα Νοικοκυριά >> , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2014
- Γεωργακόπουλος Λεωνίδας << Εγχειρίδιο Εμπορικού , Γενικό Μέρος >> , 2^η Έκδοση , Αφοί Σάκκουλα , 1995
- Γεωργακόπουλος Λεωνίδας , << Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου. Πτώχευση και Εξυγίανση >> ,2^η έκδοση , Αφοί Σάκκουλα ,1997
- Γεωργιάδης Απόστολος , << Η εξασφάλιση των πιστώσεων >> , Εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας , Δίκαιο και Οικονομία 2008
- Δελικωστόπουλος Ιωάννης , << Οι διαδικασίες συνδιαλλαγής και εξυγίανσης >> σε << Δικονομικά Ζητήματα του Πτωχευτικού Δικαίου Λάρισα ,15-18 Σεπτεμβρίου 2011 , 36^ο Πανελλήνιο Συνέδριο>> , Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη , σελ. 34 επ.
- Δέλλιος Γεώργιος << Ο υπερχρεωμένος εγγυητής στη διαδικασία του Ν. 3869/2010>> σε ΧρηΔικ 2012 σελ. 21 επ.

- Δέλλιος Γεώργιος , << Ατομικά δικαιώματα , ιδιωτικό δίκαιο , προστασία των καταναλωτών και εγγυήσεις τραπεζικών δανείων >> , Digesta 2003 δημοσιευμένη σε www.enas.gr/dellios.pdf
- Δούβλης Βασίλειος << Η υπαγωγή ή μη των τραπεζικών εγγυητών στον νόμο 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών >> σε ΔΕΕ 2003 , σελ. 876επ.
- Διαμαντόπουλος Γεώργιος << Ανακοπή εγγυητή κατά της επισπευδόμενης εις βάρος του αναγκαστικής εκτέλεσης >> σε Τιμητικό Τόμο ΜΑΡΙΑΝΟΥ ΚΑΡΑΣΗ , Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2014 , σελ. 1009επ.
- Θεοδωρόπουλος Παύλος , Η εγγυήσις κατά τον ισχύοντα ΑΚ , εκδ. Σάκκουλα 1953
- Θεοχαροπούλου Ζ. << Εγγυητής σε εμπορική απαίτηση : προστασία και ευθύνη του βάσει του Ν. 3869/2010 για την αστική πτώχευση>> σε ΕφΑΔ 2011 , σελ. 737επ.
- Ζέπος ΕρμΑΚ Εισαγ. 847 – 870 αρ. 21
- Ζευγώλης Νικόλαος << Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου : Πτωχευτικό Δίκαιο versus Αστικό Δίκαιο ; Δημοσιονομική προσέγγιση του Ζητήματος >> σε ΝοΒ2014 σελ. 1292επ.
- Ιγγλεζάκης Ιωάννης , << Υπερχρέωση των καταναλωτών και πτωχευτικό δίκαιο , Το παράδειγμα του γερμανικού νόμου περί αφερεγγυότητας (Insolvenzordnung 1994/99) >> σε ΕπισκΕΔ 2003 ,σελ. 597επ.
- Καραγκουνίδης Απόστολος σε <<ΣΕΑΚ>> Γεωργιάδη Απόστολου , εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας Δίκαιο και Οικονομία 2010
- Κατηφόρης Νικόλαος, << Η δικονομία της Ρυθμίσεων Οφειλών Υπερχρεωμένων Φυσικών Προσώπων >> , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2013
- Κατσάς Θεόδωρος << Οι ρυθμίσεις του δικαίου της αστικής αφερεγγυότητας>> σε ΔΕΕ 2011 σελ. 1115επ .
- Κατσάς Θεόδωρος << Η προβληματική της προστατευτικής εμβέλειας των προληπτικών μέτρων υπέρ του εκδότη εγγυητής επιστολής στο πλαίσιο των διαδικασιών συνδιαλλαγής και εξυγιάνσεως >> σε ΧρΙδ 2012 , σελ. 382 επ.
- Κιουπτσίδου – Στρατουδάκη Ευδοξία , << Η Απόφαση διευθέτησης οφειλών κατά το νόμο 3869/2010>> σε Αρμ 2010 , σελ. 1474 επ.
- Κλαβανίδου Δέσποινα , Καταναλωτικά δάνεια , Δογματική Θεώρηση και Συναφή Πρακτικά Ζητήματα , Εκδ. Σάκκουλα Θεσσαλονίκη 1997
- Κοτσίρης Λάμπρος , Πτωχευτικό Δίκαιο , εκδ. Σάκκουλα Αθήνα -Θεσσαλονίκη 2008

- Κοτσίρης Λάμπρος , << Η διαδικασία Συνδιαλλαγής κατά τον Πτωχευτικό Κώδικα>> , Εκδ. Σάκκουλα , Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2010
- Κοτσίρης /Χατζηνικολάου – Αγγελίδου <<Δίκαιο εξυγίανσης και εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων >> Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα- Κομοτηνή 2006
- Κρητικός Αθανάσιος , << Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων >> Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη 2010
- Κρητικός Αθανάσιος , << Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων >> Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη 2014
- Λιακόπουλος Αθανάσιος , Γενικό Εμπορικό , Εκδ. Δίκαιο και Οικονομία, Π. Σάκκουλας 1998
- Λιβαδά Χριστίνα << Νεότερες αντιλήψεις για την εμπορική ιδιότητα στο παράδειγμα του ν. 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων >> σε ΧρηΔικ 2011 , σελ. 204 επ.
- Μάζης Παναγιώτης ,<< Η ειδική εκκαθάριση των προβληματικών επιχειρήσεων>> , Εκδ. Π.Ν.Σάκκουλας Δίκαιο & Οικονομία 2005
- Μακρής Δημήτρης , << Κατ' άρθρο ερμηνεία του νόμου 3869/2010>> , Εκδ. Νομικό Βιβλιοπωλείο Τσίμος 2011
- Μακρίδου Καλλιόπη, Γνμδ << Ανακοπή εκτελέσεως από εγγυητή συμβάσεως , η οποία περιέχει καταχρηστικούς γενικούς όρους συναλλαγών , κατά το χρόνο που εκκρεμεί αίτηση για υπαγωγή της πρωτοφειλέτριας ΑΕ σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης >> σε ΔΕΕ 2006 σελ. 701επ.
- Μάρκου Ι. << Η αιτία (causa) στις εγγυοδοτικές συμβάσεις >> σε ΕλλΔνη 1994 , σελ. 257 επ.
- Μιχαλόπουλος Γεώργιος , << Οι προπτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του Πτωχευτικού Κώδικα. Από την συνδιαλλαγή , επιστροφή στην εξυγίανση>> Εκδ Νομική Βιβλιοθήκη 2013
- Μεντής Γιώργος , << Όρια της ευθύνης του εγγυητή στις τραπεζικές καταναλωτικές συμβάσεις >> σε ΧρΙδ 2004 σελ. 185επ.
- Μπεχρή – Κεχαγιόγλου Γεωργία , << Σχέδιο αναδιοργάνωσης της επιχείρησης : Τα πλεονεκτήματα και οι δυσλειτουργίες του σχετικά με τη δυνατότητα που παρέχει για μια πραγματική αναδιοργάνωση της επιχείρησης – Η θέση του ενόψει της επελθούσας

τροποποίησης των άρθρων 99επ. ΠτΚ.>> σε Τιμητικό Τόμο Κ. Ρόκα Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2012 , σελ. 645 επ.

- Νίκας Νικόλαος , Η ένσταση εκκρεμοδικίας στην πολιτική δίκη , Εκδ. Σάκκουλα 1991
- Οικονομοπούλου Β. σε <<Αστικός Κώδικας , Ερμηνεία – Σχόλια – Νομολογία>> Ιωάννη Καρακώστα , εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2009
- Παμπούκης Κωνσταντίνος , << Συνέπειες της πτώχευσης ως προς τους πτωχευτικούς πιστωτές >> , σε ΕπισκΕΔ 2008 , σελ.21 επ.
- Παμπούκης Κωνσταντίνος <<Εξυγίανση της επιχείρησης και της οικονομίας , ιδίως με την ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46^α ν.1892/1990>> Γνμδ σε Δελτίο Συνδ. ΑΕ και ΕΠΕ , 1993 σελ. 477επ.
- Παπανικολάου << Τύχη της εγγυητικής επιστολής σε περίπτωση πτωχεύσεως του οφειλέτη , θέσεως αυτού υπό ειδική εκκαθάριση και συμφωνίας του άρθρου 44 του ν.1892/1990 >> σε ΔΕΕ 2005 ,σελ.1022 επ
- Παπαστερίου Δημήτριος , Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2009
- Περάκης Ευάγγελος , << Πτωχευτικό Δίκαιο >> , 2^η Έκδοση 2012 , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη
- Περάκης Ευάγγελος , << Η συμφωνία πιστωτών και επιχείρησης κατά τα άρθρα 44 και 45 ν. 1892/1990>> , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 1993
- Πλεύρη Άννα , << Η επέκταση των υποκειμενικών ορίων των προληπτικών μέτρων κατά το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το άρθρο 100 παρ. 1 ΠτΚ και μετά την επικύρωση της συμφωνίας συνδιαλλαγής κατά το άρθρο 104 παρ. 1 β΄ΠτΚ >> σε ΕφΑΔ 2011 σελ. 1142 επ.
- Ρόκας Αλέξανδρος , << Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης Επιχειρήσεων>> , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2014
- Σιβιτανίδης Αλκαίος , <<Ερμηνευτικά ζητήματα αναφορικά με το ν. 3869/2010>> , σε ΝοΒ. 2011 , σελ. 656 επ.
- Σταθόπουλος Μιχαήλ , << Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων >> σε ΧρηΔικ 2011 , σελ. 181επ.
- Σπυράκος Δημήτριος , Οι κανόνες για την είσπραξη των απαιτήσεων στο πεδίο έντασης κοινωνικής δικαιοσύνης και ανάγκης αποφυγής συστημικών κινδύνων , σε << Η είσπραξη

των εμπορικών απαιτήσεων >> , 20ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου , εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2011 , σελ. 233 επ.

- Σπυριδάκης Ιωάννης , << Πρόγραμμα διευκολύνσεως ενήμερων δανειοληπτών . Συστηματική και κατ' άρθρο ερμηνεία του νόμου 4161/2013 Κεφάλαιο Α' , υποδείγματα>> , Εκδ. Αντ.Σάκκουλα Αθήνα Κομοτηνή 2013
- Σπυριδάκης Ι./ Γεωργιακάκη Ε. << Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων (ν. 3869/2010) >> Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα 2011
- Σπυριδάκης Ιωάννης << Η ελευθέρωση του εγγυητή κατ' ΑΚ 862 και 863 >> σε ΝΔικ 1973 σελ. 151
- Σπυριδάκης Ιωάννης , << Η διαδικασία Συνδιαλλαγής >> , Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα – Κομοτηνή 2011
- Σπυριδάκης , Προληπτικά μέτρα για εγγυητές και εις ολόκληρον συνοφειλέτες στη διαδικασία συνδιαλλαγής ,σε ΕλλΔνη 2011 σελ. 1 επ.
- Τουντόπουλος Βασίλειος , <<Υποχρέωση του δανειστή προς ενημέρωση του εγγυητή>> σε ΔΕΕ 2008 σελ. 513επ.
- Χατζηϊωάννου Μαρία – Χριστίνα << Η διατήρηση της ευθύνης των εγγυητών έναντι των πιστωτών στις προπτωχευτικές διαδικασίες εξυγίανσης και στην πτώχευση>> σε Συνέδριο Εμπορικόλογων Αλεξανδρούπολη 1-3 Νοεμβρίου 2013 σελ. 661επ.
- Χριστιανοπούλου Ελευθερία << Ένσταση διζήσεως και εγγύηση του Δημοσίου για την τραπεζική χρηματοδότηση επιχειρήσεων >> σε ΔΕΕ 2012 , σελ. 107 επ.
- Χριστοδούλου Σοφία << Η ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων σύμφωνα με τον Ν. 3869/2010 – Ερμηνευτική Προσέγγιση >> σε ΔΕΕ 2011 σελ. 293 επ.
- Ψυχομάνης Σπυρίδων , Εμπορικό Δίκαιο – Γενικό Μέρος , Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2004
- Ψυχομάνης Σπυρίδων , Πτωχευτικό Δίκαιο , Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2012
- Piedelievre , Droit de la Consommation , Economica 2008